

Foto JMP

**“... morje krči ob umiku -
morje zdaj in morje tu.”
(Miroslav Košuta: Morje)**

Uvodnik

Jurij Paljk

Kot da nas ni!

Tako smo se v našem uredništvu počutili ob obisku delegacije Slovencev pri predsedniku Sergiu Mattarelli minuli teden v Rimu. Srečanja v Rimu so se namreč udeležili poslanka Tamara Blažina, predsednica paritetnega odbora za slovensko manjšino Ksenija Dobrila, podpredsednik deželnega sveta Furlanije Julijske krajine Igor Gabrovec, predsednik SKGZ Rudi Pavšič, predsednik SSO Walter Bandelj, predsednica Slovenskega stalnega gledališča Breda Pahor, predsednik DPZ Prae Bojan Brezigar in odgovorni urednik Primorskega dnevnika Dušan Udovič. Predsedniku so izročili pismo, spomenico, v kateri so omenjeni glavni problemi manjšine. A že dejstvo, da sta edini slovenski dnevnik v Italiji zastopala dva člana delegacije, v spomenici pa drugi časopisi nismo omenjeni z imenom, pove veliko. Na družbenem omrežju na svetovnem spletu se je pojavilo zanimivo vprašanje, ali je res sedaj že dejstvo, da se govori samo o našem gledališču in osrednjem dnevniku, neke vrste dogma, čisto nič lepa tudi ni bila opazka, da nas vseh drugih ni, vsaj v delegaciji nismo bili zastopani in se o nas ni govorilo. Slovensko stalno gledališče in Primorski dnevnik sta za Slovence v Italiji seveda pomembni ustanovi, a sami smo mnenja, da je tudi Novi glas izjemno pomembna ustanova, za pluralnost našega slovenskega sveta v Italiji prav gotovo. In se nam tudi zdi, da skupna delegacija Slovencev v Italiji ne more in ne sme govoriti samo o dveh ustanovah, mar ne? S skupnimi predstavništvii Slovencev je bil, povedano resnicoljubno, vedno velik križ, a tako na eno stran višje delegacije še nismo videli v Rimu, kot nam tudi ni znano, kdo je sestavljal skupno pismo, v katerem smo mi samo bežno omenjeni. Pa ne govorimo samo o nas, ker je še vrsta drugih ustanov izjemnega pomena, ki niso našle mesta v pismu italijanskemu predsedniku in ne v delegaciji.

Pred manifestacijo 20. junija v Rimu Ljudje nismo stvari, otroka ni mogoče kupiti!

V soboto, 20. junija, bo v Rimu odmeven - nestranski in nekonfesijski - shod. Organizirala ga ni nobena večja ali manjša ustanova oz. gibanje, ampak priložnostni odbor, ki si prizadeva le za to, da bi prišlo čim več ljudi. Gre namreč za prihodnost vseh nas. Popoldanske manifestacije na trgu pred baziliko sv. Janeza v Lateranu se bodo udeležili ljudje dobre volje, verni (različnih veroizpovedi) in neverni, ki želijo skupaj stopiti v bran najšibkejšim: otrokom, ženskam in družini. V zadnjih časih se namreč na več ravneh stopnjujejo hudi napadi nanje. V parlamentu razpravljajo o zakonskem osnutku Cirinna', ki bi uzakonil istospolne "zakonske zveze", čemur bi sledile posvojitve otrok v istospolnih skupnostih; vse to pa je možno le z uzakonitvijo t. i. nadomestnega materinstva. T. i. teorija spola, ki se krepko širi prek večine medijev, je vedno bolj prisotna tudi v šolskem sistemu: od vrta pa vse do višjih šol naj bi v kratkem začeli učiti (kjer še niso), pod krinko boja proti homofobiji, da se ne rodimo s prirojenim spolom, ampak da spol določajo zunanji dejavniki, vzgoja, okolje itd.; da binom moški-ženska ni vir bogastva v različnosti, temveč kulturni konstrukt, ki se ga moramo osvoboditi, skratka: vsakdo lahko spremeni svoj spol in spolno usmerjenost! Nismo proti nikomur in nikogar ne sodimo. Kot kristjani pa ne moremo si ne prizadevati za ohranjanje temeljnih antropoloških vrednot, ki družbi omogočajo napredek, strpno sožitje in prihodnost: družina, ki jo sestavljata moški in ženska, pravice otrok in svoboda

izražanja. "Reagirali bomo vsakokrat, ko bo človeško življenje ogroženo... Ko bodo govorili o otroku kot bremenu ali z njim delali kot s sredstvom za izpolnitev čustvene potrebe, bomo vstali in vztrajali, da je vsak otrok edinstven in neponovljiv dar Boga, da ima pravico do družine, združene v ljubezni... Ko bodo družbeni in gospodarski pritiski ogrožali vrednost družine, bomo vstali in poudarili, da je družina nujna ne le za zasebno dobro vsake osebe, temveč tudi za skupno dobro vsake družbe, naroda in države". Te danes še kako aktualne besede je leta 1979 izrekel sv. Janez Pavel II., ki se je vedno jasno in glasno postavil v bran žrtev ideologij. Vsak človek se rodi iz moškega in ženske. Že zaradi tega ne more imeti dveh očetov ali dveh mater. Če nam je glavna stvar dobro otroka, mora biti naša prva in edina skrb, da ima vsak otrok pravico in možnost biti s svojo materjo in svojim očetom. Če pa sprejmemo, da dva homoseksualca lahko (z denarjem!) kupita otroka in ga torej, komaj rojenega, iztrgata iz materinih rok, pomeni, da nad pravicami otroka prevlada interes odraslega. To pa je za nas nesprejemljivo! Mi trdimo, da ljudje nismo stvari, otroka ni mogoče kupiti! Ali niso ženske, ki svoje maternice oddajajo "v najem" proti plačilu, ena najbolj žalostnih oblik novodobnega suženjstva? Papež Frančišek je prejšnjo nedeljo spregovoril o "ideoloških kolonizacijah", ki "zastrupljajo dušo in družino,... uničujejo družbo, državo in družino". Med vrsticami je vse ljudi dobre volje spodbudil, naj vstanemo in gremo proti toku. / DD

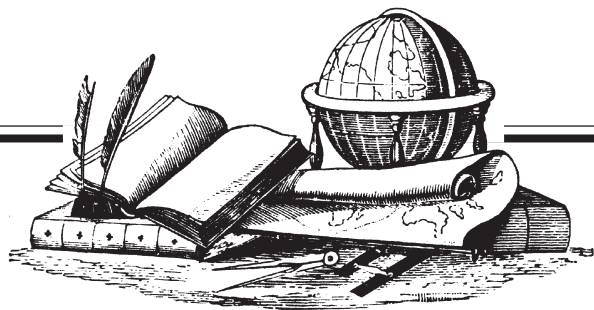
Pisma iz Gorice

Škilasta Gorica

Obstaja možnost, da se motim, ali pa le nisem dovolj razgledan, vendar ni bilo še človeka v zgodovini, ki bi posvetil knjigo filozofskemu premisleku o kakršnemkoli mestu. Čudno, bilo je namreč ogromno pisateljev, pesnikov, esejistov, da ne omenjamo sociologov, zgodovinarjev ali urbanistov, vendar nobenega filozofa. Seveda je bil tu Avguštín, ki je pisal o Božjem mestu, pa Platon, ki je pisal o svojem polis. Vendar so to idealna mesta, celo eshatološka, ne pa mesta, polna takšnih in drugačnih ljudi, psov in golobov, mesta s smrdljivimi greznicami in obrabljenimi spomeniki. Tudi Atene in Jeruzalem, ki ju Tertulijan postavlja nasproti, sta le retorična pripomočka, simbola dveh nasprotujočih si idej. Seveda, ker ne poznam nikogar, ki bi že pred mano storil kaj takega, tudi sam ne vem, kako bi se takšnega početja lotil. Res je tudi, da sploh še nisem dorasel takšni nalogi, gotovo nisem dovolj izobražen, nimam dovolj žuljev na nogah niti dovolj sivih kocin na bradi, sploh pa nisem dovolj ur preživel v arhivih, brskajoč po zapisih, pismih in načrtih svojega mesta; in vendar v meni že dolgo gori želja, da bi napisal filozofsko knjigo o edinem mestu, o katerem sploh lahko spregovorim - da bi napisal filozofijo Gorice.

In če bi slučajno napisal takšno knjigo, bi gotovo poudaril, kako Gorica ni mesto, kakršna so druga. Gorica namreč ne more biti na razglednicah, saj nima svojega obraza. Vsak poskus uloviti jo v enem kadru bo le laž, s katero skriva svojo drugo, širšo plat - tisto, ki jo dela tako bogato. Tako je namreč škrt, da se ji, ko v strahu brani svoj sicer zlati novčič, hiša nad glavo podira.

/ str. 8
Miha Kosovel

Oseben pogled čez "lužo"

Med Beneškimi Slovenci v Thunder Bayju v Kanadi

V naši zavesti se vse bolj utrjuje zavedanje, kako posebej hude čase so v preteklosti, posebno v zadnjih 150 letih, preživljali naši rojaki iz Benečije. Skromna zemlja, ki je rezala le zelo majhen kos kruha, je številne pognala po svetu iskat boljši jutri. Tako danes po svetu živi kar desetkrat več Benečanov kot v rodni Benečiji. Za največje beneško mesto na svetu velja mesto Thunder Bay v

provinciji Ontario v Kanadi. Ko Evropejec potuje po Severni Ameriki, se zaveda, kako zgoščena in prenasajena je v rešnici Evropa. Moja pot iz Clevelanda v Thunder Bay je pomenila dolge ure vožnje po pokrajini, kjer človek skorajda ne sreča žive duše, ob, zdi se, skorajda neskončnih iglastih gozdnih in jezernih. Thunder Bay, mesto s

100.000 prebivalci, je edino večje mesto med Torontom in Winnipegom v Manitobi. Leži približno na polovici poti med obema, zato služi predvsem kot postojanka šoferjem in popotnikom za počitek pri dolgi vožnji. Mesto je v preteklosti prebivalce preživljalo predvsem z gozdar-

stvo in papirnato industrijo. Tudi večina naših rojakov je prvo službo našla prav v gozdovih. Benečani imajo v Thunder Bayju svoje društvo, ki ima letno dva dogodka: poletni piknik in spomladanski banket, ki sem se ga tudi sam udeležil. Večerja je bila kot vsako leto v "italijanski kulturni hiši". Da Vinci in se je letos udeležilo 56 ljudi, kar je bil men-

pa poznajo le še nekaj besed. Se pa tudi tukaj spet pozna uspešnejša italijanska politika do diaspore kot slovenska, kar nekaj mladih se odloča za učenje italijanskega namesto slovenskega oz. narečja. Tudi pridobivanje italijanskih državljanstev je bolj priljubljeno kot slovenskih.

/dalje
Dejan Valentincič

Pokopal misli visoko leteče, želja nespolnjenih sem boleče ... (Prešeren)

Slučajni slučajji

Ne vem, zakaj sem si pred desetletji na listič napisal ta Prešernov verz iz Krsta pri Savici. Spominjam se razlage, da je verz nastal ob smrti Prešernovega prijatelja Matija Čopa ... Ta facit, v katerem pesnik vidi edino tolažbo v smrti, se mi je utrlil, ko sem po brskanju starih zapisov slučajno našel izrezek iz revije Tribuna v aprilu 1990, kjer je v Pismih bralcev gospa Pepca Maček iz Tacen pri Ljubljani takole napisala: "NARODNA POMIRITEV ZDAJ"

Izjava predsedstva o "narodni pomiritvi" kaže, da predsedstvo še vedno ni dojelo, kakšno je razpoloženje prebivalcev Slovenije do tega vprašanja. Predsedstvo še vedno ne vidi, da bije komunizmu na slovenskih tleh zadnja ura. Komunisti bodo morali kot posamezniki in kot stranka ne samo moralno, ampak tudi pred sodiščem odgovarjati za storjene zločine. O krivdi Republike Slovenije pa je v zvezi z zločini težko govoriti, saj so bili vsi vzvodi oblasti od 1945 do danes v rokah komunistov. Pobjo domobrancev in njihovih spremstev (nedolžnih otrok in njihovih mater) kot tudi številnih zavednih Slovencev, ki sploh niso bili aktivno udeleženi v vojni, pa je bil izvršen v imenu neke ideje - komunizma. Ne gre tudi pozabiti, da so se tovariši komunisti trudili klati na najbolj

nečloveški način, če se sploh lahko tako izrazimo. Ti "tovariši" so danes nosilci visokih državnih odlikovanj in v večini člani ZKS - Stranke demokratične prenove!

Predsedstvo bi zato moralo dati

pobudo za preiskavo, objaviti imena žrtv in ugotoviti, kje so žrtve pokopane. Treba bo tudi začeti razmišljati o odplačilu odškodnin svojcem.

Če smo za pregon vojnih zločincev, moramo biti načelni. Vojni zločini ne zastarijo, ne belijo rdeči. Krivice je treba imenovati in obsoditi zaradi tistih, ki so živi, ki so delali v varnostno-obveščevalni službi, pa niso klali, tistih partizanov, ki so danes čutijo ogoljufane, in tistih izseljencev v Argentini, ki so vsaj toliko Slovenci kot mi, pa si kljub temu da niso nič krivi, ne upajo v domovino. Zaradi živih in poštenih ljudi, torej! Pepca Maček - Tacen

Pripis:

Omenjena gospa Pepca Maček je bila poročena Kardelj in je sestra nekdanjega politika Matije

Mačka. Umrla je 15. 4. 1990. Tako vidimo, da je "slučajno" umrla slabe tri tedne po objavi tega pisma. Potem sem slučajno izvedel, da so neko žaro iz družinskega groba, kjer je pokopana ga. Pepca Maček na ljubljanskih žarrah, ukradli in jo po določenih "ovinkih" vrnili. Govorice so bile različne, čigava je bila? Menda je tudi tu botroval slučaj? Slučajno pa mi je znanec namignil, da se lahko tudi iz pepela pokojnega ugotovi vzrok smrti, še zlasti, ali je bila zastrupitev.

Slučajno sem zopet prebral, da je raziskovalec UDBE g. Roman Leljak izbrskal v arhivski SDV (Službe državne varnosti) podatek, da je omenjena Služba državne varnosti 17. 4. 1990, torej dva dni po smrti gospe Pepce Maček, nakazala 30.000 DM gospodu Milanu Doniču - Hanziju. To je bilo le nekaj dni po prvih demokratičnih volitvah v Sloveniji. Slučajno so zapisali, da je g. Milan Donič - Hanzij priznal, da je moral za denar. Ni pa povedal kdaj in koga! V tem primeru pa ni poznano, za kakšen posel gre pri tistih 30.000 DM? Mogoče pa je v arhivu še kakšen podatek o tem? Če je, bodo gotovo razvozlali slučaj smrti ga. Pepce Maček - Kardelj. Zopet slučajno mi je znanec namignil, da je uradna razlaga o smrti te gospe, češ da je naredila samomor. Skratka; "Sami slučajji s slučajnim koncem"!

Ambrož Kodelja

Stališče deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca

Poiskati je treba novo obliko zastopstva

Že več let se tudi znotraj slovenske narodne skupnosti v Italiji razvija debata glede potrebe po določitvi nove oblike zastopstva, ki naj uži potrebno podporo in predvsem tako notranjo kot zunanjo legitimacijo. O tem je tekla beseda že na programski konferenci, ki sta jo kronični organizaciji priredili v letih 2002-2003. Nadalje se je vprašanje evidentiranja oz. določitve "strateškega vodstva" pojavilo tudi v izsledkih ankete SDGZ leta 2005. Minilo je dobro desetletje. Debata o najboljši obliki predstavnosti Slovencev v Italiji se je nato razvijala ob raznih priložnostih, na javnih debatatah in še posebej na straneh raznih medijev. Kronološko zadnja je bila pobuda Slovenskega raziskovalnega inštituta.

Nedavni sprejem skupine Slovencev v Rimu je ponovno oživil razpravo, mestoma tudi s polemičnimi toni. Pri tem velja izpostaviti osnovno dejstvo, da se je predsedstvo republike očitno samo oz. samostojno odločilo, koga in kako naj vabi, in to delno po institucionalnem in delno po različnem ključu. Sporočilo pa je, mimo čustvenih ocen, dokaj jasno: če se sami ne bomo odločili, potem bodo drugi (v tem primeru Kviringal) odločali namesto nas. Družbenopolitično društvo Edinost je v minulih zakonodajnih dobah že vložilo petico deželnemu svetu, s katero je dejansko v obliki zakonskega osnutka predlagalo "Demokratično izvoljeno predstavništvo slovenske narodne skupnosti v Italijanski republiki", pri čemer se sklicuje na do-

ločila 16. členu državnega zakona 482/1999. Ta pot bi bila najbrž najhitrejša, saj ima že prijemljivo zakonsko oporo. Ni pa edina. V minuli zakonodajni dobi sva s takratnim kolegom Igorjem Kocijančičem ponudila v razpravo predlog demokratičnega izvoljenega zastopstva, ki naj bi ga po načelu "en človek en glas" prispevali vsi pripadniki slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki bi se

slovenske manjšine (33-članski, ki ga izvolijo pripadniki, ki se opredelijo za Slovence - tu ne gre slepomišiti! - in vpišejo v poseben volilni seznam ter s tem pridobijo aktivno in pasivno volilno pravico), Predsedstvo sveta slovenske manjšine in trije njegovi pokrajinski odseki.

Predlogov je več in vsi imajo enako dostojanstvo. Nekje pa moramo začeti in začetek predla-

odločili, da hočejo biti obravnavani kot taki. Predlog je predvideval izvolitev predstavnosti slovenske jezikovne in narodne manjšine, ki ga sestavljajo Svet

gam, da izberemo vsaj smer in sredstvo. To vidim v deželnem zakonu, ki edini lahko zajamči javno-pravno legitimacijo neke nove oblike zastopstva.

Ob imenovanju v Višji šolski svet
čestita svojemu predsedniku

prof. PETRU ČERNICU

OSEBJE ZADRUGE GORIŠKA MOHORJEVA

Povejmo na glas

Nekdanja Jugoslavija poklicana k spravi

V zadnjem času se je v državah nekdanje Jugoslavije zgodilo kar nekaj odločnih dejanj v smeri notranje sprave. Znana je uradna proslava Republike Slovenije ob 70-letnici konca druge svetovne vojne, ki je postregla s prej nikoli svetovno opredelitvami do dogodkov med vojno in po vojni. Govor je o vladajoči levi sredini, ki je navedla revolucionarno in protirevolucionarno nasilje, torej partijsko medvojno revolucijo, poboje po vojni in prepričanje, da vsi zaslužijo grob in na njem ime. Vse to v luči sedanjega slovenskega razkola, ki je očitno velika ovira za pot v prihodnost. Nekaj pred tem je Srbija rehabilitirala Dražo Mihajlovića, izjemno močnega Titovega nasprotnika in četniškega vodjo. Sodni proces naj bi bil montiran, Draža Mihajlović pa je bil ustreljen. Dalje sta v luči praznovanja konca druge svetovne vojne hrvaška predsednica Kitarović in hrvaški vladni predsednik Milanović položila venec na grob v Tezmem in Pliberku, kjer so bili po vojni pobiti tudi Hrvati. Nekaj kasneje sta hrvaška predsednica in predsednik slovenske vlade Miro Cerar v dveh dneh drug za drugim obiskala papeža Franciška, kjer je bila na dnevnem redu tudi sprava. In prav za vrh vseh naštetih dogodkov je pred nedavnim papež Francišek obiskal Sarajevo in se seveda zavzel za mir, sožitje različnih ver in kultur, se pravi za notranjo pomiritev. Na vsak način gre za izjemno pomembne dogodke, saj zgodovina uči, da so rane krvave preteklosti neskončno trdožive in tra-

jajo desetletja, lahko celo dlje. Usodno je, da ostro delijo prizadeto narodno ali državno skupnost, ohranjajo nasprotja, ki se med seboj spodkopavajo in nenehno obračajo pogled v preteklost, s čimer izdatno jemljejo moči za sedanost in načrte za prihodnost. To je pač dediščina izključevalnih ideologij, ki so bile popolno nasprotje sožitju različnih političnih in življenjskih prepričanj. Da so trenutna vodstva Slovenije, Hrvaške in Srbije pokazala zares prelomno odločenost storiti nekaj pomembnega na ravni notranje pomiritve, je skromno rečeno, enkratno dejanje, za katerega je upati, da ne bo obstalo na pol poti. Istočasnost te odločenosti pa nadalje dokazuje, da želja za večjo trdnost Balkana prihaja tudi od zunaj. Evropska unija namreč želi zajeti to občutljivo območje z nadaljnjim širjenjem oziroma vključevanjem, toda trenutna notranja razklanjenost primerne trdnosti še ne omogoča. To je izvedljivo le z močnim etičnim nabojem, s sklicevanjem na človečnost, ki spoštuje vse mrtve, ne samo tiste "naše", in v tej luči mrtvi in pobiti lahko postanejo povod zblizanja in ne več razdelitve ter vedno tleče mržnje. In kdo drug ima etično prepričanje, ki dela čudeže, v takšnem izobilju kot ravno papež Francišek? Od tod njegovo spodbujajoče delovanje, ki naj pomaga državam nekdanje Jugoslavije odpraviti notranjo razdiralno dediščino preteklosti, kar šele odpira jasnejšo pot v prihodnost.

Janez Povše

Pogovor / Prof. Peter Černic, novoizvoljeni slovenski predstavnik v Višjem šolskem svetu

Najbolj me veseli uspeh Sindikata slovenske šole

Podravnatelj in profesor na goriškem licejskem polu Peter Černic je bil aprila letos izvoljen v Višji šolski svet kot predstavnik slovenskih šol v FJK. Prof. Černic je skupaj z Alenko Dobrila kandidiral na listi Skupaj za slovensko šolo, ki jo je predstavil Sindikat slovenske šole. Volitev sta se udeležila še ravnatelj Marko Jarc na listi CGIL in profesor Peter Ferfolja na listi UIL. Lista Skupaj za slovensko šolo je prejela skupno 323 glasov (Černic 195, Dobrila 98), CGIL 163 (Jarc 145) in UIL 52 (Ferfolja 44).

Profesor Černic najprej čestitke za uspeh. Kako ste kaj zadovoljni z izvolitvijo?

Najbolj me veseli uspeh liste Sindikata slovenske šole. Ta podatek je zelo pomemben, saj je listo podprlo približno 60% slovenskih šolnikov, ki se očitno strinja s tem, kar programsko zagovarja Sindikat slovenske šole, in sicer, da mora slovensko šolstvo uživati avtonomijo v sklopu vsedravnega šolskega sistema. Na tem je slo-nel program, s katerim smo se predstavili.

Sindikat slovenske šole je vedno izvolil svojega predstavnika v Višji šolski svet.

Tako je. Višji šolski svet je zelo staro predstavniško telo, saj je bilo ustanovljeno že v času Kraljevine Italije, vendar je takrat člane neposredno imenovala vlada. Zadeva se je spremenila leta 1974 in od takrat dalje je Sindikat slovenske šole vedno imel svojega predstavnika v tem organu.

Kako si boste v tem organu prizadevali za slovensko šolo?

Najprej bo treba razumeti, katero vlogo namerava dati vlada temu organu. Mnenja Višjega šolskega sveta so za vlado obvezujoča, moj vtis pa je, da vlada ni bila najbolj navdušena nad njegovo obnovo. Te volitve je morala namreč razpisati, ker je vladi to narekovala razsodba Državnega sveta. Če se bo z vlado vzpostavilo dobro sodelovanje, še posebno v luči nove šolske reforme, potem bo manevrski prostor večji. Slovenska šola nujno potrebuje vsa pravna in strukturna sredstva za učinkovito delovanje v vsedravnem šolskem sistemu.

Ali je Višji šolski svet že kaj odločil o novi šolski reformi?

Ne, ker je bil leta 2013 razpuščen. Predstavljam pa si, da je sprejemanje šolske reforme brez mnenja Višjega šolskega sveta vzbudilo precej negotovanja.

Gre za pomemben organ v vsedravnem šolskem sistemu?

Seveda, še posebno sedaj, ko se je razpolovilo število članov in ima torej vsak glas večjo težo. V tem vidim ra-

zlog za veliko konkurenco na volitvah. Volitve so bile zelo občutene in to potrjuje tudi dejstvo, da so se v sklopu slovenske šole, verjetno prvič, predstavile tri liste.

Kako to, da so slovenski šolniki predstavili tri liste?

To naj bi bil izraz pluralnosti znotraj slovenskega šolstva v FJK, pa čeprav, če me spomin ne vara, smo vsi štirje kandidati člani Sindikata slovenske šole. Verjetno se to dogaja, ker je Sindikat slovenske šole še brez

vlado obvezuje, da zaposli suplente in uslužbence, ki so imeli delovne pogodbe za določen čas. Drugi pomemben vidik je šolska uprava, o kateri se veliko govori, vendar ni jasno, kakšen upravni model bo uveden. Zdi se mi, da bo reforma potekala na več nivojih in postopoma. V vsakem primeru se reforma ne dotika didaktike. Vlada išče način, kako izboljšati upravljanje šolskega sistema.

Veliko pozornost vzbujajo nova vloga ravnateljev.

Foto DPD

Kakšno je vaše mnenje, predvsem glede tega, naj bi ravnatelji izbirali učno osebje?

Tudi tukaj je po mojem mnenju še precej nejasnosti in vprašanje je zapleteno. Dejstvo, da bodo ravnatelji izbirali učno osebje, ima lahko nedvomno prednosti, po drugi strani pa odpira vrsto zahtevnih vprašanj o modelu javne šole, o katerem je žal premalo poglobljanja in preveč "parol". Danes je v modi "parola" učinkovitost, pred petnajstimi leti je bila v modi "parola" avtonomija, ki pa se ni nikoli uresničila. Upam, da ne bodo tudi tokrat sprejeli odločitve in nato pustili ravnatelje na cedilu, predvsem okrog zaposlovanja suplentov. Ne bi rad, da bi reforma naložila ravnateljem nove zadolžitve brez ustreznih jamstev.

Obenem se mi zdi, da se ob takih razpravah ne upošteva glavno bistvo, ki so učenci in dijaki, katerim je šola in vsa šolska struktura z ministrom na čelu namenjena. Če hočemo to izboljšati, ni dovolj racionalizacija in učinkovitost. Potrebno je veliko več, še najbolj nove naložbe in stalno usposabljanje.

V Višjem šolskem svetu so prisotni tudi predstavniki nemške in francoske manjšine. Kako si zamišljate sodelovanje ali posvetovanje na področju manjšinskega šolstva v Italiji?

Že moj predhodnik prof. Enzo Pavletič je iskal sode-

lovanje predvsem s predstavniki iz Južne Tirolske. Iz tega je nastala pred leti pobuda za obisk Sindikata slovenske šole na Južnem Tirolskem. To želim tudi sam nadaljevati. Eni in drugi skupaj s Francozi smo izvoljeni kot manjšinski predstavniki, in to je tudi zapisano v zakonu. Zdi se mi torej povsem naravno, da iščemo skupna stališča, ki zagovarjajo specifično manjšinskih šol v Italiji.

Ali je prvo zasedanje nove zasedbe Višjega šolskega sveta že določeno?

V tem trenutku ni nobene novosti. Celotna zadeva se nekoliko vleče, saj so bile volitve v mesecu aprilu, uradni rezultati pa so bili objavljeni komaj junija.

Letošnje šolsko leto se je pravkar končalo; kakšno oceno mu dajete in kakšne so napovedi za prihodnost?

Velik problem slovenske šole zadeva strukturo, točneje ravnatelje in tajniško osebje. To vprašanje je še vedno odprto in nerešeno. Stanje ravnateljev je precej kritično, še posebno na Goriškem, kjer trije ravnatelji vodijo po več ravnateljskih vodjih. Žal je podobno stanje tudi med osebjem na tajništvih, kjer nam primanjkujejo upravni vodje. Vprašanje priznanja Sindikata slovenske šole sem že omenil. Nerešeno je tudi vprašanje pokrajinskega šolskega urada, ki je bil ukinjen, ker se Državna advokatura še vedno ni izrekla glede razmerja med zaščitnim zakonom 38/01 in šolskim zakonom 932/73.

Kljub temu pa je bilo delovanje naših šol po številu projektov in uspehov v letošnjem šolskem letu zelo plodno, kar potrjuje visoko kakovost dela.

Odprto pa ostaja vprašanje odliva dijakov na italijanske višje srednje šole. Mislim, da gre za problem okolja, ki še vedno ni razumelo dodatne vrednosti slovenske šole. Ko družina izbere, da otroka vpiše v slovenske šole, bi to moralo veljati za celoten cikel, od vrta do višje srednje šole. Samo tako lahko kdo postane polnopravni državljani tega okolja, ki je italijansko in slovensko. Tega ne more nuditi tečaj slovensčine na italijanski šolah. Zato bi se morali zgledovati po izkušnjah drugih manjšin v Evropi. Deasimilacija in znanje dveh jezikov sta bila uspešna, kjer so se dijaki šolali v manjšinskem jeziku. Katalonija je v tem smislu zelo zgleden primer.

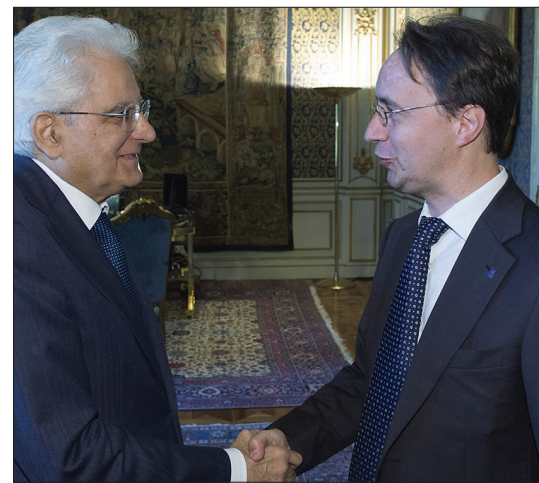
Stran je pripravil @JulijanCavdek

Čestitke SSK špetrski šoli ob 30-letnici

Mattarelli predstavljeno poročilo mešane komisije

Podpredsednik deželne-ga sveta FJK in deželni tajnik SSK Igor Gabrovec je v prejšnjem tednu obravnaval 30-letnico ustanovitve dvojezične šole v Špetru in poudaril, naj Italija in Slovenija spodbudita, da

na katerem temelji naša skupna evropska hiša. Italija in Slovenija sta leta 1993 ustanovili na osnovi sklepa obeh vlad mešano komisijo. Leta 2000 je komisija svoje delo končala z enotnim poročilom, ki je bilo priporočeno, da se čim bolj promovira še posebno med študenti. Po mnenju Gabrovca je strokovno in soglasno sprejeti dokument odlična osnova za mlade dijakke in študente, da celovito spoznajo za-

mladi spoznajo poročilo mešane komisije o odnosih med dvema narodoma v obdobju 1880-1956.

Poudarek na poznavanje poročila o odnosih med italijanskim in slovenskim narodom od leta 1880 naprej je Gabrovec izpostavil ob sprejemu predstavnštva Slovenec iz FJK pri italijanskem predsedniku Sergiu Mattarelli, ki je potekalo v torek, 9. junija 2015, v Rimu. Kot je zapisano v tiskovnem sporočilu podpredsednika deželnega sveta FJK, bi bilo dobro, da bi se osvežilo poznavanje sklepov poročila, in to predvsem med mladimi. V tem smislu bi se moralo to poročilo vključiti v vzgojno-izobraževalne programe vseh šol na obmejnem področju. V pogovoru s predsednikom Mattarellom je Gabrovec podčrtal, da bi to bil pomemben korak za boljše medsebojne odnose, če upoštevamo, da je bila Furlanija Juljska krajina med glavnimi prizorišči bojev v prejšnjem stoletju. Žal se ta tragični podatek večkrat izrablja v negativne politične namene, kar ne pripomore k iskanju novih prijateljskih odnosov in medsebojnemu spošto-

pletene odnose na našem obmejnem področju.

Igor Gabrovec je kot deželni tajnik stranke Slovenska skupnost s tiskovnim sporočilom čestital dvojezični šoli v Špetru, ki je pred kratkim praznovala 30-letnico neprekinjenega delovanja in uspešnega prizadevanja v korist slovenskega jezika in sožitja v Benečiji. Posebno priznava gre vsem, ki so se od začetka 80. let zaverovano vrgli v ta projekt in ga kljub številnim težavam uspešno razvili vse do današnjih dni. Pri tem je Gabrovec še podčrtal, da smo pred novimi izzivi, saj je potrebno vzgojno-izobraževalno ponudbo na Videmskem še okrepiti in jo razširiti na področja, ki so s šolskega vidika še odkrita. Gre za področja Terskih dolin oziroma občin Bardo in Tipana, ki sta že izrazili željo po uvedbi dvojezičnega pouka, ter za Kanalsko dolino. V tem smislu se je deželni svetnik SSK Igor Gabrovec že pogovarjal z županom iz Naborjeta Borisom Preschernom o možnosti odprtja trojezične italijansko-nemško-slovenske šole v dolini pod Sv. Višarjami.

EU slovarček: Evropska služba za zunanje delovanje

Skrb za zunanje zadeve in za odnose z državami, ki niso članice EU, pripada visoki predstavnici za zunanje zadeve in varnostno politiko. To funkcijo danes opravlja italijanska predstavnica Federica Mogherini. Njej v pomoč deluje najmlajši organ EU, Evropska služba za zunanje delovanje, ki skrbi za izvajanje zunanje in varnostne politike EU.

Evropska služba za zunanje delovanje je bila ustanovljena leta 2011, ko so združili oddelka za zunanjo politiko Evropske komisije in Sveta EU. Med glavnimi cilji službe je močnejši evropski vpliv v svetu, pri čemer je strateškega pomena sodelovanje z diplomatskimi službami držav članic. Prioriteta službe je vzdrževanje in razvijanje strateškega partnerstva med EU in glavnimi mednarodnimi akterji, državami v vzponu, Združenimi narodi ter velesilami, kot ZDA in Ruska federacija. Delovanje službe se uresničuje z izvajanjem gospodarske, politične in socialne podpore za vzpostavljanje miru, vodenje civilnih in vojaških misij za zagotavljanje varnosti ter izvajanje evropske sosedne politike v razmerju z državami, ki mejijo na EU. Pomembna pristojnost službe je tudi v posredovanju proti podnebnim spremembam in pri uveljavljanju človekovih pravic.

Evropsko službo za zunanje delovanje vodi visoka predstavnica EU za zunanje zadeve in varnostno politiko, ki je obenem tudi evropska komisarka. Njena naloga je, da predseduje sejam Sveta ministrov EU za zunanje zadeve. (vir: www.curia.europa.eu in www.europa.eu)

Koper / Romarski dan Škofijske karitas Koper

Za ljudi v stiski ni meja

V soboto, 30. maja 2015, je bil v Kopru romarski dan Škofijske karitas Koper in praznovanje 25-letnice Karitas. Praznovanja se je udeležilo približno 500 sodelavcev iz celotne škofije.

Začeli smo s sveto mašo v koprski stolnici, ki jo je, ob so-maševanju duhovnikov in upokojenega škofa Metoda Pirih, daroval koprski škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Skozi celotno mašo se je s sodelovanjem sodelavcev karitas iz celotne škofije odražala mreža Karitas. Najbolj se je vseh dotaknilo darovanje, ko so predstavniki vseh trinajstih Centrov karitas prinesli na oltar vsak svoj, edinstveni hlebec kruha, kar predstavlja delitev tisoče ton hrane za različne in enkratne stiske, ki so v vseh teh letih doletele številne družine in posameznike. Sodelovali so tudi mladi, ki obiskujejo program Popoldan na cesti, kakor tudi sodelavci, ki delajo z brezdomci, zasvojenimi, materami, otroki.

Ob koncu svete maše se je škof Jurij zahvalil vsem sodelavcem Karitas za nesebično delo, v imenu Koprške škofije pa je podelil priznanja Svetega Jožefa delavca trem sodelavcem. Generalni vikar mag. Jožef Koren je ob podelitvi priznanj prebral obrazložitev:

Priznanje je prejela Jožica Ličen, namestnica ravnateljice Škofijske karitas Koper

Lahko bi rekli, da si brez Jožice Ličen ne znamo več predstavljati naše Karitas in je njeno mnogovrstno delovanje, kakor tudi pri obeh drugih današnjih nagradjenih, nemogoče strniti v nekaj stavkov. Pri Karitas deluje že od samega začetka, sicer pa je začela delovati kot preprosta sodelavka pri pomoči beguncem. Postala je prepoznavna in kmalu začela zastopati Vipavsko v ŠK.

Po sprejemu statuta ŠK 1995 in strukturiranju mreže Dekanijskih in Območnih karitas je postala voditeljica Vipavske DK in hkrati tudi članica Tajništva ŠK. Leta 1998 je postala namestnica rav-

natelja, kar je, obenem z vodenjem Odbora za Materialno pomoč, ostala do danes. Leta 1994 je sprejela koordiniranje projekta Umetniki za karitas, ki ga z veliko ljubeznijo vodi ves ta čas, in je mnogim postala sinonim za to plemenito pobudo.

Njeno delovanje se ne ustavi v škofijski karitas, saj je članica različnih teles Slovenske karitas, tudi Sveta Slovenske karitas. Na Slovenski ravni koordinira "Evropsko hrano". Zaradi prepoznavne vloge v Karitas je postala članica Komisije Pravičnost in mir, udeleženka raznih okroglih miz in drugih medijskih dogodkov in ves čas vodi tudi stike z mediji v imenu škofijske Karitas in je hvaležna in zaželena sogovornica v številnih medijih.

Priznanje sv. Jožefa je posthumno prejel Bogdan Žorž, psiholog in psihoterapevt (priznanje je v njegovem imenu prevzela žena Zdenka)

Bogdan Žorž se je že zelo zgodaj, ob begunski krizi, vključil v delo Karitas na Goriškem. Ustanovljanje doma za otroke v Čepovanu je njega in ženo Zdenko še

bolj zblizalo s Škofijsko karitas. Leta 1997 je postal član Tajništva ŠK in voditelj Odbora za svetovanje, kar je ostal vse do svoje smrti. Sam je svetoval pri novo nastajajočih projektih, poleg tega pa je učil svetovanja številne sodelavce – prostovoljce.

Med njegovimi številnimi dejavnostmi naj omenimo samo nekatere: 153 sodelavk in sodelavcev karitas je pri njem končalo seminar za neprofesionalno svetovanje in se danes posvečajo ljudem v stiski. Z nasveti je pomagal pri različnih programih Karitas (dom Karitas v Soči, v Solkanu, na Cesti). Dragocena je bila njegova pomoč pri svetovanju po potresu in plazju v Posočju in pomoč brezposelnim v času, ko je propadlo veliko tovarn.

Njegova pomoč se kljub obilici dela ni omejila samo na škofijsko Karitas Koper, ampak tudi na druge Karitas. Bogdan Žorž je ostal dragocen sodelavec karitas vse do svoje prezgodnje smrti. Škofijska Karitas je v spomin na zvestega sodelavca in velikega človeka ustanovila sklad Bogdana Žorža za pomoč otrokom.

Priznanje sv. Jožefa je prejel Matej Kobal, Ravnatelj Škofijske karitas Koper

Matej Kobal je postal ravnatelj Škofijske Karitas Koper leta 1998, a je že prej sodeloval z

njo, saj je bil od leta 1994 član njenega tajništva, še prej pa zasledimo njegove članke v glasilih Slovenske karitas.

Dragocena je njegova vizija Karitas v vsako župnijo, s katero je želel prodreti tudi v Slovensko karitas. V skladu s statutom ŠK je skrbel za vodenje le-te in preko sodelavcev – prostovoljcev za delovanje odborov (raziskovanje in obveščanje; oblikovanje; spodbujanje prostovoljnosti; svetovanje; deviantnost; bolnike, invalide in drugače prizadete in materialno pomoč). Bil je pobudnik in je so-

deloval pri pripravi več statotov in pravilnikov ter strateških načrtov.

Leta 2000 je Matej Kobal v imenu Škofijske karitas ustanovil Zavod karitas Samarijan, kjer izvajajo več programov. V času njegovega ravnateljstva je začelo se več drugih domov. Ne smemo pozabiti njegovega angažmaja pri pomoči v tujini. Matej Kobal je ravnatelj, ki je nepopustljiv pri idejah, ki sledijo evangeliju in celostni pomoči človeku v stiski.

Tudi sodelavci smo se škofu Juriju zahvalili za priložnost, da lahko v imenu krajevne Cerkve pomagamo ljudem v stiski. V znak hvaležnosti je umetnik Bogdan Soban izdelal računalniški portret škofa Jurija, kjer je 25.000-krat, kar simbolizira 25 let delovanja Karitas, zapisano njegovo škofovsko geslo: "Pogum vse ljudstvo v deželi". V imenu Umetnikov za karitas mu je sliko izročil avtor Bogdan Soban, v imenu sodelavcev karitas pa Jožica Ličen.

Po sveti maši se je dogajanje preselilo v lepo obnovljeno cerkveno sv. Blaža v bližini stolnice, kjer je bila postavljena razstava likovnih del 20. mednarodne likovne kolonije Umetniki za karitas pod geslom: "Tujec sem bil in ste me sprejeli". Kulturni program so sooblikovali mladi iz programa Popoldan na cesti, prireditev je obogatil mešani pevski zbor Alojz

Kocjančič Puče – Koštobona pod vodstvom Milke Ivane Pucer. Tudi tu je prisotne nagovoril škof Jurij, razstavo pa je odprl evropski poslanec Lojze Peterle.

Družabni del srečanja se je dogajal na škofijskem dvorišču, za pogostitev je poskrbela Istrska območna karitas, kar pomeni, da so bili, poleg sladkih dobrot, glavna jed bobiči. Tovrstna srečanja so za sodelavce Karitas pravi blagoslov, saj se je v teh letih stkalo delovno prijateljstvo, zato niso manjkali zanimive zgodbe, primeri dobre prakse, pa tudi načrti za naprej.

Upokojeni škof msgr. Metod Pirih, ki je 6. septembra 1990 ustanovil Škofijsko karitas Koper, je skupaj z duhovniki in sodelavci praznovanje končal s petimi litanijami Matere Božje, ki so bile en sam vzklík zahvale za nazaj in velika prošnja za pomoč za naprej.

Spomini na različne osebnosti

Iz mojega osebnega dnevnika

2. april 2015: desetletnica smrti našega ljubega Janeza Pavla II., čigar karizmatična osebnost je usodno zaznamovala naš planet. Atlet duha, svetnik, ki je dobesed-

lizem"! Še vedno se mi zdi mali čudež, da je GMD lani uspelo ponatisniti njegovo sicer nepodpisano knjižico *Da se poznamo!* Uporabljam še priložnost, da se

no do zadnjih mej sveta uteleševal odrešensko poslanstvo našega ljubega Odrešenika, Božjega Sina, Jezusa Kristusa, in je eden sodobnikov, ki nam je bil neverjeten razlog upanja v tem strahovito razčlovečenem svetu. Duhovnega očeta, ki je vnašal v to nesrečno solzno dolino sijaj čistega upanja Božjega veselja. Samo rotim vas, ne zanemarjajte možnosti, da se ne bi že danes lotili branja njegovih okrožnic *Redemptor Hominis, Laborem Exercens, Slavorum Apostoli, Veritatis splendor, Evangelium Vitae, Fides et Ratio in*, čeprav se patološko bojim žensk, dajem veliko priznanje svetemu papežu, da je opravil gigantsko delo, ko se je že leta 1988 opravičil ženskam za zgodovinske krivice, ki so se jim dogajale, in izpostavil žensko veličino, z okrožnico *Mulieris Dignitatem*.

27. april 2015: 70. smrtni dan karizmatičnega duhovnika, velikega borca Janeza Ev. Kalana, ki so ga liberalci zmerjali z *Wasserkalansom*. Umril je v sluhu svetosti, leta 1903 pa je ustanovil prvo slovensko množično protialkoholno organizacijo *Sveta vojska proti alkoholizmu*. Več let je deloval med domci v Westfaliji, bil je prodoren publicist, ustanovil je *bogosluzna lista Domoljub, Bogoljub in več let protialkoholni časopis Zlata doba*. Žal je leta 1945 komunizem nasilno zatrl vso njegovo dejavnost in dediščino, ki bi jo lahko strnili v naslednjo trditve: "Največja nevarnost za slovenski narod sta alkoholizem in libera-

poklonim spominu prof. Milene Kožuh (1928 – 2015), čeprav je oseba, ki je odšla v večnost v velikem tednu, v glavnem delovala v Ljubljani. Bila je karizmatična pedagoginja, ki je diplomirala še pri prof. Francetu Steletu, znamenita srednješolska profesorica umetnostne vzgoje. Osupel sem zaradi brezbriznosti, ker je to bila vplivna javna oseba, ki je odločilno vplivala na duše dijakov, a kljub temu razen skromnega zapisa v *Delu* nisem zasledil nič drugega. Klanjam se njenemu spominu, ker menim, da je nujno, da smo vsaj kristjani občutljivi na spomin ljudi, ki so se idealistično žrtvovali za mlade. Ne bom pozabil, kako nas je dijake, vsa stroga in odločna, vodila po Ljubljani na ogled spomenikov slovenske umetnosti, a tudi na tedensko ekskurzijo v Rim in Firence. Ne bom pozabil njene požrtvovalnosti in navdušenja, predvsem pa kako je morala trpeti krivična nasprotovanja kot gimnazijska profesorica, ko so ji na naši drugi ljubljanski gimnaziji konec 60. let omejeno očitali, da dijake zavaja s tem, ko "jim razkazuje klerikalne umetniške spomenike". Zadnja leta se je dobesedno zaljubila v Tersko dolino in zadnje pomnike slovenskega človeka v teh vaseh. V *Bardo, Viškoršo in Zavarh* je vodila izletnike, svoje učence Univerze za tretjo življenjsko dobo, in jih seznanjala z lepoto in tragiko krajev pod Veliko glavo. Bog ji daj večni mir in pokoj in večna luč naj ji sveti.

Pavel Bračko

5. Terčeljeva pot na Kovk 2015

Tudi mi smo krivi za današnje stanje

Vročna, prva junijska sobota, 6. 6. 2015, je na gozdno jaso Taloške domačije zbrala čez tristo pohodnikov in romarjev 5. Terčeljeve poti na Kovk.

Letošnje poti iz Šturij, Budanj, s Cola in iz Otlice so se združile na prireditvi, ki jo vsako leto pripravlja Terčeljev odbor Vipavske dekanije v spomin na rojaka Filipa Terčelja iz Grivč nad Ajdovščino. Molitveno uro *Za skupno dobro* so oblikovale članice biblične skupine iz Šturij; zanjo je svoje razmišljanje ubesedil vicepostulator, g. Bogdan Vidmar: "Dana nam je ljubezen staršev, dane naravne materialne dobrine, ki niso delo naših rok. S svojim razumom spoznavamo, da obstajajo tudi zelo pomembne vrednote, ki jih ni

mogoče izmeriti; vidne so samo njihove posledice. Resnični smisel družbe, vsake družbene aktivnosti, političnih, gospodarskih in kulturnih prizadevanj, je dobro vsake osebe in vseh oseb. Skupnega dobrega ne more biti brez skupnosti. Le-ta pa temelji na odnosih med zreliimi ljudmi, odgovornimi posamezniki, ki se vzgajajo v zdravih družinah in ustanovah, ki razvijajo čut za skupno dobro. Iskanje skupnega dobrega je pot, je romanje k Bogu, ki je najvišje dobro".

Sveto mašo ob 10. uri je ob so-maševanju še sedmih duhovnikov daroval ajdovski župnik, g. Franc Likar; pri maši so sodelovali župljani iz Ajdovščine, Terčeljeve pesmi pa sta prepevala združena

zboru župnij Ajdovščina in Ustje pod vodstvom zborovodje Andreja Kobala.

G. Likar je v nagovoru ponazoril zgodbo o Tobiju – pretresljiv pogled ljubezni brez strahu ter neomajne zvestobe in predanosti Bogu. Opozoril je, da si moramo priznati, da smo tudi mi krivi za stanje v naši družbi. "Vzrok je lahko otredlost srca in premalo Tobijevske drže, ki nas opominja na izgubo človečnosti, duhovne moči za življenje; svet je poln egoizma in individualizma. Simbol izgnanstva se kaže kot drugorazrednost krščanstva v naši družbi; batenje verskih resnic nas je doletelo tudi zato, ker nismo pristni pričevalci, pogumni in načelni. Tobijeva zgodba se konča srečno, ker jo je

vodil Bog s svojim usmiljenjem. Z zahvaljevanjem in slavljenjem smemo računati tudi mi, da otredlost človeškega srca našega časa lahko zrahlja le Bog".

Po sveti maši je kulturni program oblikovala starejša skupina Vipavskih tamburašev pod novim vodstvom Mete Praček. Z venčkom slovenskih narodnih in umetnih

tež priložnosti zahvaljuje za gostoljubje Taloški domačiji, posebej Hieronimu Vidmarju, in Terčeljevimi svojcem.

Nadja Ušaj Pregeljc

“Za vse je svet dovolj bogat”

Če kruh delil bi z bratom brat ...

V nekem psalmu beremo: “Gospod varuje tujce; siroto in vdovo vzdržuje, naklepe grešnikov pa razdira”. Sama se večkrat sprašujem, ali so besede v svetih knjigah še aktualne, a so še kajpot za pravičnejši in boljši svet? In odgovor je vedno enak: Božja beseda je vedno aktualna, od vekov na veke. Vsak človek, v vsakem času in vsakem kraju pa jo je dolžan spolnjevati, ne glede na družbene spremembe, ne glede na svoje udobje in ne glede na politične manire. V zadnjem času je veliko govora o pomoči revnim, veliko govora o pomoči tujcem in predvsem pa veliko govora o grešnosti drugih. Revščina, tujci, grešniki, to je za krščanstvo izziv; tujci, reveži, grešniki nam vere ne bodo vzeli, marveč nam ponujajo roko, da jo v polnosti zaživimo.

Naš goriški slavček pravi, da življenje ni praznik, življenje je delovni dan. V prenesenem pomenu bi lahko rekli, da vera ni stvar nedelje, temveč vsake ure našega življenja. Ni enostavno, pa vendar?

V teh dneh veliko govorimo o revnih predvsem v kontekstu odpisa dolgov. Osebnostno menim, da je to

še ena populistična poteza tako imenovane socialne države, ki to že dolgo ni več. Res se pristojno ministristvo in humanitarne organizacije trudimo, da omilimo stisko mnogih, toda obrabi stisk so različni in finančne injekcije so delo na kratki rok. Veliki mož našega časa, Pedro Opeka, ne ustanavlja agencij in delovnih skupin in ne piše zakonov; on deli miloščino na dolgi rok tako, da daje ljudem delo, da jim vrača dostojanstvo, da jim pomaga živeti človeka vredno življenje. A bi bilo posnemanje res tako težko? Da ne bo narobe razumljeno, v vsakem primeru je potrebno pomagati ljudem, ki ne znajo ali ne zmorejo preživeti iz meseca v mesec; želim pa povedati, da

je meja med dejanskim in namišljenim revežem zelo tanka in da človek ne živi samo od kruha. Zato je potrebno najprej definirati, kdo je najrevnejši. Osebnostno menim, da je odpis dolgov korak nazaj pri odgovornem preživetju. Vsekakor se strinjam, da se to omogoči ljudem, ki jih je doletela kakšna nesreča, morda zdravstve-

ne težave. Toda komfortno stanovanje, nerazumni stroški elektrike, vode, ogrevanja, da ne govorim o dolgovih za telefon, to prav gotovo ne more biti v domeni nekoga, ki prejema denarno socialno pomoč. Star in preizkušen pregovornik pravi: “Odpri usta, kolikor moreš”. Pri Karitas se zelo trudimo, da ljudi vzpodbujamo, da poprimajo za vsako delo, da sproti poravnava svoje obveznosti; končno različni transferi, ki jih po veljavni zakonodaji dobijo od države: denarna, socialna pomoč, otroški dodatki, nadomestilo za brezposelnost, enkratne socialne pomoči, številne subvencije niso tako majhni. Srečujem se

z ljudmi, ki s tega naslova dobijo več kot kakšen delavec, ki je zaposlen v podjetju, kjer je minimalna plača pravilo in ne izjema. Tudi to je vzrok, da mnogi ne iščejo dela, temveč socialno pomoč. Kaj pa upokojenci, ostareli, bolni, ki so v domovih za ostarele in imajo praviloma pokojnino nižjo, kot so stroški oskrbe v domu? A bo tudi

to razliko kdo odpisal? Kaj pa družine, ki imajo otroke v dijaških domovih, vrtcih, šolah in ne zmorejo mesečno poravnati stroškov, a bo tudi to kdo odpisal? Res, za pravično delitev dobrin je potrebna modrost, strankarska pripadnost je premalo.

“Tujec sem bil in ste me sprejeli” ni le geslo Umetnikov za karitas, ampak veliko vprašanje kristjanov in vseh ljudi današnjega časa, na katerega bomo morali odgovoriti ob poslednji sodbi. Ko smo lansko leto izbirali geslo likovne kolonije, smo imeli pred očmi obisk papeža Frančiška v Lampedusi in prav preroko začutili, da bo potrebno te besede ponavljati, kajti val beguncev je po vsem svetu sprožil številna vprašanja. Ko po družbenih omrežjih vidimo prepolne čolne ljudi, neznosne razmere v begunskih taboriščih, spremljamo podatke, da so med preganjanimi tudi stari, matere, otroci, nas presune, morda do te mere, da se celo zjočemo. Ko pa nam povedo, da bi od vseh teh nesrečnikov lahko prišlo v Slovenijo 700 bratov in sester v stiski, so naša čustva pozabljena. Nekdo je zapisal, da bo s temi nesrečniki prišla v našo domovino muslimanska vera. Tudi če pozabimo, da je Abraham oče vseh, ne smemo in ne moremo pozabiti, da se druga verstva vrinejo le tam, kjer je osebna vera ali vera naroda mlačna. Ta bojazen in strah sta popolnoma odveč. Namesto ve-

selja, da nam je v tem globalnem svetu dano, da lahko svojo vero oznanjamo tudi drugim, se bojimo novih poslušalcev, se bojimo biti verodostojni pričevalci, da bi nas tudi drugi po naših delih usmiljena spoznali. A res pozabljamo, da so bili tudi slovenski bratje in sestre v preteklosti preganjani v begunstvo. Med prvo svetovno vojno se je tisoče Slovencev preselilo v neznano in še sedaj med narodom krožijo zgodbe, kako lepo in dobrohotno so bili sprejeti. O drugi svetovni vojni ne bi izgubljala besed, le to lah-

ko rečem. Če ne bi tisoče Slovencev po vojni sprejela Argentina in nekatere druge države, bi bile naše jame še bolj polne in narodni greh še večji. In prav v tem kontekstu razumem tretji del psalma, ki pravi, da Gospod naklepe grešnikov razdira. Ob tem pa se spet vračam k nekim drugim besedam goriškega slavčka, ki pravi: “Za vse je svet dovolj bogat in srečni vsi bi bili, če kruh delil bi z bratom brat, s prav srčnimi čutili”.

Pa vse dobro vam želim.

Jožica Ličen

Doberdob

Slovesna maša ob koncu maja

Letošnji mesec maj smo končali z nedeljsko sv. mašo na praznik Sv. Trojice; pri daritvi je prepeval APZ Sv. Cecilija iz župnije

Marijinega oznanjenja v Ljubljani. Pevovodkinja ga. Jana Dragan – Gombač je pevce spretno vodila ob Marijinih majniških pesmih. Petje je polepšal pater Vid, ki je z lepim barvitim glasom obogatil mašno liturgijo. Po maši smo jih tople sprejeli v župnišču, kjer smo jim ponudili hrano in pijačo. Povabili smo jih, naj se še kdaj vrnejo na naš doberdobski kras. / Thomas Peric

INSIEME
AI SACERDOTI

SKUPAJ Z DUHOVNIKI, SKUPAJ Z NAJŠIBKEJŠIMI.

Škofijski duhovniki bodo tam, kjer evangelij pravi, da je treba biti. Med zadnjimi izmed zadnjih. Imeli bodo odprte oči, srce in roke. Tvoja pomoč jih bo spodbudila, da se ne bodo podali, da bodo šli naprej, skupaj. Poštni tekoči račun št. 57803009 - www.insiemeaisacerdoti.it

Spremljal poslanstvo duhovnikov na strani FB [facebook.com/insiemeaisacerdoti](https://www.facebook.com/insiemeaisacerdoti)

Kratke

Konec sezone SSG v Gorici / Zabavni Möderndorferjevi Obiski

S predstavo Obiski, komedijo Vinka Möderndorferja, ki z žgečkljivo živahnostjo podreza v odnose med starši in otroki in se kritično ozira tudi na ideološke spore med Slovenci v preteklosti, ki jih tudi v sedanosti ne znamo preseči, se je v ponedeljek, 24. maja

2015, končal program letošnje sezone Slovenskega stalnega gledališča Trst v Gorici. Sezona ni prinesla ne vem kakšnega spodbudnega zasuka v številu gledalcev. Ponudila pa je nekatere vsebinsko zadovoljive, pa tudi pomenljive predstave. Goriškimi gledalcem bo gotovo ostala najbolj v spominu slovensko-italijansko-

avstrijska koprodukcija Nora Gregor - skriti kontinent spomina, ki jo je napisala in režirala Neda Rusjan Bric. Ob prikazu življenjske in umetniške poti na novo odkrite igralke Nore Gregor, Nemke, rojene v Gorici, se je ob 100-letnici začetka prve svetovne vojne ozrla nazaj in se ob preteklih dogodkih navezala na današnje stvarnost naših krajev, kjer so še zmeraj tako ali drugače prisotne travme in rane iz preteklosti. Trijezična predstava, ki so si jo gledalci ogledali v goriškem gledališču Verdi, je bila tudi izvenabonmajska ponudba gledališke sezone Verdijevega gledališča. Marsikdo si je želel, da bi prav ta predstava prejela primorsko nagrado tantadruj za najboljšo predstavo sezone 2014/15, pa je žirija odločila drugače ...

Goriški abonenti so lepo sprejeli tudi "lahkotnejšo" komedijo Obiski v avtorjevi režiji; med njenimi protagonisti so gotovo uzrli tudi svoj obraz in se ob tem nasmehnili svojim slabostim. Komedijo so si na matineji v torek, 25. maja, ogledali tudi goriški višješolci in bili z njo zadovoljni, saj njena vsebina, kritično uprta v današnji čas, prepričljivo nagovarja tudi mlade. / IK

Vila Louise za mednarodni razvoj Gorice

Gre za projekt, ki se vključuje v širši načrt, s katerim namerava Dežela Furlanija - Julijska krajina z raziskovanjem izvora mesta ovrednotiti na mednarodni ravni pomen in vlogo Gorice: Vila Louise bo kulturno prizorišče mednarodne veljave in priložnost za gospodarski razvoj.

Tako je menil deželni odbornik za kulturo Gianni Torrenti na nedavni predstavitvi Dneva Vile Louise, ki je bil v posoškem središču in na katerem so predstavili projekt ovrednotenja zgodovinskega poslopja.

Za prenovo vile, v kateri so živeli grofje Coronini in ki je danes zapuščen, si prizadevajo Dežela FJK, Sklad Coronini-Cronberg, goriško predstavništvo Italijanskega sklada za okolje (Fai), tržaško vseučilišče in drugi krajevni dejavniki.

Kot je na srečanju izpostavil odbornik Torrenti, cilj projekta ni le prenova poslopja, pač pa še predvsem dejanska nova namembnost vile, ki bo na pobudo Dežele postala valiilnica ustvarjalnih podjetij razvoja in začasni dom za umetnike.

S finančnim zakonom 2015 je Dežela dodelila za obnovo vile in njenega parka 3 milijone evrov. Tem gre dodati še sredstva, ki bodo prišla iz evropskih strukturnih skladov. Projekt bo izveden postopoma in pri njem bodo sodelovali tehnološki parki iz naše dežele.

Obnovitvena dela na poslopju naj bi se pričela v roku enega leta, konec prihodnjega leta pa naj bi se začela dejavnost inkubatorja podjetij. Obnova poslopja naj bi doprinesla tudi k večji razpoznavnosti Gorice in k razvoju turizma v Posočju. / ARC/MCH

Prireditev ob koncu šolskega leta
V vrtcu Sonček gradijo prijateljstvaSCGV Emil Komel / Snovanja
Na strunah harfe v poskočno "tarantello"

Dvorana čudovite baročne palače, načrt katere je naredil arhitekt Pacassi za grofe Attems Petzenstein-Pečanski na istoimenskem goriškem trgu, je bila v petek, 5. junija 2015, prizorišče živahnega koncerta *Snovanj 2015*, ki jih prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice, v sodelovanju z združenjem ArsAtelier, na različnih, sugestivnih lokacijah v Gorici in okolici. Ob prvi okrogli obletnici *Snovanj* so organizatorji v program uvrstili tudi glasbeno skupino harf *Girotondo d'arpe*, katere mentorica je Tatiana Donis, ki poučuje to očarljivo glasbilo na SCGV E. Komel. Z njo igrajo še Martina Carecci, Paola Gregoric in Doralice Klainscek. Do pred poldrugim letom so glasbenice na "keltskih" harfah svoje poustvarjalne nagibe namenjale predvsem irski glasbi, keltskega izvora. Sedaj pa jih neustavljivo privlačuje glasbena tradicija južne Italije, pa tudi Južne

Amerike, še najbolj Paragvaja. Prava so to brenkalo prinesli jezuiti v 16. stoletju, da so z njim lahko spremljali verske obrede. Tako se je usidralo tudi v tamkajšnji ljudski tradiciji. Na jugu Apeninskega polotoka pa ima harfa korenine v ljudskem glasbenem izročilu, še zlasti v kraju Viggiano v Bazilikati. Kot je v programski listič napisala Tatiana Donis, so v preteklih časih starši pozimi pošiljali otroke se učiti tega instrumenta, da so nato z igranjem ob cerkvenih praznikih ali na domačih zabavah premožnejši ljudi prinesli kaj zasluzka v domačo hišo. Harfa je bila seveda lahka in prenosljiva, da so jo lahko spretno uporabljali ti potujoči "trubadurji". Petkov večer je skupina *Girotondo d'arpe* naslovila *Mirando al sur* in z njim zelo prijetno "s pogledom na jug" (ob spremljavi violine in tolkal Elie Vigola) popeljala kar lepo število poslušalcev na glasbeno popotovanje na valovih ljudskih me-

radoživo prireditev ob izteku šolskega leta so v sredo, 27. maja 2015, pripravili v slovenskem vrtcu Sonček v ulici Max Fabiani v Gorici. Pred številno publiko na dvorišču vrtca so mali "sončki" predstavili glavne dele projekta *Pomahajmo v svet*. Gre za mednarodni projekt, v katerega je vrtec Sonček vključen že tretje leto; po spletnem omrežju se povezuje predvsem z vrtni iz Slovenije, tako da v tem goriškem vrtcu lahko krepijo in bogatijo slovenski jezik. Obenem projekt omogoča vzgojo k strpnosti in medsebojnemu spoznavanju, ki pomagata ustvarjati prijateljsko in ustvarjalno sožitje med narodi Evropske zveze. Zajčki in medvedki so tako recitali, peli in plesali na temo "petih prstkov", in sicer: to sem jaz, moja družina, moj vrtec, moje mesto in moja država. Ob tem so obračali strani velike barvane knjige, ki je vse to povzemala. Povabili so tudi publiko, naj z njimi zapleše pesem *Pomahaj mi*. Na koncu so otroci, ki se od vrtca poslavljajo, prejeli še priznanje in poh-

vale ter voščilo za uspešen preskok v šolske klopi. Vzgojiteljice so jim poklonile tudi "malega ostržka", dar Ministrstva za šolstvo in šport iz Slovenije, za knjige, ki so jih med letom prebrali s pomočjo staršev. Praznovanje se je nadaljevalo ob dobro obloženih mizah in prijetnem kramljanju. V vrtcu Sonček je naveda, da je vsaka dejavnost ovrednotena, to se pravi, da otroci povedo, kaj jim je oziroma jim ni bilo všeč. Tokrat so za mnenje vprašali tudi starše, ki so zapisali, da je bila prireditev zelo lepa, razgibana, vesela, izvirna, zabavna... da so uživali skupaj z otroki, ki so se sproščeno zabavali. Pohvale grede najprej otrokom, nato učnemu in neučnemu osebju, ki je poskrbelo, da je prireditev lepo uspela. Vendar se za sončke delo še ni končalo. V torek, 16. junija, imajo namreč v sklopu projekta *Pomahajmo v svet* še odprtje razstave v veži občinske palače pod naslovom *Jaz in moje mesto*. Ob predstavitvi projekta bodo zaplesali in zapeli ter pokazali svoje izdelke.

KF

foto dpd

lodij od južne Italije preko širnega oceana do Južne Amerike. Glasbenice so ustvarile živahen, za uho privlačen glasbeni most med dvema celinama. Od živobarvnih neapeljskih tarantell iz ljudske tradicije, ki priključijo pred oči pisane narodne noše in plesni vrtnec - med poskočnimi se je sicer oglasila tudi žalostna *Fenesta ca Lucive*, ljudska pesem, prvič izdana l. 1842 v založbi Girard kot delo Guglielma Cottraua, v kateri fant žalostno zre v nerazsvetljeno okno, ker je ljubljeno dekle umrlo -, so prešle na južnoameriško tradicijo Bolivije, Paragvaja, Venezuele in zaigrale nekaj razigranih plesov, v katerih se je blagovozčnost harf prepletala z zvoki tolkal in "shakerja". Tudi same

izvajalke so s prsti in dlanmi večkrat "pobobnale" po resonančno ojačenem delu okvira svojih glasbil. Ob koncu je ritmično poudarjeno zavznela znana skladba H. Blanca *Moliendo Cafe'*, ki so jo glasbenice ob vztrajnem, vnetem ploskanju publike ponovile kot dodatek. Njihovo čustveno doživeto muziciranje, ki ga je s pozdravom v slovenščini in italijanščini uvedla ravnateljica SCGV E. Komel Alessandra Schettino in se pri tem prisrčno zahvalila gostiteljem, Goriškimi pokrajinskimi muzejem oz. Goriški pokrajini, je v sopenem poznompladni junijski večer prineslo kar nekaj osvežujočega ozračja in lepih občutij.

IK

Kulturni dom Gorica / Komigo

Pogled v judovski svet in komedijske "zablode" zaradi ljubosumnosti

Zadnji dve predstavi v letošnjem programu *Komigo*, edinstvenem trijezičnem festivalu komičnega gledališča, ki sta ga dvanaest letno uspešno priredila Kulturni dom Gorica in kulturna zadruga Maja iz Gorice v sodelovanju z drugimi slovenskimi, italijanskimi in furlanskimi ustanovami, sta bili v torek, 19. maja, in v ponedeljek, 8. junija 2015. Na majskem gledališko-glasbenem dogodku so gledalci malce поблиže spoznali judovsko kulturo in klezmer glasbo. V goste so prišli odlični glasbeniki, Tržačana Davide Casali, klarinet, in Luca De Micheli, bas kitara, ter Goričan Manuel Figelj, harmonika. Iz svojih glasbil so izvajali tipično glasbo Židov iz vzhodne srednjeevropskih držav in z njo ustvarili primerno ozračje za vpogled v judovsko realnost. Lahkoten ton večeru v italijanskem jeziku z naslovom *Te lo do io l'ebreo (Ti bom že dal jaz Juda!)* je dal Franko Korošec, slovenski igralec,

ki je ob uvodnem slovenskem pozdravu v italijanščini natrosil kar precej smeh vzbujajočih vicev na rovaš Judov, njihovih značajev in navad. Casali, edini "pravi", sicer italijanski Jud v tej družini, je pa nanizal vrsto zanimivosti iz življenja evropskih Judov. Poslušalci so tako izvedeli, kakšne so značilne židovske jedi in pijače, pa tudi tiste, ki so Judom "prepovedane", o judovskih družinah, v katerih imajo matere pomembno vlogo, o glasbi - tudi zapel je in zvalil k petju še občinstvo -, dotaknil se je seveda tudi vere in spregovoril o čakanju Mesije, o rabinih, o praznovanju "sabata", sobote, ki je namenjen molitvi in počitku, pa še o sinagogi, ki ni le kraj molitve, ampak tudi druženja in izobraževanja. Še marsikaj so

poslušalci slišali iz njegovih ust. Žal ni mogel zaobiti niti dejstva, da so Judje bili in so še preganjani. Ksenofobni napadi nanje kar ne nehajo biti kruta resničnost. Mor-da tudi te težave skušajo preseči in jih zdramatizirati z avtoironijo, za-

Prizor iz predstave Seks in ljubosumnost

to je toliko smešnic in dovtipov na njihov račun, ki so tudi v goriškem Kulturnem domu izzvali smeh. Za konec je *Komigo* postregel še s komedijo *Seks in ljubosumnost*

francoskega avtorja Marca Camolettija (1923-2003), italijanskega porekla, v izvedbi Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane, enega izmed najstarejših ljubiteljskih repertoarnih gledališč na Slovenskem in v Evropi. Ta predstava v režiji Jaše Jamnika je na festivalu komedije, Pekre 2011, prejela nagrado občinstva, prav ob 90-letnici tega ljubljanskega ljubiteljskega gledališča. Kot že sam naslov razkriva, so komedijska vzmet ljubosumnost, varanje in posledična želja po "maščevanju" prevarenega moža, ki zahteva seks z ženo ljubimca svoje žene ali pa "ljubimčevu glavo"; vsa ta situacija seveda pripelje do humornih zapletov in zasukov. Spretno napisana komedija je prijetno pozabavala abonente in priložnostne gledalce, ki so tudi letos lepo spremljali *Komigo* in njegove raznolike odrske ponudbe.

IK

DRUŠTVI JADRO IN TRŽIČ

vabita na

KRESOVANJE V SELCAH (RONKE)

v soboto, 20. junija 2015, od 20.45 dalje

Na praznovanju poletnega solsticija bo tudi nagrajevanje najlepših svetoivanskih venčkov.

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KATOLIŠKA KNJIGARNA vabi na kavo s knjigo:

MARKO SOSIČ

KRATKI ROMAN
O SNEGU IN LJUBEZNI

Nominiranec za nagrado Kresnik 2015

Pogovor z avtorjem bo vodila prof. Loredana Umek

Katoliška knjigarna, četrtek, 25. junija 2015, ob 10. uri

Pobudo je podprla JAVNA AGENCIJA ZA KNIŽIGO RS

Kavo bo ponudilo podjetje PrimoProma

ZCPZ Gorica / Župnija sv. Andreja ap. Štandrež

Blagozveneče nabožne melodije

Ko se je žgoč junijski dan v petek, 12., prevešal v mrak, ki je prinesel malce osvežitve, so v župnijski cerkvi sv. Andreja apostola v Štandrežu, s pomenljivimi, krasnimi poslikavami Toneta Kralja, zazvenele vsebinsko globoke nabožne melodije. Koncert cerkvenih pesmi, ki bi "zaslužil" več poslušalcev, sta priredila Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica in župnija sv. Andreja ap. iz Štandreža. Potem ko je na koru Cerkevni pevski zbor Štandrež, ki redno bogati bogoslužje v domači vasi, pod taktirko Tiziane Zavadvlav in ob orgelski spremljavi Silvana Zavadvlava v čast farnemu zavetniku sv. Andreju odpel istoimensko pesem Angelika Hribarja, je v imenu prirediteljev spregovoril predsednik ZCPZ Dario Bertinazzi. Prisotne je spomnil, da cerkveni pevci nikdar ne končajo pevске sezone kot drugi posvetni zbori, saj vse leto vestno in poštvalno plemenitijo mašne daritve. Opozoril je tudi na to, da bo ZCPZ, ki je v lan-

skem letu slavilo 40-letnico delovanja, v jeseni priredilo seminar za zborovodje otroških in mladins-

MePZ in OPZ Rupa-Peč (foto dp)

skih zborov, kar je zelo dobrodošlo tudi za učitelje, ki poučujejo glasbeno vzgojo na šolah. S kora sta se oglasili še dve spevni pesmi Vinka Vodopivca *Moja sveta hostija* in *Svetogorska Mati mila* v izvedbi štandreškega zbora. Ostali zborovski sestavi pa so svoj program treh pesmi odpeli v pri-

teriju. Pod vodstvom Petra Pirha se je najprej predstavil MePZ Mirko Špacapan iz Podgore, ki je izbral za uvod V. Vodopivca *O Gospa, o Mati moja*, pa še *O zveličavna hostija* Josefa Gruberja in Lojzeta Mava *Ko sveto jutro*. Ljubko se je iz drobnih grl Otroškega pevskega zbora Rupa Peč, ob spremljavi kitare Martine Gereon in s pevovodkinjo Zulejko Devetak, zaslišala *Tebi pojem to pesem* Dominika Krta. Otroci

redbi Matije Tomca *Pejsen od Sv. Duha* in Vinka Vodopivca *Mogočni spev*. Prav lepo presečenje je bil nastop Mladinskega pevskega zbora Štmaver. Prikupna dekleta, ki očitno rada pojejo, so same pripravile program in se odločile za nastop ob spremljavi kitare, na katero je igrala iskriava Petra Feri. Živahno in zlito so zapele dve oratorijski, *Ko Jezus je začel učiti in Ti si moj prijatelj*, ter skavtsko *Svetel plamen*, katere izvedbo so poudarile z mimiko rok.

Koncertni večer, ki je poslušalcem nudil pristno duhovno doživetje ob raznolikem izboru skladb, je z zrelemi, čistimi glasovi, ki so ubrano splavali pod cerkveni obok, sklenil MePZ Lojze Bratuž, ki postaja glede na sestavo pevec zmeraj bolj "čezmejni" in se že skoraj leto dni predstavlja z novim dirigentom Davidom Bandljem in prevetrenim repertoarjem. Tokrat je vseboval skladbe *Pater Noster* Johana Augusta Pamintuana, *Ave Mario* Ambroža Čopija in *O lux beata Trinitas* Andreja Makorja. Ob hvaležnem ploskanju je zbor ponudil še dodatek, čustveno polno Marijino, *Sonce že zahaja*, ki že spada v "zimzelni" repertoar tega zbora. **IK**

Obvestila

Goriški skavti vabijo v četrtek, 18. junija, ob 20.30 v Močnikov dom na ogled skavtskih filmov, ki so bili montirani za praznovanje ob 50. obletnici organizacije. Predvajali bodo posnetke s taborov (1976, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1984, 1995, 2006).

Svetovni slovenski kongres - Konferenca za Italijo, Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorčič vabita na 24. proslavo osamosvojitve Slovenije, ki bo potekala v sklopu Srečan pod lipami v petek, 19. junija 2015. Na večeru bo slavnostni gost Janez Janša, spregovoril bo tudi Drago Štoka. Kulturni program bo oblikoval goriški oktet Vrtnica. Srečanje bo vodila časnarka Erika Jazbar. Večer bo v zunanjih prostorih pri Kulturnem centru Lojze Bratuž s pričetkom ob 20. uri.

KD Stanko Vuk Miren - Orehovlje vabi na koncert Akademskoga zbora Tone Tomšič Univerze v Ljubljani, pod vodstvom Stojana Kureta, ki bo v soboto, 20. junija 2015, ob 20. uri v cerkvi Žalostne Matere Božje na Miremskem Gradu.

Klekljarski odsek društva Jadro prireja v nedeljo, 21. junija, izlet v Idrino na festival idrijskih čipk. Odhod ob 8. uri iz Ronk. Je še nekaj prostih mest. Info: tel. št. 0481482015.

PD Vrh Sv. Mihaela vabi na zaključno prireditev v ponedeljek, 22. junija, ob 20. uri na Largi na Vrhu Sv. Mihaela. Kulturni program bodo oblikovali: domači otroški zbor, DVS Bodeča Neža, igralci štandreške dramske skupine in harmonikar Mihael Lavrenčič. Večer se bo končal s svetoivanskim kresom. Toplo vabljeni. **Mladinski dom** vabi otroke od 10. do 14. leta na "POLETNOSTI 2015": POLETNI IZZIVI (12. - 24. junij z videodelavnico, izleti, kopanjem, adrenalinskimi pustolovščinami); ZELENI TEDEN v koči v Žabnicah (24. - 30. junij); -PRIPRAVA NA ŠOLO: ŠOLA ZA ŠALO (1. - 11. september), UVOD V SREDNJO (7. - 11. september). Informacije na tel. 0481-280857, 366-6861441, e-mail: mladinskidom@libero.it

Mednarodni poletni jezikovni kamp 2015: DC Hiša pravljic v sodelovanju z Jezikovnim centrom Podgljot iz Nove Gorice in Rogosom vabi na jezikovne počitnice v Doberdob od 29. junija do 4. septembra. Otrokom od 4. do 13. leta ponujamo veliko zabave ter kvaliteten in pester program: jezikovne delavnice in tečaje, tematske in ustvarjalne delavnice, sproščanje v naravi, športne aktivnosti vseh vrst, glasbo in ples. INFO: hisappravljic@gmail.com ali 334-1243766 od 18.30 do 20.30 (Martina Šolc).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da je za potovanje v Rim od 5. do 10. oktobra še nekaj razpoložljivih mest na avtobusu. Prijava čim prej na društvenem sedežu na korzu Verdi 51/int. ob sredah od 10. do 11. ure; informacije po tel. 0481 531383 ali 0481 532092.

Zadruga Goriška Mohorjeva išče za dobo 6 mesecev stazista (od 19. do 29. leta starosti) z naslednjimi kompetencami: končana tehnična industrijska šola, napredno znanje informatike, sposobnost upravljanja spletnih strani in računalniške mreže. Kandidat mora biti brezposeln in biti vpisan v program "Garanzia giovani". Kurikulum naj pošlje na e-naslov: zadruga.gm@gmail.com, najkasneje do petka, 26. junija 2015.

Pisarna svetovalec za delo išče vestnega kandidata/ko za upravljanje osebja in vodenje plač. Zazelenjena je najmanj dvoletna izkušnja v tem sektorju. Zahteva se znanje slovenskega in angleškega jezika ter uporabe računalnika. Življenjepis pošljite na mail: info@consulenzelavoro.it

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Karševana lahko nakazate na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CREDIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERŠEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Gospa z večletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam za 24 ur na dan. Tel. št. 00386 40 432304.

Ostale male oglase bomo objavili priložnosti.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 19.6.2015 do 25.6.2015)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Kamnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 19. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 20. junija (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v slovensčini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 21. junija (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 22. junija (v studiu Andrej Baucon): V poletje z narodnozabavno in zabavno glasbo - Novice iz Slovenije - Humor.

Torek, 23. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 24. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Vidra, govodna kuna - Izbor melodij.

Četrtek, 25. junija (v studiu Andrej Baucon): V poletje z vročo lahko glasbo - Zanimivosti iz sveta glasbe, filma in britanskega dvora - Humor.

Mladinski dom

Juhu, počitnice so tu!

Pa je končno le prišel dan, ko smo končali še eno šolsko leto. Tudi gojenci Mladinskega doma so komaj čakali, da bodo lahko lažje zadihali in pomislili še na kaj drugega, kot pa samo na naloge, učenje, raziskave poročila in spraševanje (sic!). Konec šolskega leta smo praznovali skupaj, in sicer v sredo, 10. 6. Po pouku smo se kot po navadi zbrali pri kosilu, ki je bilo tokrat malo drugačno. Pica je razveselila vse in nekaj časa je bilo prav tiho, saj so vsi uživali v svojem kosu. Takoj po obroku smo imeli skupno refleksijo, na kateri je imel vsak priložnost povedati, kaj mu je bilo všeč in kaj ne, kdaj je bil jezen, razočaran, kaj bi še enkrat ponovil in tako naprej. Nekateri so si najbolj zapomnili izlete, druge so razžejali trenutki, ko so bili kregani. In koncu pa smo bili enotnega mnenja, da nas tako

pozitivne kot tudi negativne stvari krepijo, saj se iz njih marsikaj naučimo. Sledile so igre. Ker se je marsikomu mudilo domov ali na dejavnosti, smo se še malce posladkali s sladoledom in se pozdravili, nakar je večina odšla. Nekateri fantje so se nato opogumili, se preoblekli v kopalke in odšli na dvorišče, kjer so se močili in osvežili z vodo ter preizkušali svojo natančnost z metanjem vodnih balončkov. Tako smo proslavili konec pouka.

Vendar se s koncem šolskega leta ne zapirajo vrata Mladinskega doma. Ko to prebirate namreč že poteka prvi del poletnosti, pri katerem se redno družimo vsako dopoldne. Dan je zapolnjen z raznoraznimi dejavnostmi, med katerimi tudi rafting in tarzaning (sproščanje energije v adrenalinskem parku). Glavna nit prvega dela poletnosti pa je

video-delavnica, pri kateri sami ustvarimo čisto pravi film. Od ideje pa do režije, vse je plod dela udeležencev, njihovo delo pa budno spremlja in usmerja gospod Ciril Murnik iz Kulturno umetniškega

društva Marnie film iz Ljubljane. Drugi del poletnosti pa bo od 25. - 30. 6. potekal v Žabnicah, kamor se odpravljamo na že tradicionalni Zeleni teden. **TA**

Štandrež / Nova pridobitev na trgu

Dve umetniško izdelani fontani

Od 8. junija je štandreški trg bogatejši za dva vodna vira, ki sta delo kamnosekov društva Most iz Manč na Vipavskem. Kamnito fontano, ki jo sestavlja dva dela, so člani društva izdelali na kiparskem srečanju leta 2013, ki je bilo v Jeremišču. Fontana je iz lipiškega apnenca in je postavljena na zelenici na štandreškem trgu. Pokončni del trikotne oblike simbolizira reko Sočo, ki izvira iz skalovja in se nato izlije v vrtinčastem toku v ravninski del. Iz vrhnjega dela te skale privre voda, ki pada v manjših slapovih na spodnji del. V bližini tega slapa pa je kamniti podstavek s pipo, iz katere priteka pitna voda, ki se odteka v manjše korito, ki služi za

foto dp

žejne živali. Slovesnost ob odprtju novih vodnih virov so začeli otroci vrtca Pika Nogavička, ki so lepo zapeli ob spremljavi harmonike, ki jo je nategovala Michela De Castro. Uvodoma je predsednik društva skultura 2001 Marjan Breščak, ki organizira kiparska srečanja, seznanil številne prisotne s potekom del za koristno umetni-

no; dela so bila izvedena pod vodstvom Franca Kocjana, ki je tudi sam član društva iz Manč. Zahvalil se je gradbenemu podjetju Ivana Zottija, ki je pripravil betonski podstavek, in Marjanu Cingerliju, ki je poskrbel

za povezavo na vodovodno in električno omrežje. Zahvalil se je tudi štandreški župniji, ki je lastnica zelenice, in za vodno in električno povezavo na župnijske stroške. Povedal je, da sta podjetji Marmor iz Sežane in Marmi iz Svodenj poskrbeli za kamnite elemente po ugodnih pogojih. Dogodka na trgu so se udeležili tudi nekateri ugledni

gostje. Goriški župan Ettore Romoli je pohvalil ta podvig, ki bogati obnovljeni štandreški trg, in se zahvalil predsedniku Breščaku za vsestransko prizadevanje v korist vaše skupnosti. Ravnateljica večstopenske šole Elizabeta Kovic je izrazila zadovoljstvo zaradi podobnih pobud in pripravljenost štandreškega vrtca in osnovne šole za sodelovanje pri prireditvah, ki se uredničujejo v skupnosti, kjer delujeta obe šoli. Predstavnica Fundacije Goriške hranilnice Miriam Vidi je tudi izrekla pohvalne besede in povedala, da bo Fundacija, ki je zelo pozorna na podobne koristne posege, tudi finančno podprla to uresničeno zamisel. Domači župnik Karel Bolčina je blagoslovil z vodo nova vira vode, ki simbolizirata življenjsko vitalnost skupnosti, ki se je vedno zbirala ob vodnjakih, ki so jih naši predniki zgradili na trgih. Za prijeten konec slovesnosti so s pesmijo poskrbeli otroci štandreškega vrtca Pika Nogavička. **DP**

Kulturni center
Lojze Bratuž

Krožek
Anton Gregorčič

v sodelovanju z Zadruzo Goriška Mohorjeva

SREČANJA POD LIPAMI

70 LET SLOVENSKEGA PRIMORCA

O pomenu goriškega časopisa *Slovenskega Primorca* bodo spregovorili prof. Irena Brumat, prof. Lojzka Bratuž, msgr. Oskar Simčič in dr. Karl Bonutti.

Predstavljen bo tudi projekt **DIGITISK** Zadruga Goriška Mohorjeva z digitalizacijo 40.000 strani demokratičnega povojnega tiska Slovencev v Italiji.

Večer bo vodil in uvedel zgodovinar in profesor **Peter Černic**.

Torek, 23. junija 2015, ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Pogovor / Milan Gregorič

“Večji del življenja sem plaval proti toku!”

Milan Gregorič, istrski publicist in dolgoletni sodelavec našega tednika, se je rodil v Dekanah pri Kopru (1934), maturiral na slovenski klasični gimnaziji v Trstu in diplomiral na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Po daljši zaposlitvi na odgovornih delovnih mestih v gospodarstvu je v zadnjih desetletjih, zlasti s svojo publicistično dejavnostjo (preko sedemsto različnih besedil, objavljenih v kakih petnajstih medijih doma in v tujini, ter ducat knjižnih del), vidno zaznamoval civilnodružbeno dogajanje na Koprskem in širše po Primorskem. Izid njegove zadnje, avtobiografske knjige *Stati v areni* je dal povod za ta pogovor.

Zakaj ste se odločili za avtobiografsko delo?

Knjiga je nastala v veliki življenjski stiski, ko sem pred nedavnim zaradi poškodb in bolezni bil pol-drugo leto priklenjen na posteljo. V takih trenutkih se človek obrne vase in dela prve obračune svojega življenja in dela. Iz takega obračuna je izšla tudi moja “spoved”. V njej sem osvetlil, prvič, pomembne odločitve in epizode v svojem življenju, ki so me usodno oblikovale in zaznamovale. Tako vzpone kot tudi padce, njihove vzroke in posledice ter spoznanja, ki so iz tega izšla. In, drugič, motive svojih dejanj, zlasti javnih nastopov, vključno z izdajo več knjižnih del. Ne nazadnje sem se s knjigo, s srcem na dlani, predstavil javnosti, ki rada zelo pogosto gleda s predsodki na ljudi, ki hodijo svojo pot in se ne ozirajo na mnenje okolice. Z njo sem, končno, prenesel določena sporočila bralcem, pa tudi otrokom in odraslim vnukom ter njihovim družinam.

Od kod naslov *Stati v areni*?

Večji del življenja sem preplaval proti toku. Tudi sicer sem v življenju najraje segal po knjigah izpod peresa iskrenih, samozavestnih, pokončnih in upornih ljudi ter se je ta drža usedala vame, me spremljala na življenjski poti, pogojevala moje izbire, odločitve in nastope, tako v zasebnem kot tudi v javnem življenju, ter me je tudi precej stala. Bili so mi pač čisti računski pomembnejši od vsakršnih cenenih floskul. In ko sva s prijateljem in sošolcem Sašijem Martelancem, ki je napisal spremno besedo h knjigi, iskala naslov zanjo, mi je prišel na misel citat iz nekega teksta Draga Jančarja, ko je dejal: “Človek mora stati v areni, kajti nič storiti, nič tvegati, pomeni služiti”. Zdelo se mi je, kot da mi je citat pisan na kožo, in je tako knjiga po njem dobila naslov.

Vaša življenjska pot se prepleta z usodo zamejstva, saj ste štiri leta srednje šole prebili v Gorici, od tega dve leti v semenišču in po njegovi ukinitvi dve leti v Alojzijevišču, in potem štiri leta na slovenski klasični gimnaziji v Trstu. Kaj vam je od vsega tega ostalo?

Veliko. Prvič, obe mesti, katerih tlak sem tlačil po nekaj let, sta postali nekoliko tudi moji. Na Travniku v Gorici in na Placuti se še vedno počutim precej do-

ma. Kot tudi na trgu Oberdank v Trstu ali pa v ulici Lazzareto Vecchio, kjer je takrat domovala slovenska klasična gimnazija. Drugič, moralno stroga semeniška vzgoja mi je pustila veliko občutljivost za občede človeške moralne vrednote. V Trstu pa sem ob trčenju na močne pedagoge, kot sta bila npr. tudi profesorja Jože Peterlin in dr. Oton Muhr, začel širiti lastno duhovno obzorje. In, tretjič, sem si v teh letih ustvaril tovarštva, s katerim sem ostal povezan vse življenje. Tako je npr. sedež Društva slovenskih izobražen-

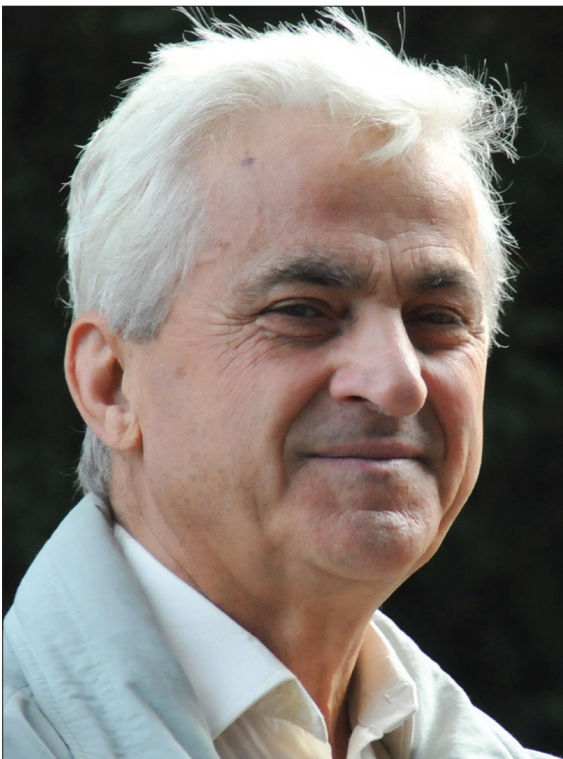

Foto ddp

cev v ulici Donizzetti nekoliko tudi moje mesto shajanja, saj sem v zadnjih desetletjih tam predstavil na desetine svojih istrskih rojakov, ki izstopajo po svoji ustvarjalnosti na različnih področjih življenja.

Po izstopu iz Alojzijevišča po četrtem letniku gimnazije vas je zaneslo za nekaj časa “na levo”. Ali bi nam lahko na kratko predstavili to svojo izkušnjo?

Za semenišče se nisem odločil sam, ampak so me še ne enajstletnega fantiča tja odpeljali starši na priporočilo domačega župnika. Sam sem to odločitev sprejel s tesnobo, ki me je spremljala do izstopa iz semeniškega poklica. Nato sem končal v dijaškem domu v Trstu, to je v levičarskem okolju, in pod vplivom novega okolja počasi izgubil stik z vero. Sledila so študentska leta v Ljubljani, ko sem s svinčnikom v roki predrsal Marxov Kapital in sprejel njegovo sporočilo o nesprejemljivosti izkoriščanja človeka po člo-

veku in naroda po narodu. Sporočilo, ki je aktualno še danes in ga najdemo tudi v mnogih nastopih papeža Frančiška. Sledil je kratkotržen zakon s partijo, ki pa je bil buren, saj sem se ob trčenju na kruto stvarnost realsocializma začel upirati, bil iz partije izključen in končal več let pred sodišči z zahtevo tožilstva po dveh letih zapore, ki sem se jim za las izognil, a sem to zgodbo drago plačal v denarju.

Kaj vam je ostalo od srečanja z Marxom in spora z režimom?

Od srečanja z Marxom, kot že rečeno, velika socialna občutljivost. Na steni nad svojo delovno mizo imam namreč pribitih deset božjih zapovedi, ki sem jim za svoje potrebe dodal še enajsto, ki se glasi: “Ne izkoriščaj človeka po človeku in naroda po narodu”. Ob trčenju z režimom pa sem pometel iz svojih nebes vse nove lažne bogove in poiskal svojega Boga v sebi, v svojem notranjem glasu, ki me opozarja, kaj je prav in kaj ni prav, ter v svoji vesti, ki me kaznuje, če naredim kaj narobe. To se mi je v življenju tudi že primerilo in sem za kazen doživel pravi pekel že na zemlji ter mi ni bilo treba niti umreti. Človeku je pač treba priznati pravico, da se v življenju išče, tudi če kdaj zatava, kar je povsem človeško. Dr. Andrej Capuder je neke zapisal, da je Evropa v zadnjih dveh stoletjih ustvarila človeka, ki sam ureja stvari s svojim Bogom, brez posrednikov, in ga ni mogoče kar tako prištevati med brezbožce. Tudi papež Frančišek je neke dejal,

“da ni nujno verjeti v Boga, da bi bil dober človek”, pa da je “tradicionalno verovanje v Boga tudi malo zastarelo”. In še naprej, “da je kdo lahko duhoven, ne pa tudi religiozen”. Opozoril je še, “da nekateri najboljše ljudje v zgodovini niso verjeli v Boga, medtem ko so mnogi, ki so verjeli, delali najhujše stvari v njegovem imenu”.

Vam je bilo žal za vaše odločitve, potem ko ste bili zaradi njih v prejšnjem režimu potisnjeni na družbeno obrobje?

Niti malo ne. Uporna drža namreč človeku lahko tudi veliko daje. Odklanjaš položaj družbenega aparatčika, pa čeprav dobro plačanega. Vzdržuješ se z lastnim delom in tako ohranjaš dostojanstvo, svobodo in avtonomijo ter v tej držbi lahko doživiš celo nov ustvarjalni naboj, ki te na drugačen način vrne v družbene tokove.

Zaradi vaše kritične drže do prejšnjega režima in tranzicijske levice ter do nekaterih stališč in dejanj vodstva Unije Italijanov (UI) vam je bila dvakrat zapored prepredena podelitev Kocjančičeve nagrade, ki vam jo je žirija priznala. Kaj konkretno je stalo za temi surovimi posegi v nagrado in ali vas je to prizadelo?

Bolj kot prizadelo, me je razjezilo. Vendar mi za to ni niti malo žal. Prva kraja nagrade leta 2005 se je zgodila na pobudo predstavnika UI Silvana Saua. Vodstvo UI se je namreč ob razpadu Jugoslavije dalo zmanipulirati od tedaj vladajoče italijanske desnice. Takratni predsednik UI Antonio Borme se je npr. tako spozabil, da je izjavil, da istrski Italijani ne priznavajo več mednarodnih sporazumov in se želijo vrtniti v Italijo. Eden od prvakov UI Fabrizio Radin

pa si je dovolil zagroziti slovenskim in hrvaškim staršem, ki dajejo svoje otroke v italijanske šole, naj ne pričakujejo, da bodo dobili nazaj Slovence ali Hrvate, ampak Italijana v pravem Mazzinijevem pomenu besede. Ne nazadnje je vodstvo UI nekritično podpiralo zloglasne destabilizacijske projekte v Istri, kot so bili vsiljevanje italijanskega državljanstva, izsiljevanje istrske avtonomije in čezmejne regije idr. Slovenska javnost je v strahu pred očitki revanšizma ob vsem tem v glavnem molčala. Nekdo je pač moral pri tem dvigniti glas, kajti manjšinskost ne more biti alibi za karkoli. Leta 2012 pa mi je po podatkih tiska bila prepredena podelitev nagrade, ne boste verjeli, ker da sem sodeloval v predsedniški kampanji dr. Milana Zvera in ker ne pripadam pravi opciji. Pri tem pa sama kraja nagrade niti ni bila najhujša stvar, ampak še bolj dejstvo, da se ob to škandalozno utemeljitev v zatohli koprski kulturni srenji nihče niti z besedico ni spotaknil.

V vaših delih se pogosto lotevate tudi položaja kristjanov v družbi. Kako vidite danes njihov položaj v Sloveniji?

V prejšnjem režimu so bili kristjani surovo potisnjeni v novodobne katakombe, kar je pustilo v zavesti ljudi posledice, kot so zbeganost, pomanjkanje samozavesti, strah pred nastopanjem v javnosti idr., kar pa ni mogoče odpraviti čez noč. Vendar z zadovoljstvom opažam, da se kristjani, z ostalimi demokrati pomladne opcije vred, vse bolj pogumno, množično in učinkovito vračajo na družbeno sceno, kar dokazujejo tudi mogočna civilna družbena gibanja, kot so “Prebudimo Slovenijo”, “Za pravično Slovenijo”, “Odbor 2014”, gibanje “Za otroka gre” idr. To je jamstvo, da bodo jutri tudi oni s svojim dragocenim znanjem in energijami odločali o Sloveniji.

Na zadnjih parlamentarnih volitvah je bila pomladna opcija poražena. Kako vidite prihodnji razplet na slovenski politični sceni?

O sedanjem političnem trenutku in porazu slovenske politične pomladi je bilo v javnosti že veliko povedanega. Dodal bi le nekaj svojih opazanj. Tako kot vsako živo bitje ima tudi sleherna skupnost svoje vzpone, padce, katarzo, dvig itn. Po pol stoletja z nasiljem pridobljene in vzdrževane oblasti v prejšnjem režimu je leva opcija tudi v tranziciji preko nagrabljenega monopola nad vzvodi realne družbene moči (kapital, mediji, represivni organi, civilna družba idr.) potisnila pomladno stran na družbeno obrobje. Vendar ji ta njena premoč dolgočasno koplje grob. Ker, prvič, družba z dolgoletno prevlado ene opcije postane zaudarajoča mlaka in se duši v lastni nesnagi, kar je danes značilno tudi za Slovenijo. Drugič, ker ta, na nepošten način pridobljena premoč še poglablja obstoječi razkol v narodu, kliče po spremembah in prisili odrinjeno stran, da se pobere, organizira in krene v protiofenzivo, kot to lahko vidimo iz omenjenih mogočnih civilnodružbenih gibanj. In, na koncu, ker prevelika in dolgoletna družbena moč ene opcije ustvari pri njenih nosilcih slepoto, ki jih v njihovi oblastniški objektivnosti prej ali slej pripelje do velikih napak, kot so npr. zgodovinski rop družbenega premoženja in tajkunstvo, pa afere Patria in KPK, družinski zakonik idr., ki se jim vračajo kot bumerang. Skratka, pričakujem v kratkem novo slovensko politično pomlad ali končno enkrat vendarle evropsko Slovenijo.

Jurij Paljki

Na steni nad svojo delovno mizo imam namreč pribitih deset božjih zapovedi, ki sem jim za svoje potrebe dodal še enajsto, ki se glasi: “Ne izkoriščaj človeka po človeku in naroda po narodu”!

S 1. strani Škilasta Gorica

Toliko je tukaj zgodb, toliko tradicij, toliko jezikov je o njej pripovedovalo, a vendar kot da te plasti, ti sedimenti, ki jo gradijo, ne vedo drug za drugega. Vsak na svojem trmasto vztraja. Zato pa je, ko se hoče predstaviti, vedno enostavna, homogena in zato banalna. Seveda ne bi pozabil na njeno mestno reko. Ne, to ni Soča, ponos Goriške, ki ji je vsak pomemben pesnik iz tega čudnega mesta, pa naj bo Slovenec, Italijan, Furlan, Nemec ali Jud, namenil slovo. Ne, to je potok Koren. Potoček, ki v okoliškem hribovju iz več virov izvira lep, čist in žuboreč, in ko se tam nekje pri Komelovi gostilni združi in postane eden, je takoj kaznovan, kot da bi sama združitev predstavljala greh. In tako so se na eni strani, da

bi gradili nova domovanja, še več, novega človeka, morali najprej spopasti z njim, ga umakniti s pogleda, ga izvreči iz vsakodnevja. In ko smo ga poskušali nadvladati, ga utišati, se je počasi osmrjal in zamazal in pobil vse, kar je v njem živelo, vsa raznolikost rečne favne, od rakcev, ribic pa do rac, ki so se svoj čas tam pasle. In tako tam teče ločen in vendar stalno prisoten s svojim vonjem in grozljivo nevarnosti kot krivda, s katero se nočemo soočiti. In ko je na njegovi poti nastala neprebojna meja, je bil on edini Goričan, ki jo je lahko redno prečkal. In ko se je javil na drugi strani, cel kisel, z vonjem po amoniaku - pač kot krivda - ga je bilo potrebno potlačiti, skriti, dobesedno pokriti pred očmi, pred nosom in pred vestjo. Le tu in tam se, preden se izlije v Sočo, plaho javi, kot da bi želel povedati, da nekoč je bil to potok, ki je tekel preko

mesta, kjer so prebivalke tega mesta prale perilo, moški pa, kot danes v barih, ob njem pili vino in opravljali. In takrat, ko pokuka, je še bolj smrdljiv in grd, saj bolj kot ga tlačimo, bolj je poln naših eksperimentov. In vendar, kdor ima oči, ga lahko še vedno vidi. Njegov tok spozna po prostoru, ki ga je oblikoval: kako se s Škabrijelove ulice napoti mimo Attemsove palače in tam zavije proti Podgori. Za njim je tudi ostal kakšen toponim, ki ni še šel v pozabo, in tam neke na njegovi poti še lahko srečamo kipec Janeza Nepomuka, ki stoji sred ceste, kot da se je izgubil, saj mu je nekdo izpod nog ukradel most.

Če bi pisal takšno knjigo, bi se moral nujno dotakniti tudi travm. In kakšne usodne posledice imajo. In čeprav so travme iz prejšnjega krvavega stoletja posejane po celotni Evropi, so posledice na določenih predelih bolj občutne kot drugje. Gorica namreč ni mono-

kultura, kot je npr. Berlin, kjer so bile posledice ločenosti, zidov in ideološkega pritiska lahko popravljene v roku ene generacije. Ne, Gorica je delikaten ekosistem, kjer ima vsak poseg lahko nepredvidljive in dolgoročne posledice. In ta poseg se je dogodil pred sto leti in je trajal celih trideset let. In ta travma je Gorico, kot kakšno delikatno dušico, razdvojila. Ni bilo več ene Gorice, Gorici sta postali dve. Kot v kakšni absurдни igri zrcal, sta dve Gorici postali druga nasprotje druge. Medtem ko je ena želela izgrajevati svojo novo preteklost, je druga frenetično izgrajevala prihodnost. Tako sta se hoteli ponovno vzpostaviti vsaka zase, druga mimo druge, druga proti drugi. In kot se dogodi pri takih travmah, sta obe potlačili (tako kot sta Koren) tudi spomin. Na eni strani je Travnik postal trg zmage (katere zmage?) in Stolni trg je dobil ime po vojščaku države, ki je z vojno prevzela to mesto. Na drugi

strani pa je beseda “Nova” dobila večjo pomensko vrednost kot “Gorica”. In ko so vnema in ihata in jeza uplahnile, tako bi napisal, sta nenkrat bili tam dve mesti in dva centra in ulica, ki ju je povezovala, je imela dve imeni. In ta dva centra sta bila kot dvoje oči. In te goriške oči so bile škilaste. Čeprav so bile na isti glavi, je vsako od njih videlo svojo sliko. In ker je videlo svojo sliko, ni videlo zares ničesar. Proti koncu bi rad dodal še misel filozofa Giovanniya Grandija, ki je pred nekaj tedni v Gorici sodeloval kot gost na okrogli mizi, kjer so predstavili prevod knjige *Posredovanja slovenskega erudita Gorazda Kocjančiča*. Razmišljal je o tradicionalni opredelitvi resnice kot eni, lepi in dobri. Poudaril pa je ravno vidik enega: resnica namreč ne more ločevati, resnica vedno združuje. Resnica vedno naredi iz mnovega Eno. In kako aplicirati to modrost na fi-

lozofijo Gorice? Kako živeti Eno v prostoru, v mestu, ki je v sebi bilo vedno raznoliko, celo razbito? Tedaj bi verjetno napisal, da to Eno ni več neka (za) misel ali neka teorija, temveč življenjska drža. Hoja po mestu naenkrat pomeni srečanje, radikalno srečanje z drugim. Drugim s svojimi zgodbami, svojimi spomini, ki so mnogokdaj popolnoma nasprotni z mojimi. Iti v dialog z drugim ne pomeni pogovarjati se z istomislečim, istoživečim, temveč pomeni odpreti se v iskrenosti in v želji po doživljanju njegove zgodbe. In z življenjem v tem Enem, ki ni nikoli homogeno, ki je vedno v sebi razdeljeno, ki je hkrati daleč in blizu, ki ima iste dogodke, ampak drugačne oči, v sprejetju tega Enega, kjer nihče noče več obvladovati, temveč hoče v svoji partikularnosti skupaj sobivati, bi lahko ozdravili Gorico njene škilavosti. In to je - bi napisal na koncu - univerzalni nauk Gorice.

SNG NG / Predstavitev sezone 2015-2016

O tujcih in o vsem, kar je za nas tuje

Medtem ko se polagoma izteka letošnja sezona, so tudi v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica - kot v drugih gledaliških hramih na Slovenskem - predstavili repertoar nove sezone 2015 / 2016; gledališče bo ponudilo kar devet predstav v lastni produkciji ali v koprodukciji z drugimi slovenskimi gledališči. Naslovili so jo *Tujec* po naslovu ene izmed predstav, ker bo prav tujstvo in vse tisto oz. tisti, ki so drugačni od nas, povezovalna nit dramskih vsebin. "Množice pribežnikov, brezdomcev, vojnih beguncev, ki se vsak dan zlivajo čez morje v Evropo, vzbujajo Evropejcem skrb za njihove vrednote in način življenja. Bolj jih preveva strah pred spremembo kot skrb in sočutje do ljudi, ki so se prisiljeni preseljevati /... / Pa to ni edino tujstvo, ki se ga bojimo in ogibamo. Tujce najdemo tudi znotraj iste nacionalnosti, v družini, na delovnem mestu, v svoji okolici ... Tujec je, kdor 'ni tak, kot sem jaz', bodisi da drugače razmišlja ali je videti drugačen, se, skratka, družbi ne prilaga docela. Homoseksualci, invalidi, brezdomci, narkomani, predebeli, presuhi, prepametni, prenemurni, bohemijski ... /... / Zato želimo v naslednji sezoni odgrinjati človeške zgodbe vsakovrstnih 'tujcev' med nami; odstirati skrivnosti, razgaljati predsojke in spoznavati podobnosti, ki nas družijo. Da bomo razmišljali, se poglabljali, se smejali in mogoče nazadnje razumeli. Da bomo, kot bi rekel Kosovel, mogoče vsaj za korak bližje času, ko bo človek človeku človek!", tako je zapisala Neda Rusjan

Bric, v. d. direktorice, v programski knjižici, ki jo je izvirno izoblikoval Blaž Erzetič, tudi uradni fotograf SNG Nova Gorica. Na tiskovni konferenci, ki je bila v prostorih gledališča v petek, 12. junija 2015, v jutranjih urah so o novi programski ponudbi spregovorili poleg omenjene Nede Rusjan Bric, njena pomočnica Martina Mrhar, dramaturginja mag. Ana Kržišnik Blažica in Tereza Gregorič, lektor Srečko Fišer, Dominika Prijatelj (Odnosi z javnostjo) in gostje Simona Semenič v vlogi režiserke, režiser Janez Jalen in igralec ter avtor vrste uspešnih komedijskih iger v narečju Iztok Mlakar. Prav novo delo Iztoka Mlakarja *Pašjon* bo na velikem odru v septembru uvod v novo gledališko sezono. Kot pravi Mlakar, je delo "sonata. Če je bil *Duohtar pod mus* improvizacija kot *commedia dell'arte*, *commedia a braccio*, pri *Pašjonu* prevladuje stroga forma, verzifikacija rime, laški enajsterec, v katerem so pisani soneti. Sonata pa zato, ker se prepletata dve temi: v *Sljehrniku* sta to bili minljivost in egoizem, pri *Pašjonu* pa je tematika upanja, ki jo prinaša Jezus, in človeške neumnosti, ki jo interpretira in prepoznavna hudič. V vseh prizorih - štirinajst jih je kot postaj križvega pota - se prepletata ti dve temi oz. se izmenjujeta. *Pašjon* žanrsko ni samo burka, kot nekateri radi poudarjajo", zatrjuje Mlakar, "ampak tudi satira, groteska, komedija, musical in melodrama, žanri, ki so "slabšalni" le v slovenskem gledališču.

/ str. 15
Iva Koršič

Ob prejetju Štrekljeve nagrade
čestita dragocenemu sodelavcu

PAVLU MEDVEŠČKU

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Evelina Umek / Sidrišče spomina

Medsebojni odnosi in odnos do preteklosti

Čeprav je roman Eveline Umek *Sidrišče spomina* pri tržaški založbi Mladika izšel lani, ga bomo bralcem Novega glasa predstavili skoraj pol leta po njegovem izidu, saj je delo v vsakem primeru vredno pozornostnejše pogleditve. Pisateljico pri nas namreč dobro poznamo, doslej je večino svojih del izdala pri založbi Mladika, ki jo je tako rekoč vzela za svojo hišno avtorico. Umkova je v svojih preteklih knjigah obravnavala življenje in delo svetoivanske avtorice Marice Naldišek Bartol, temu mestnemu predelu pa je namenila tudi roman *Mandrija in druge zgodbe iz leta 2003*, za katerega je naslednje leto prejela literarno nagrado Vstajenje. O problemu zanikanih oziroma pozabljenih korenin je pisala v delu *Frizerka*, leto kasneje je objavila roman *Hiša na Krasu*, leta 2011 pa še *Zlato poroko ali Tržaški blues*. Evelina Umek se je rodila v Trstu leta 1939, večino svojega življenja pa je preživela v Ljubljani, od koder si je mo-

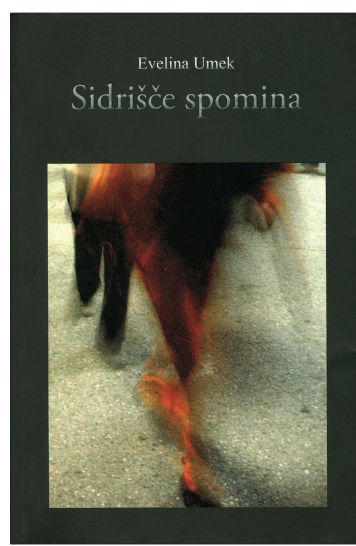
gla ustvariti nov pogled na tržaško stvarnost, v katero se je v svojih delih vrnila pred dobrim poldrugim desetletjem. Tudi zadnje delo, ki ga danes predstavljamo, je posvetila domačemu mestu oziroma rojstnemu mestnemu predelu Svetemu Ivanu. Brez težav lahko trdimo, da je navdih za roman avtobiografskega značaja, hkrati ga lahko postavimo v žensko književnost, saj so v njem ob nekaterih moških likih glavne junakinje ženskega spola. A pojdemo po vrsti. Avtobiografskost se zrcali v življenjski zgodbi same glavne junakinje Klavdije, ki je po višješolski maturi zapustila rojstno mesto Trst in

Foto JMP

Sidrišče spomina je tako rekoč nabito s čustvi, saj avtorica v globlino analizira

se udomačila v Ljubljani, kjer je uspešno doštudirala, si ustvarila poklic in družino. Na otroške in mladostniške dni jo veže materin dom v Slepici ulici (ime je samo po sebi že dovolj nazorno in zgovorno), ki jo redno obiskuje, še posebno tedaj, ko se njena mati Klavdija ponesreči in pristane v bolnišnici, potem pa še v domači oskrbi, ki si jo Lidija deli s hčerko Moniko. Delo Eveline Umek

posamezna občutja svojih likov. Poleg samih medosebnih in družinskih odnosov je seveda tu odnos do preteklosti, ki je, razumljivo, nekoliko bolj prisoten pri starejši generaciji, torej pri upokojeni učiteljici Klavdiji, nekoliko manj pri njeni vnukinji Moniki, morda pa še največ pri hčeki Lidiji, ki je tržaško preteklost pustila za seboj, z njo pa se začneja znova soočati v času materine bolezn. Spet problematičen, čeprav v drugem oziru, postane odnos Klavdije do preteklosti oziroma narodne pripadnosti njenega moža oziroma tasta, s katerimi ju življenje najprej zbliža, nato pa oddalji. V času osamosvojitve Slovenije se namreč družinska situacija še dodatno zaplete in na dan bruhnejo dolgo potlačena čustva, predvsem kar se Lidije tiče, ki skuša svojo narodno ogroženost, ki jo v sebi nosi iz tržaških let, nekako kompenzirati z agresivnim nacionalizmom, če že ne ksenofobijo, na račun (nekdanjega) tasta, ki prihaja iz Srbije in se zaradi tega tja tudi vrne. Dodobra so v delu obravnavani družbeni problemi,

denimo težave, ki jih imajo mlajše generacije v svetu dela, saj jim je zelo otežena zaposlitev na področju, na katerem so se izobrazili. Marsikoga dajejo skomine po tem, da bi poiskal srečo v oddaljenih deželah sveta, nekoliko starejši pa so prepričani, da bodo s špekulacijami na lahek način zaslužili. Starejši pa trdijo oziroma so zadovoljni, da imajo ob sebi dobre sosede, ki so pomembnejši od sorodnikov. Zanimive so tudi izbire jezikovnih kodov, za katere se odloča avtorica. V besedilo namreč vpleta stavke v italijanskem in srbskem jeziku, v glavnem gre tu za premi govor nekaterih likov, ki jim slovensščina ni materinščina, besedilo v izvorniku pa je vselej opremljeno s slovenskim prevodom. Po vsej verjetnosti se je avtorica za tako jezikovno potezo odločila, saj z njo ohranja pristnost dogajanja oziroma pripovedovanja. Pisateljica vsekakor poudarja, da je zgodba izmišljena in da je vsaka podobnost z resničnimi osebam in dogodki zgolj naključna. Spremembo besede je h knjigi pripisala Daniela Stekar, medtem ko je oblikovanje delo Danila Pahorja. Svojevrsten pesniški uvod pa predstavlja citat iz Quasimodove pesmi *Ed e' subito sera*, katerega slovenski prevod je delo pesnika Cirila Zlobca.

Primož Šturman

Podelitev Štrekljeve nagrade

Letošnji nagrajenec je Pavel Medvešček

Letošnji dobitnik Štrekljeve nagrade je slikar, grafik, ilustrator, oblikovalec in publicist Pavel Medvešček. Nagrada je poimenovana po Karlu Štreklju (1859-1912), slovenskem jezikoslovcu, slavistu, publicistu, etnologu in zbiratelju ljudskega blaga. Medveščekov prispevek oz. njegovo življenjsko delo je izjemnega pomena za ohranjanje nesnovne kulturne dediščine in slovenskega ljudskega izročila. Nagrado so mu izročili na prireditvi minulo nedeljo na Štrekljevem borjaču v Gorjanskem.

Medvešček je izjemen zapisovalec nesnovne ljudske dediščine Goriške in severne Primorske, so zapisali podeljevalci nagrade. Rodil se je leta 1933 v Anhovem. Obiskoval je Šolo za umetno obrt, oddelek za uporabo grafik in Ljubljani. Bil je strokovni učitelj risanja na osemlet-

kah v Vipavi, v Kojskem in na osnovni šoli v Desklah. Od leta 1961 pa vse do upokojitve je delal kot konservator za ljudsko dediščino na Zavodu za spomeniško

Foto DPD

varstvo Gorica v Novi Gorici. Že kot dijak je v 50. letih minulega stoletja pokazal zanimanje za ljudsko dediščino. Hodil je v dolino reke Idrije, da bi izrisal stare stavbe za svoj šolski projekt. Ljudje, njihovi spomini in čustva, povezana

z njimi, so ga za vedno očarali in začarali. Čeprav je bil na tedanjem Spomeniškem varstvu v Novi Gorici zaposlen zato, da dokumentira materialno in stavbno dediščino, je svojo pozornost namenil ljudem, ki so mu znali pripovedovati o načinu življenja, kakršno je bilo še pred prvo svetovno vojno.

Njegova strast, izjemen spomin in prvi občutek za sočloveka ter neskončna vztrajnost so počasi odgrinjali plasti v spominu ljudi, ki so v sebi nosili čisto drugačen predstavniki svet, druge vrednote in so bili prvobitno spojeni z naravo, ki jih je globoko opredeljevala. Njegovi zapisi so bili do sedaj le delno objavljeni. Temu botruje predvsem Medveščekova zaprisega najpomembnejšemu pripovedovalcu in informatorju Janezu Strgarju iz Volčanskih Rutov, da večino zapisov ne bo objavil do leta 2007.

Že objavljeno gradivo je bilo izda-

no v publikacijah *Na rdečem oblaku vinograd rase* (1990), *Skrivnost in svetost kamna* (1992), *Obrusnice* (1998), *Let v lunino senco* (2005) in *Staroverstvo in staroverci*, etnološka zbirka Pavla Medveščka, katalog k razstavi (2014). V tisku je še knjiga *Iz nevidnega sveta*, ki bo vsebovala vse doslej še neobjavljene zapiske in risbe, povezane s staroverstvom. Poleg zbiranja in zapisovanja ustne zgodovine je Medvešček na terenu zbiral tudi predmete, povezane z vsebino povedanega. Večinoma so to kamni, ki imajo posebno vlogo v načinu življenja in v predstavitvenem svetu predkrščanske kulture, ki so jo drugi poimenovali staroverstvo. Medveščekovo delo je bilo veliko pred časom. Unesco je konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine sprejel šele leta 2003, Slovenija jo je ratificirala konec leta 2007.

Štrekljevo nagrado podeljuje Odbor za Štrekljevo nagrado posameznikom in skupinam za življenjsko delo ali izjemne dosežke na področju zbiranja in ohranjanja slovenskega ljudskega blaga v besedi in pesmi. Pavel Medvešček je dolgoletni sodelavec Goriške Mohorjeve družbe, za katero je oblikoval veliko število knjig.

Nagrada Državljan Evrope

Med dobitniki sta tudi Drago Jančar in Tomo Križnar

Letošnjo nagrado Državljan Evrope bosta Liz Slovenije prejela pisatelj Drago Jančar in mednarodni aktivist in človekoljub Tomo Križnar. Nagrado bosta od predsednika Evropskega parlamenta Martina Schulza prejela na slovesnosti v oktobru, tako so poročali iz pisarne evropske poslanke iz Slovenije Tanje Fajon.

Toma Križnarja je za nagrado nominirala Fajonova (SD/S&D) s podporo kolega Igorja Šoltesa (Verjamem/Zeleni). Pod nominacijo Draga Jančarja se je podpisalo ostalih šest slovenskih poslancev v Evropskem parlamentu - Milan Zver (SDS/ELS), Lojze Peterle (NSI/ELS), Ivo Vajgl (De-

sus/ALDE), Romana Tomc

(SDS/ELS). Vseh nagrajencev je letos 47, prihajajo pa iz 25 držav članic. Osrednja tema nagrade za to leto je bi-

Drago Jančar

Tomo Križnar

(SDS/ELS), Franc Bogovič (SLS/ELS) in Patricija Šulin

la mednarodni razvoj in boj proti revščini. Za nagrado je bilo

skupno nominiranih 74 oseb. Evropski parlament nagrado Državljan Evrope podeljuje od leta 2008, namenjena pa je posameznikom ali skupinam, ki so si posebej prizadevali za vzajemno razumevanje in tesnejše povezovanje narodov Evropske unije, bili aktivni na področju čezmejnega sodelovanja ali se vsakodnevno ukvarjali z uresničevanjem načel Evropske listine temeljnih pravic v praksi. Kandidate vsako leto predlagajo evropski poslanci, pri čemer ima vsak poslanec pravico predlagati enega kandidata za nagrado. Lani sta na predlog evropskih poslancev iz Slovenije nagrado prejela Alojz Rebula in Spomenka Hribar. Leto prej je nagrado Državljan Evrope prejel tržaški pisatelj Boris Pahor, leta 2012 pa sta iz Slovenije nagrado prejela Lovro Šturm in prostovoljski projekt računalniškega opismenjevanja starejših Simbioza.

Kratke

Devin - Snovanja 2015 / Čarobna Pravljična skrinja

Na sedežu devinskih zborov je bilo v soboto, 6. junija 2015, praznično in živahno vzdušje, saj so se na končni prireditvi zbrali otroci, ki pojejo pri zboru Ladjica, in učenci devinske podružnice glasbene šole Emil Komel. V

Foto Marino Azman

letošnjem nizu *Snovanj* so namreč skupaj oblikovali glasbeno igro *Pravljična skrinja*. Zborovodkinja Olga Tavčar je z besedilom povezala pesmi, ki so jih vadili med letom, v gledališko pripoved o tem, kako otroci, ki so pravkar prišli na počitnice k noni, na podstrešju v stari skrinji odkrijejo knjigo pravljic. V dramski predelavi in ob solističnem ter zborovskem petju so tako zaživele pripovedi o *Žabjem princu*, *Sneguljčici*, *Kecku in Piki Nogavički*, med posameznimi deli pa so štirje kitaristi s primernimi glasbenimi interludiji povezovali te štiri vsebine.

Otroci so doživeto in prepričljivo podali pravljicihne like. Predvsem starejši člani zbora so lepo zapeli svoje solistične dele, zbor pa je radoživ in s polnim zvokom izvajal ljudske, Habetove in Vodopivčeve pesmi, ki so jih s svojimi vsebinami nagovorile. Mentorica predstave je bila Marja Feinig, zbor je vodila Olga Tavčar, za klavirsko spremljavo pa je bila zadolžena Barbara Corbato.

NABREŽINA Jubilej Slovenskega kulturnega društva Igo Gruden

Ob plimi zborovskega delovanja

Slovensko kulturno društvo Igo Gruden iz Nabrežine je v nedeljo, 14. junija 2015, z zborovskim koncertom pod skupnim naslovom *Pojemo, pojemo* začelo obhajati 70-letnico svoje ustanovitve.

V zamejskem prostoru ni veliko društev, ki bi se lahko pohvalila s pravo vertikalo zborovskega delovanja, kot to velja za nabrežinsko društvo, ki je s sklepnim koncertom potrdilo, da je prav zborovstvo hrbenica vsega prosvetnega dela v Nabrežini.

Na odru sta se v prvem delu zvrstila otroški zbor *Petpedi*, ki je bil ustanovljen pred dobrim letom, in društveni Mladinski zbor, ki ju z večšo

roko in veliko poustvarjalno občutljivostjo vodi domačin Mirko Ferlan. Tako otroci kot dekleta mladinskega zbora so z natančno interpretacijo in s kultiviranim tonom izvedli svoje programe. Mladinski zbor že samozavestno sega po zah-

Mladinski pevski zbor Igo Gruden je spremljala Zulejka Devetak na klavir, na tolkala Lorenzo Dari (foto Damj@n)

Kraški slavček - Krasje (foto Damj@n)

tevnejši večglasni literaturi in napoveduje občuteno

smo lahko posrečeno izbranimu programu, saj so ob

rast. Sledil je nastop že doma in po svetu uveljavljenega dekliškega zbora Kraški slavček - Krasje, ki z

Vrabčevi *Pojemo, pojemo* na Furlanovo besedilo zapeli še pet priredb ljudskih. S tremi so se poklonili Karlu Boštjančiču, čigar stoletnico rojstva obhajamo letos, tudi ker je na začetku 50. let prejšnjega stoletja uspešno vodil tudi zbor v Nabrežini.

Nastop pa so sklenili s pesmima, ki sta ju harmonizirala Breda Šček in Matej Kavčič. Čeprav je zbor v zadnjem letu doživel precejšen osip pev-

gotovim korakom napreduje v svetu zborovske kulture pod suverenim mahom Petre Grassi. Večer je sklenil mešani zbor Igo Gruden, ki zadnja leta prepeva pod vodstvom Janka Bana. Prisluhnil

ce, je potrdil, da gre za skrupino, ki pod skrbnim vodstvom svojega zborovodje Janka Bana lahko še veliko naredi za rast zborovske kulture na tem predelu Krasa. Številno občinstvo, ki se je udeležilo koncerta, se je nato še dolgo zadržalo v prostorih kulturnega doma Igo Gruden, kjer se bodo v naslednjih mesecih vrstile še mnoge druge prireditve, s katerimi bodo obeleževali 70-letnico neprekinjenega prosvetnega delovanja, saj je bilo kulturno društvo v Nabrežini oživljeno že prve avgustovske dni leta 1945.

Društvo slovenskih izobražencev
Trubar in njegov Trst

V Trstu je Trubar prejel mašniško posvečenje, nato pa je upravljal župnijo Laško, ki je bila od polovice 15. do polovice 16. stoletja v komendi tržaških škofov. Pred njim je bil tam župnik Peter Bonomo, kar nakazuje na to, da mu je veliko zaupal. Tudi župnija Loka pri Zidanem mostu je bila pod patronatom tržaške škofije. Prav zaradi teh dohodkov je lahko Primož Trubar, utemeljitelj slovenskega knjižnega jezika, študiral na Dunaju. O vezeh med Trubarjem in Trstom je na rednem ponedeljkovem večeru Društva slovenskih izobražencev spregovorila raziskovalka in zgodovinarica dr. Lilijana Žnidaršič Golec, ki je zaposlena v Arhivu Slovenije in predava

na univerzi. Osvetlila je nekaj starih podatkov ter predstavila nove izsledke iz tržaškega škofijskega arhiva. S predstavitvijo fotografij in preslikav starih dokumentov je predavateljica predstavila različne raziskave, ki so bile izvedene od leta 2008, ko je potekala petstota obletnica Trubarjevega rojstva, pa do danes. Te bodisi dopolnjujejo kot postavljajo pod vprašaj določena dejstva. Kljub temu da vsi vemo, kdaj se je rodil, 8. junija 1508, nimamo o tem nobenih dokazov. Sv. Primož in Felicijan sicer godujeta 9. junija in sta zavetnika cerkve v sosednji vasi, zraven Rašice. Poleg tega se po njiju imenujeta tudi Trubarjeva sinova. Za grb je izbral tesarsko sekuro zaradi očetovega poklica. Že

njegovo rojstno vas Rašico srečamo v najstarejšem pričevanju o Trubarju v Trstu. To je v prepisu oporoke Lenarta Bonoma, ko je bil Trubar kot priča. Drugi najstarejši sočasni vir pa je z dne 18. junija 1526, v katerem je Trubar zabeležen kot strežnik škofa Petra Bonoma. Možno je, da je prvič prišel v Trst, ko se je po smrti Jurija Slatkonje vrnil škof Peter Bonomo z Dunaja in je vzpostavil škofijski dvorec v ulici na grad. Bonomo je namreč skrbel zanj že od mladih let. Na vprašanje, kdaj je Trubar prišel prvič v Trst, je težko odgovoriti: lahko leta 1525 ali v začetku 1526 z bolnim Lenartom Bonomom. Že naslednje vprašanje pa se glasi, kdo bi lahko pripeljal Trubarja v Trst oziroma ga povezal s škofom Bonomom? To se je lahko zgodilo tako preko škofov ali pa na bolj krajevni ravni. Že France Kidrič je leta 1923 na-

pisal, da so to samo hipoteze, saj nimamo neposrednih podatkov.

Trubar je postal kanonik ljubljanskega stolnega kapitlja, največ zaslug za to pa sta imela škofa Kacijanar in Bonomo, saj je stolni kapitelj postajal čedalje bolj protestantsko usmerjen.

15. junij 1541 je datiran dokument, v katerem Trubar ne nastopa več kot priča, temveč ga je Peter Bonomo imenoval za svojega zastopnika v sporu z Martinom Kusmanom, oskrbnikom graščine Socerb, zaradi desetih, dohodkov in drugih pravic, pripadajočih

tržaški škofiji. Ker se je spor vlekel že nekaj let, je prešel na višji nivo, zagovarjati se je moral pred cesarskim veličanstvom. O Trubarju v Trstu

tržaškem škofijskem in Kapiiteljskem arhivu. Zgoraj omenjeni dokument je dr. Žnidaršič Golec našla prav v škofijskem arhivu, ko je s sodelavcem

pregledovala podatke. Mogoče je takih še več, a jih ni še nihče odkril.

Težava je predvsem v razumevanju tedanjega uradnega jezika - latinščine, kar zaustavlja mlade študente zgodovine. Trst je bil na meji z

Beneško republiko in Habsburžani, torej pomembno mesto. Bil je kot nekakšno varovalo pred Benečani.

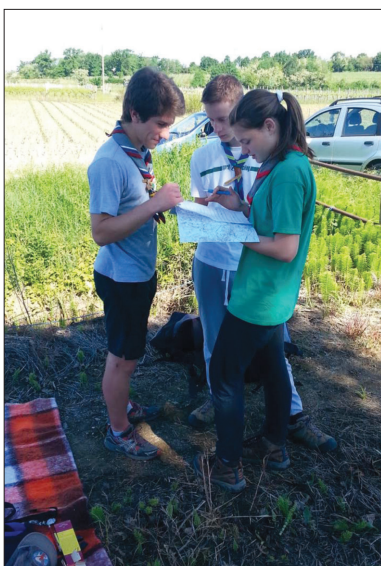
Šin

SZSO Challenge RP 2015

Težka, a vsekakor dragocena preizkušnja

Pravice žensk niso nujno nekaj, kar bi bilo upoštevano. Tako je dejala prof. Marija Pirjevec v slovesnem nagovoru na rednem ponedeljkovem večeru Društva slovenskih izobražencev ob odprtju razstave o ženski toponomastiki, ki jo je omogočil Sklad Libero in Zora Polojaz pod pokroviteljstvom tržaške občine. Čeprav sestavljajo ženske pol svetovnega prebivalstva in celo nekaj več, njihov ogromni ustvarjalni kapital velikokrat odrivamo. Na "ženskem" večeru je prof. Pirjevec predstavila razstavo in obrazložila, kako se je sploh porodila zamisel zanjo. Prof. Maria Pia Ercolini je leta 2012 ustanovila stran

"Toponomastica femmine" na Facebooku, da bi spodbudila poimenovanje ulic in trgov po zaslužnih ženskah, nato pa je ta rasla v vsedržavno društvo s svojo spletno stranjo. Njen glavni cilj je popraviti dosedanje napake na celotnem italijanskem ozemlju. Pobudnica večera, prof. Elena Cervenič, članica vsedržavnega društva Toponomastica femmine - Ženska toponomastika s sedežem v Rimu, si prizadeva za njeno širjenje še v Sloveniji. V Peterlinovi dvorani je tako izobešenih trinideset fotografij ulic iz šestih večjih občin (Ljubljane, Maribora, Kopra, Nove Gorice, Novega mesta in Krškega) s kratko

dvojezično biografijo zaslužnih žensk. Iz tega je razvidno, da je od 4.590 ulic samo 96 poimenovanih po ženskah. V Trstu imajo moški kar 729 krajevnih imen, žensk pa je le 42. Ulice, poime-

novane po slovenskih zaslužnih ženskah, bi podprle tudi zgodovinsko dejstvo, da živita v Trstu od srednjega veka dalje dve avtohtoni narodni skupnosti.

V Sloveniji prevladujejo na uličnih napisih ženske, aktivne na zgodovinskem, kulturnem in političnem področju, medtem ko le-teh v Italiji skorajda ni. O tem, kako so si ženske hotele priboriti svoje mesto in vpliv in so začele stopati v ospredje javnega življenja, nam priča prva slovenska ženska revija Slovenka. V Sloveniji so ulice poimenovane po borkah v NOB, narodnih herojkah, političnih aktivistkah, književnicah, slikarkah in igralkah, v Italiji pa po svetnicah, dobrotnicah, redko pa pesnicah, pisateljicah in zgodovinskih osebnostih. Uvodno sta prisotne pozdravila odbornica Antonella Grim, ki je

prebrala pozdrav tržaške podžupanje in odbornice za toponomastiko v tržaški občini Fabiane Martini v italijanščini, in član občinskega sveta Igor Švab, ki je prebral slovenski prevod. Večer je bil v celoti dvojezičen. Podžupanja je mnenja, da bi morali somoščani spoznati, kako vsaka skupnost nastane, se razvije in raste s pomočjo žensk, kar ni razvidno iz poimenovanja ulic in trgov v našem mestu. Razstava nas obenem opozarja, da je ena izmed duš tržaškega mesta slovenska in je končno nastopil čas, da to priznamo in pokažemo tudi z uličnim poimenovanjem. Predsednik občinskega sveta Iztok Furlanič je pohvalil Eleno Cervenič in poudaril pomen tovrstnih pobud.

Pred mikrofonom so se zvrstile še: Vlasta Polojaz v imenu Sklada, ki je podprl razstavo - podčrtala je pomen Slovencev kot enakovredne družbene komponente v Trstu

in ženske kot nosilni družbeni steber -, Michela Novel je prebrala pozdrav Ornelle Urpis, predsednice Komisije za enake možnosti, Ester Pacor pa je pozdravila v imenu Ekspanzije, mednarodnega pregleda sodobne umetnosti po sledih ženske ustvarjalnosti. Ob koncu je svoj pozdrav prinesla še Rosalba Trevisani iz tržaškega centra Unesco.

Prof. Cervenič, pobudnica razstave, se je zahvalila Skladu Libero in Zora Polojaz, ki je omogočil uresničitev razstave, vsem sodelavkam in sodelavcem, strokovnjakom in strokovnjakom, pokroviteljstvu Občine Trst ter Društvu slovenskih izobražencev. Dejala je, da želi Društvo spodbujati raziskovanje slovenskih ženskih biografij, ki so zgled za mlade generacije, in se javno zahvaliti ženskam, ki so pripomogle k družbeni in kulturni rasti, a nimajo še zapisane biografije.

Šin

Izredni večer Društva slovenskih izobražencev

O sedanosti in prihodnosti Trsta

Dolgo let smo bili Slovenci v Trstu 'zatirani' in zato danes, ko imamo na oblasti naklonjeno politično opcijo, bi radi udeležili vse naše pravice in želje po hitrem postopku in ne postopno. Tako je predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor nekako povzel posege občinstva, ki je pred nedavnim prisostvovalo izrednemu večeru DSI, na katerem sta občinski svetnik in predsednik proračunske komisije Igor Švab ter odbornik za gospodarski razvoj, trgovino in šport Edi Kraus razčlenila delovanje tržaške občine. Pahor je gosta povabil, naj v zakup vzameta nekatere iztočnice, ki jima je občinstvo ponudilo v razmislek: skrbi poslušalcev so bile uglasene predvsem na odnos, ki ga tržaška občina ima do Slovencev in kraškega področja. Žal je bilo na večeru premalo časa, da bi obravnavali tudi kočljivo vprašanje deželne reforme krajevnih uprav, ki prav tako buri duhove v naši sredini.

Tudi Slovenci smo del Trsta

Švab in Kraus sta svoja posega namreč osredotočila na 'makro' učinke, ki jih posegi občinske uprave imajo na mestno tkivo. Odbornik Kraus je glede tega pojasnil, da imajo splošne poteze uprave za nas manjšince isti pomen, kot ga imajo za ostale someščane. V tej miselni dinamiki gre opredeliti njegovo prepričan-

prav, ko trdi, da so bili določeni premiki v pozitivno smer vendarle storjeni (sam je dejal, da sta Švab in on v sedanji zasedbi občinskih organov po splošnem prepričanju različnih upravopolitičnih akterjev dodana vrednost prav zato, ker sta Slovenca; Švab pa je kot znak naklonjenosti do naše skupnosti izpostavil občinska priznanja, ki so jih prejeli Pahor, Rebula in ZPCZ). Prav tako pa je potrebno budno spremljati premike, ki lahko hudo prizadenejo manjšinske pravice (prof. Samo

prostorskega, ki je zasnovan tako, da upošteva danost ostalih občin na obeh straneh meje. Občina je vzpostavila redno razmerje v odnosu do 226 uslužbencev na področju šolstva, ki so imeli začasno pogodbo, prav tako je poskrbela za investicije na področju rednega vzdrževanja prometnih in drugih infrastruktur, lani je ob enem investirala 37 milijonov evrov v sklopu javnih del. Zaradi vse večjih finančnih in birokratskih neznank bo tudi letos občina predstavila proračun za tekoče le-

Pahor je naglasil še vedno kritičen problem uporabe slovenščine v odnosu do javnih uprav) ali celo

to v mesecu juniju.

Kraus: brez industrije ni prihodnosti

Odbornik Kraus, ki je pred tremi leti prevzel resor za trgovino in gospodarski razvoj, nato pa še športnega, je bil imenovan za ta položaj predvsem zaradi svoje podjetniške izkušnje. Posege v zvezi z načrtovanjem prihodnosti tržaškega gospodarstva je razčlenil na kratkoročne in dolgoročne. Prvi naj bi dali takojšen kisik trgovskemu in turističnemu sektorju (pozornost bo potrebno nameniti vsem segmentom tega področja, od turizma, ki je povezan s kroženjem, do t. i. business turizma, šolskega itd.), drugi pa naj bi dali zagona industrijski dejavnosti, "brez katere Trst nima prihodnosti. Industrija je dodana vrednost Trsta še prej kot turizem"! Ni naključje torej, da je Kraus za največji rezultat Cosolinijeve uprave (v sodelovanju s pristojnim ministrstvom in deželo FJK) opredelil prevzem švedske železarnice s strani podjetja Arvedi, kar daje obratu trajnostno gospodarsko podlago. "Ta dosežek postavlja naše področje v za-

vidljiv logistični položaj, ki združuje industrijsko in servisno dejavnost". V tej navezi (ki temelji na sodobnem konceptu logistike, v katerem se spaja več gospodarskih segmentov) je občina začela sodelovanje s tržaško univerzo glede evidentiranja možnosti razvoja vseh off-shore dejavnosti, začenši z okrepitevijo dejavnosti tržaške luke. Prav tako se v to 'miselno branšo' uvršča tudi strategija o prihodnosti starega pristanišča, ki bo morala združevati široko paleto dejavnosti z novimi industrijskimi priložnostmi. Predvsem je potrebno zasnovati prihodnost starega pristanišča na podlagi smotrnega finančnega koncepta, ne pa o njem ohlapno razmišljati, kot se je doslej počen-

jalo. Le na podlagi konkretnega razmišljanja okrog te dolgoročne investicije bo Trst ponudil neko dodano vrednost in bo zato vabljen za investitorje. Še kako bridko je izvenela Krausova ugotovitev, da je naše mesto nekoč razpolagalo z industrijskimi obrati in živahno pristaniško dejavnostjo, primanjkovalo pa je podjetnikov, ki bi velik denarni zalogaj znali unovčiti za naknadne in-

vesticije: "Vso likvidnost so investirali v jadrnice, vile na obalni cesti, v potovanja ..." Kraus je priložnost starega pristanišča uvrstil tudi v širše preobličje mestnega središča, ki se bo po ključnih urbanističnih oziroma infrastrukturnih posegih (ureditev palače Carciotti, ribiške tržnice, nabrežja itd.) razširilo po eni strani na Elizejske poljane, po drugi na Terezijansko četrt. Odbornik se je dotaknil tudi športnega resorja. Tržaško športno dejavnost je razčlenil na tri segmente glede na pomen. Prvi zadeva tržaške članske ekipe, ki tekmujejo v višjih prvenstvih, drugi segment združuje kakovostno dejavnost športnih društev (teh je seveda največ, med njimi so tudi slovenska), tretji pa individualne športe, ki pa imajo pomembno socialno funkcijo. Največji problem predstavljajo športni objekti, vzdrževanje katerih veliko stane (stadion Rocco, dve športni palači, trije bazeni). Odbornik je predlagal, da bi občina podaljšala koncesijo za koriščenje igrišč nogometnim športnim društvom, da bi na tak način prejemala finančne prilive od drugih skladov in bi lahko tvorješe načrtovala svojo dejavnost.

IG

Obvestilo

Stranka Slovenska skupnost prireja v četrtek, 25. junija, ob 20. uri v prosvetnem domu na Opčinah posvet na temo: "Reforma javnih uprav: kako uskladiti napovedane spremembe s potrebami slovenske narodne skupnosti". Sodelovali bodo Igor Gabrovec, Stefan Ukmar, Stojan Spetič in Matej Iskra.

Darovi

Za rojstni dan sestrični Magdi darujeta Gigi in Boži 50 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco pri Sv. Ivanu.
Za rojstni dan cerkveni pevski zbor prof. Bogdan Kralj 20 evrov.
Za rojstni dan glasilo Med nami Lidija Godnik 20 evrov.
Ob pogrebu gospe Marije Kocijan, vdove Pertot, daruje hčerka Suzi 150 evrov za cerkveni pevski zbor od Sv. Ivana.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV TRST
V SODELOVANJU Z ŽUPNIJO SV. JERNEJA AP.

vabi na

ZAKLJUČNI NASTOP GOJENCEV ORGELSKEGA TEČAJA

mentor *Matej Lazar*splet pesmi bo izvedel **ŽePZ Prosek - Kontovel**
zborovodja *Marko Štoka*

petek, 26. junija 2015, ob 20. uri
župnijska cerkev sv. Jerneja na Opčinah

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV TRST,
ŽUPNIJA SV. JANEZA KRSTNIKA IN ŠSKD TIMAVA

vabijo na srečanje

POJO, POJO ZVONOVI

torek, 23. junija 2015, ob 20. uri
pri novi cerkvi v Štivanu
sledí kresovanje

Poučno "igralo" v Trstu "Kocka miru" v Ljudskem vrtu

magamo drug drugemu, odpuštim drugemu, ljubim prvi, poslušam drugega, delim z drugimi in sprejemem vse ljudi". Kocka zavrtiš, prebereš, kaj je napisano na stranici pred teboj, in si zadaš nalogo, da boš izpolnjeval, kar je napisano - do prihodnjega obiska

Ne vem, koliko slovenskih otrok se še hodi sprehajati in igrati v Ljudski vrt v Trstu. Morda bo še kaj slovenskih nonotov in non v mestu, ki se sprehajajo po tem vrtu in počivajo na njegovih klopek. Morda je že kdo naletel na novo "gredico miru", ki je v bližini ulice Marconi in na katero so postavili "Kocko miru". So deč po članku, ki ga je napisala časnikarka Rita Corsi, se spleča si ogledati to novo pedagoško igrice, ki velja tako za otroke kot za odrasle. Zato, ker igraje uči ljubiti mir, spoštovati druge ljudi in jim v potrebi pomagati. Pobuda prihaja iz idej Chiare Lubich, ustanoviteljice gibanja fokolarov.

Kocke. Nato vse ponovi. Tako začne graditi pot do miru. Zraven kocke stoji plošča, na kateri sta zapisana zgodovina te kocke v italijanski, slovenski, nemški in angleščini.

V Ljudskem vrtu je bilo slovesno odkritje kocke 21. novembra lani, na dan, ko Tržačani hodijo v velikem številu v cerkev "santa Maria Maggiore" častit sv. Marijo od zdravja (Madonna della Salute). V parku so se zbrali mnogi otroci iz otroških vrtec in osnovnih šol s svojimi učiteljicami. Najbolj slovesen trenutek je bil, ko je podžupanja Fabiana Martini odkrila kocko. Mnogi so ta dogodek fotografirali z modernimi telefončki. Otroci so zapeli prav za to priložnost pripravljeno pesem in zarajali med gredicami parka.

Jaz bi se rada malo poigrala s to vzgojno kocko, pa ne morem do nje. Upam, da se bo našel kak vzgojitelj ali kaka pametna in dobra nona ali kaka radovedna učiteljica tudi med Slovenci in se pozanimala za to igrice, ki vzgaja k dobremu, zlasti k miru in ljubezni.

Nada Martelanc

Foto Damij@

je, da se Slovenci na Tržaškem včasih še vedno oklepamo običajnih miselnih kalupov, ki nam krajšajo obzorje: zgovoren je po njegovem mnenju primer, da je zanimanje manjšinske sredine pred nekaj meseci ob imenovanju novega predsednika pristaniške oblasti bilo v celoti osredotočeno na vprašanje o dvojezičnem tolmačenju v občinskem svetu in predvsem na t. i. afero Furlanič, ki je tvegal nezaupnico zaradi svojih izjav v dnevniku Il Piccolo glede osvoboditve Trsta maja 1945. "Šlo je za razpravljanje o zadevi izpred 70 let", je dejal Kraus. Odbornik se sicer zaveda objektivnega in vsebinskega pomena, ki ga ta vprašanja imajo za slovensko narodno skupnost, je pa prav tako res, da moramo Slovenci iskati bolj učinkovito strategijo, na podlagi katere umestiti sebe v prostor in čas. Postavljanje radikalnih zahtev glede manjšine bi lahko spravilo v škrpice sedanjo vodilno politično garnituro z županom na čelu v vidiku prihodnjih občinskih volitev, kar si nekateri "bodisi med Slovenci bodisi med Italijani" preprosto želijo.

Res je, da ima odbornik Kraus

njeno etnično telo (koordinator združenja agrarnih skupnosti je opozoril na pomanjkanje 'davčnega' in vsestranskega ravnovesja med Trstom in kraškim območjem, kar močno ovira gospodarske dejavnosti in niža vrednost kraških nepremičnin ter otežuje njihovo koriščenje).

Visok standard socialnih storitev, kljub paktu stabilnosti

Večer se je začel z uvodnim posegom Igorja Švaba, ki je podrobno razčlenil težavne finančne okoliščine, v katerih je prisiljena delovati javna ustanova. Ta je žal vedno tarča zloglasnega pakta stabilnosti, ki je zasnovan na napačnih temeljih, saj zavira investicijske možnosti tudi 'krepstnih občin', se pravi takih, ki se pri svojem delovanju držijo finančnega ravnotežja. Švab je poudaril, da ohranja sedanja uprava župana Cosolinija visok nivo socialnih in kulturnih storitev. Načeloma želi ta standard obdržati, ne da bi povišala davčne količnike (količnik davka za smeti je na primer isti kot lani). V štirih letih je Cosolinijevi upravi uspelo odobriti prometni načrt, najbrž ji bo pred iztekom mandata uspelo izposlovati še

Pod vestnim katehetskim mentorstvom sestre Gabriele, ki jih je pripravljala dve leti, so meseca maja v cerkvi pri Sv. Jakobu prvič prejeli sveto obhajilo Štefan Piščanc, Sofia Olivo, Vanessa Marchione, Daniel Ota.

Uradna odločitev o kolesarski dirki bo znana še ta mesec

Znameniti Giro d'Italia prihodnje leto v Benečiji

Skoraj gotovo je, da bo prihodnje leto kolesarski Giro d'Italia prišel v Benečijo ob stoletnici prve svetovne vojne in štiridesetletnici potresa, ki je prizadel Furlanijo in Benečijo maja 1976. To je povedal Enzo Cainero, zadolžen za organizacijo Gira v FJK, v dolgem pogovoru za tednik videmske nadškofije La Vita Cattolica. Poudaril je, da ima njegov projekt kar devetdesetodstotno možnost uspeha. "Ostalih deset odstotkov si pridržim le iz previdnosti", je zatrdil. Start etape je postavil v Čenti, cilj v Čedadu. Vmes naj bi se kolesarji povzpeli v številne beneškoslovenske vase.

Da bo Benečija maja 2016 po vsej verjetnosti gostila drugo svetovno najbolj pomembno kolesarsko dirko na etape, je Domu potrdil dreški župan Mario Zufferli. Uradna odločitev bo znana še ta mesec.

Cainero že več let pripravlja etape Gira v Furlaniji. V preteklih letih je že povedal dirko na Zoncolan, na Montaž in v Gumin. Za prihodnje leto je pripravil pa projekt za Terške in Nediške doline. Kakor lahko razberemo iz intervjuja, naj bi se etapa prihodnjega maja pričela v Čenti, šla do Ahtna, se povzpela do Porčinja, nato do Čeniebole. Potem bi kolesarji

vstopili v Nediške doline, se ne ve, če skozi Črni Vrh ali Fojdo, se povzpeli do vasi Matajur, se spuстили v Čeplesišča, šli čez Sveti Martin h Klodiču, nato čez Trušnje v Dreko in do Brega pod Solarjami. Od tam do Stare Gore in Čedadu, kjer naj bi bil cilj. Se pravi, da bi bila ena med najtežjimi in odločilnimi etapami Gira 2016. Zato bi nase pritegnila oči celega sveta. Seveda bi bil Giro d'Italia velika priložnost za Benečijo s turističnega vidika. Tisti dan bi se ob beneških cestah zbralo na desettisoče ljudi. Po televiziji pa bi etapo spremljalo na milijone ljudi. Videli bi lepote naših krajev in kako so primerni za kolesarski šport. Marsikdo bi se potem prišel vozit

po cestah, po katerih bi tekmovali zvezde kolesarstva. Prvi rezultat pa bi bil še prej, saj bi popravili vse ceste, po katerih bi šel Giro, in očistili svet ob poti. "Ti posegi so zares potrebni, da bi kolesarjem zagotovili varno vožnjo in omogočili televizijske posnetke. Pa bodo potem urejene ceste in očiščeni gozdovi ostali za naše ljudi in turiste", je poudaril Zufferli, dreški župan, ki skupaj s kolegom iz Ahtna Sandrom Roccom, ki je tudi komisar Gorske skupnosti Ter, Nediža in Brda, pripravlja projekt za te posege.

Ideja o Gira v Benečiji se je rodila pred leti pri nekaterih zavodnih Beneških Slovencih in je imela veliko podporo na novoletnih srečanjih v Posočju. Zanj se je zelo zavzel župan Zufferli. Leta 2012 je resolucijo o tem sprejel dreški občinski svet.

Treba pa je povedati, da je bila prva zamisel speljati kolesarsko dirko tudi skozi Kobarid in od tam na Kolovrat. V Posočju se še prizadevajo, da bi do tega prišlo. Lahko bi progili, ki jo je narisal Cainero, dodali varianto. Namesto na Sveti Martin bi lahko kolesarji iz Čeplesišč šli na Livek in se od tam povzpeli na Kolovrat do Solarijev. Tako bi se zares dotaknili krajev prve svetovne vojne.

U. D.

Eno leto pretresljivih pričevanj na nacionalni TVS

Zgodbe Primorcev

Konec meseca junija se bo sklenilo eno leto od začetka predvajanja oddaje *Pričevalci*, v katerih starejši ljudje pripovedujejo svoje razgibane življenjske zgodbe. Med njimi je cela vrsta Primorcev, pa tudi izseljencev.

Znani režiser in novinar Jože Možina, ki je avtor oddaje, je pred kamero povabil različne ljudi, ki se spominjajo različnih držav,

slovenščine smo imeli pri verouku in tja smo hodili redno, mislim, da dvakrat na teden. Poleg nauka smo tudi pisali, sestavljali stavke, župniki pa so nam dajali tudi domače naloge. Vsi smo se dovolj dobro naučili slovenskega jezika - v župniščih", je Repič opisal čas, ko je fašizem slovenščino prepovedal. Opisal je partizanske čase, osvoboditev Trsta in povojne likvidacije. Takrat mu je neki

vedno. Vidimo na vsakem koraku. To vsi povejo. Imam prijatelje, ki mi rečejo, da je komunizem še vedno prisoten. In vsi vidijo rešitev v rdeči zvezdi. A ljudje ne vedo, da smo nekoč mogoče res živeli bolje, ampak na čigav račun? Tega pa niso povedali. Kdo tiste dolgove plačuje, ne vem. Amerika nam je dajala denar".

Oddaja *Pričevalci* je sicer v Sloveniji kljub izjemni gledanosti od nekaterih deležna ostrih besed in žalitev. Mnogi si želijo in glasno zahtevajo, naj se oddaja ukine. Zveza borcev pa je celo organizirala zbiranje podpisov za prepoved oddaje, ker da povedani spomini niso objektivni. Na drugi strani pa na nacionalno televizijo prihajajo tudi zahteve, da bi oddajo, ki je velikokrat na sporedu okoli polnoči, prestavili v zgodnejši čas.

Večkrat nagradjeni režiser Možina, ki je za dokumentarni film o Pedru Opeki dobil Prešernovo nagrado, o svojih oddajah pove: "V objavljanju oddaj vidim skrb Televizije Slovenija - javnega medija, da čim več pripovedi ohranimo za nas in za poznejše rodove. Televizija lahko pripravi omejeno število izdelanih dokumentarnih portretov na leto, število pričevanj, ki so posneta na bolj preprost način, z eno kamero in z minimalnimi sredstvi, pa je lahko veliko večje. Moje sporočilo našim gledalcem je zato tudi naslednje: tudi sami se zanimajte za zgodbe vaših starejših sorodnikov ali sosedov. Danes je solidna kamera, tudi tista v fotoaparatu, že zelo dostopna. Posnemite zanimive zgodbe iz svojega okolja, morda bodo nekoč objavljene tudi na televiziji ali na spletu, na vsak način pa bodo čedalje bolj dragocene za vaš družinski spomin".

Tino Mamič

režimov in uniform. V zadnji oddaji smo slišali zgodbo 90-letnega Vipavca Danila Rustje o njegovih spominih na italijansko mobilizacijo in Goriško fronto. V eni oddaji prej pa se je istega časa spominjala Mara Rijavec s Trnovega pri Gorici, ki se dobro spominja maja 1945 v Gorici. V poldrugi uri intervjuja je nekdanja učiteljica povedala tudi, da v današnji šoli pogreša avtoriteto in domovinsko vzgojo. Kako je bilo maja 1945 v Trstu, pa je pripovedoval Franc Repič iz premožne in ugledne družine iz Šturija. "Duhovniki, kolikor jih jaz poznam, so bili vsi zelo zavedni Slovenci. Edini pouk

ameriški vojak poklonil škatlico cigaret. "Veste, da imam še zdaj doma nekje shranjeno škatlico ameriških cigaret. Moram sinu reči, naj pogleda, da jih ne bo uničil. Bi jih lahko poslal v ameriško tovarno teh cigaret, veste, koliko so stare te cigarete od 45. leta! 70 let. In škatlica je še vedno zaprta", je povedal Repič Možini, ki ga je obiskal v domu za ostarele v Luciji (na fotografiji).

Repič, ki je pred dnevi praznoval 87. rojstni dan, še vedno vsak dan po internetu spremlja politiko in dnevne dogodke. Zato je zelo jasno povedal: "Ja, poslušajte, mi imamo še vedno komunizem. Še

Zadruga Most je ponatisnila knjigo Giorgia Banchiga

Zgodovina Benečije spet na zalogi

Pri zadrugi Most v Čedadu in v številnih knjigarnah v Italiji in Sloveniji je spet na voljo knjiga o zgodovini Benečije z naslovom *Benečija. Ko se mala in velika zgodovina srečata*, ki jo je napisal Giorgio Banchig in ilustriral Moreno Tomasetig. Zaradi velikega zanimanja, ki ga je knjiga vzbudila, so jo morali ponatisniti, saj jo je bilo težko dobiti. Publikacija, ki je tako v italijanščini kot slovenščini, je prvič izšla konec leta 2013.

Tak uspeh knjige je bilo pričakovati, saj gre za prvo publikacijo, ki govori o zgodovini Benečije od začetka, se pravi od prazgodovine, do današnjih dni.

"Gre za zgodovino navadnih ljudi - piše v uvodu avtor Giorgio Banchig -, ukoreninjenih v svoji zemlji, izučenih v šoli dela, napora in najpristnejših človeških vrednot".

Prikazati v eni sami publikaciji vse, kar se je dogajalo od prazgodovine do današnjih dni, daje vsem Benečanom možnost, da zvejo, od kod prihajajo in kdo so. Jasno je, da so Slovenci, in to celo prvi, ki so jim rekli prav Slovenci, ko so bili ostali še Kranjci, Štajerci, Korošci ...

Dokumenti, na katere se knjiga naslanja, so resnični, niso pravljične. Zato se smešijo tisti, ki trosijo naokrog čudne teorije o

demski pokrajini. "Menim, da to delo zapolnjuje praznino v poznavanju krajevne zgodovine, saj so jo doslej obravnavali mnogi avtorji le po posameznih obdobjih ali na splošen in površen način, če že ne z ideološko prežetostjo", poudarja Banchig. Obenem knjiga brani pravico Slovencev v Benečiji, Reziji in Kanalski do-

Benečiji in Benečanah.

Zadruga Most, ki je knjigo izdala, in združenje Blankin ter Svet slovenskih organizacij, ki sta jo podprla, so naredili nekaj velikega za Benečane. Vlili so jim ponos do svojih korenin in jih ubranili pred hudobnimi preroki, ki bi radi popolnoma uničili slovenski jezik in kulturo v vi-

lini do poznavanja njihove zgodovine. Ta pravica je po Banchigu "temeljna in neodtujljiva pravica vsakega človeka in je enaka pravici do življenja na svoji zemlji, do svojega jezika, do uživanja državljanjskih pravic, do dostopa k izobraževanju in k osnovnim uslugam organizirane družbe".

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (101)

Mariza Perat

Cerkev Device Marije v Obršljanu

Konrad Glušič, Tekstorjev rojak, je bil rojen v Komnu, prav tako v preprosti kmečki družini. Tudi Glušič je postal kaplan na dvoru cesarja Ferdinanda. Leta 1556 se je vrnil v Komen in bil tu imenovan za župnika. Glušič je bil pobožen in vzoren dušni pastir. Zelo je skrbel za reveže, za katere je ustanovil bolnišnico oziroma zavetišče. V njem je našlo prostor 12 revnih oseb. Po smrti ljubljanskega škofa Petra pl. Seebacha (1568)

Grb škofa Konrada Glušiča

je Ivan Kobenc, svetovalec nadvojvoda Karla, temu priporočil, naj za Seebachovega naslednika postavi Konrada Glušiča, kar se je leta 1570 tudi zgodilo. Imenovanje je naslednje leto potrdil sv. oče Pij V.

Tudi škof Glušič se je boril proti širjenju protestantizma. Nadvojvoda Karel ga je poslal v Gorico, da bi tudi tu zajezil luteranstvo, vendar mu kljub prizadevanju to ni povsem uspelo.

Tretji znameniti Kraševac, ki je v tisti dobi zasedel ljubljanski škofovski sedež, je bil Janez Tavčar, doma iz Štanjela.

Tavčar je študiral na Dunaju in leta 1571 postal župnik v Komnu. Čez tri leta je v Gorici bil ustanovljen arhidiakon. Tavčar je bil istega leta imenovan za goriško-solkanskega župnika, leta 1577 pa za goriškega arhidiakona. Službo je opravljal do leta 1580, ko ga je nadvojvoda Karel predlagal papežu Klemenu VIII. za ljubljanskega škofa. Škofovsko posvečenje je Tavčar prejel v Gorici. Škof Tavčar je svoje delovanje za katoliško versko prenovno pričel že kot župnik in arhidiakon v goriškem mestu ter je svoje delovanje še okrepil kot ljubljanski škof. Nadvojvoda Karel je škofa Tavčarja, ki sta ga poleg učenosti odlikovala pogum in

odločnost, dve leti po škofovskem posvečenju določil za goriškega vizitatorja. Poverjena mu je bila naloga, da pregleda delovanje cerkvenih ustanov ter v čim večji meri zajezi širjenje luteranstva, kar se mu je v precejšnji meri posrečilo. V ta sklop sodi tudi prihod kapucinov v goriško mesto, za kar ima največ zaslug prav Janez Tavčar. H katoliški verski obnovi na Goriškem je znatno pripomogel tudi Tavčarjev rojak in goriški arhidiakon Andrej Nepokoj, rojen v Štanjelu leta 1547.

V stoletjih so verske in politične razmere v naših krajih krojila različna zgodovinska dogajanja: kmečki upori, jožefinizem, francoska zasedba, Habsburžani, prva svetovna vojna, italijanska zasedba s svojim raznarodovalnim pritiskom, druga svetovna vojna...

V cerkveno življenje je proti koncu 18. stol. uničevalno posegel jožefinizem. Cesar Jožef II. je namreč poleg drugih odločb izdal tudi ukaz, da sme vsaka župnija za duhovno oskrbo svojih vernikov imeti eno samo cerkev. Vse druge se morajo porušiti oziroma jih je treba uporabiti za druge, svetne namene. Marsikatera cerkev je bila tako uničena in ta nevarnost je pretela tudi romarskemu svetišču v Obršljanu. Msgr. Rudolf Klinec v svoji knjigi *Marija v zgodovini Goriške* piše, da

Štanjel

so takrat verniki iz bližnjih vasi, namreč iz Malega dola in Tomačevice, predlagali goriškemu glavarstvu, da bi namesto Marijine cerkve v Obršljanu porušili cerkev sv. Ane v Tomačevici. Glavarstvo je sicer prošnjari ugodilo, istočasno pa opomnilo komenskega župnika Zugiča: "Pazite pa, da se ne bodo pod podobo Obršljanske Matere Božje obešali zahvalni spominki ali se uporabljala izredna razsvetljava ali celo dogajale procesije".

/ dalje

Znan povzročitelj izdaje na Mali gori pri Ribnici maja 1941

V Sloveniji skrajna levica za izhod iz težav ponuja socializem

V Sloveniji se dogaja tisto, kar je značilno za sleherni mesec junij, vsak začetek poletja. Šolskega in študijskega leta je konec, želja večine Slovencev je, da bi vsaj za nekaj dni lahko odšli na počitnice, kam k morju, mnogi mladi so krenili v tujino, tujci pa so že v večjem številu začeli prihajati v Slovenijo. Vse se torej zdi kot vedno, toda v resnici gre bolj za podobo nekakšne sodobne "Potemkinove" dežele, ki svoje težave skriva v svoji notranjosti, o njih razpravlja v vsej silni gorečnosti, ki jo omogoča demokracija, toda ni voljna ali sposobna poiskati nobene poti, ki bi Slovenijo rešila ideološke in politične razklanosti in privedla do soglasja, kako napredovati v boljše prihodnost in razvoj. Za ponazoritev razmer in tudi vzdušja ob začetku poletja navajamo dva dogodka iz tekoče kronike. Poslanka SDS Eva Irgl je 13. junija na spominski slovesnosti za žrtvami poboja v Hudi jami pri Laškem dejala, kako je pošastna ugotovitev, da država niti 70 let po koncu druge svetovne vojne oziroma domnevne osvoboditve pobitih domobrancev in drugim žrtvam protirevolucije ni zagotovila dostojnega pokopa in vrnitve dostojanstva, ki po rojstvu in naravnem pravu pripada vsakemu človeku. V TV Dnevniku nacionalne TV Slovenije pa so 13. junija povedali, da so dobili grožnjo, naj nehajo poročati o

tem, katere ustanove oziroma vplivni posamezniki so se okoliščali s sredstvi Telekom Slovenije, ker sicer tvegajo svoje mesto in zaposlitev na RTV Slovenija. Zaradi precej razširjenega molka o vlogi in odgovornosti medijev za razmere v državi preseneča razmišljanje Tanje Gobec, novinarka in voditeljice TV oddaje z naslovom *Odmevi* na prvem sporedu nacionalne TV Slovenije. Pravi: "Po petindvajsetih letih smo v Sloveniji danes tam, da vsak sogovornik – od uglednega intelektualca do delavca – reče, kako smo bili tako perspektivna država in kako smo lahko pripeljali tako daleč, da nam ne deluje noben sistem, nobeden od podsistemov, na vsakega so pripombe. Ja, ravno zato, ker smo bili tudi novinarsko preveč samo ogledalo družbe, namesto da bi tudi razpravljali, v katero smer bi morali iti".

Gotovo gre za izvirna in zlasti pogumna razmišljanja televizijske urednice in časnikarke, ki pa tudi sama zelo marljivo izvaja informativni program. Le-tega zaradi primerov vsebinske pristranosti oziroma zelo razvidne leve ideološke in politične usmerjenosti kritizirajo mnogi plačniki obvez-

nega RTV prispevka, pa tudi demonstranti iz kroga Odbora 2014, ki s svojimi protesti, zahtevami in predlogi pogosto prihajajo pred zgradbo TV Slovenije. Po mnenju prvega demokratično izvoljenega generalnega državnega tožilca Antona Drobniča, ki ga je izrekel v intervjuju na spletu Planet Siol. Net, "se pri nas zelo veliko govori o spravi, najprej pa bi morali državo urediti v skladu

Zgodovinar Mitja Ferenc

z ustavo. V ustavi ni naših in vaših, tistih na pravi ali na napačni strani. V ustavi so napisani samo državljani in prebivalci Slovenije. Ni vsestransko privilegiranih partizanov na eni strani in na drugi strani domobrancev, ki tudi 70 let po koncu vojne niso polnopravni državljani. Kar zadeva

spravo, bi najprej morala Državni zbor in predsednik Republike Borut Pahor povedati, da se v Sloveniji ne gremo več partizanov in domobrancev. Sedemdeset let po koncu vojne, ko so še redki živi na eni in drugi strani, se tega ne moremo več iti. Prva stvar pa je spoštovanje ustave. Ukiniti je treba neustavne zakone. Zakon o vojnih veteranih je protiušten, ker so partizani lahko veterani,

nasprotniki pa ne morejo biti. Po zakonu o vojnih invalidih je partizan brez prsta vojni invalid, domobranec brez roke pa ne. Po obstoječem zakonu o žrtvah vojnega nasilja tisti, ki je pred nasiljem bežal v domobransko postojanko, ne more biti spoznan za žrtev vojnega nasilja. In slednjič: Brezna z umorjenimi protirevolucionarji so po veljavni zakonodaji le vojna grobišča, medtem ko so partizanski, italijanski in nemški grobovi povzdignjeni na raven vojaških pokopališč". V Kočevskem rogu, kjer so v mesecu juniju leta 1945, nekako me-

sec dni po koncu vojne in v Sloveniji revolucije, umorili večino iz Koroške vrnenih domobrancev in tudi civilnih oseb in jih vrgli v brezna, so v nedeljo, 14. junija, znova obudili spomin na omenjeni genocid. Na prizorišču Pri kapeli ob breznu pod Krnom je sveto mašo daroval beograjski nadškof in metropolit Stanislav Hočevar, kulturno-umetniški spored pa so izvedli gledališki igralci Ivo Ban in operna solista Bernarda Fink Inzko ter Maroz Fink. Govornik ob breznu pod Krnom je bil Tone Rode, direktor tednika Družina.

Ob spominanju na povojne poboje je zgodovinar Mitja Ferenc, član vladne komisije za vprašanja prikritih grobišč, v dolgem in posloju in vsebini skoraj dramatičnem pogovoru za tednik Družina javnost in politiko obvestil, da sta država in oblast hote zanemarili urejanje grobišč in obravnavo vseh vprašanj o položaju le-teh. Opozoril je, "da manjka samo še nekaj let tako slabega odnosa države in vlade, pa bo uresničeno ukaz notranjega ministra Zorana Poliča z dne 12. junija 1945, da se morajo vsa medvojnna grobišča okupatorjev in njihovih hlapcev, domačih izdajalcev, zravnati z zemljo in tako zabrisati vsako sled za njimi".

V Sloveniji samo vlada širi optimizem glede stanja in razmer v državi, vendar so v resnici razmere slabe in negotove. Spričo bede in obupa posameznikov narašča tudi število samomorov, zelo se je v Sloveniji povečala tudi poraba pomirjeval, o čemer poročajo iz družinskih ambulant. Brezup v družbi in državi uspešno izkoriščajo skrajno leve stranke, združene v koaliciji z imenom Zdržena levica. Vodi jo mladi in javnosti všečni politik Luka Me-

sec, ki je dober govorec, sicer brez izkušenj, ki pa s svojimi nastopi vendarle vpliva na izbire dela slovenskih volivcev. Koalicija Zdržena levica je v nedavni javnomnenjski anketi, skupaj s SDS, dosegla prvo mesto na lestvici podpore slovenske javnosti. To je bil zagotovo velik uspeh za koalicijo, ki združuje politično levico, a tudi trenutek za premislek in zaskrbljenost tistih sil, ki se zavzemajo za demokratični razvoj države. Luka Mesec in njegovi namreč žalujejo za propadlo Jugoslavijo, povečujejo njene simbole in domnevne vrednote, hvallijo Tita, socializem in se zavzemajo za obnovitev močne države. Vanjo naj bi se vrnili Slovenci, saj bi po zatrjevanju Zdržene levice samo močna država lahko odpravila slovenske težave in z vrednotami ter simboli iz preteklosti upravljala z državljani in njihovim življenjem.

Zgodovinar, časnikar in nekdanji direktor TV Slovenija Jože Možina je v torek, 16. junija, v svoji televizijski oddaji z naslovom *Pričevalci* predstavil izredno tragično zgodbo iz naše polpretekke zgodovine. Bilo je pričevanje o tem, kdo je izdal prve protifašiste tigrovce, ki so se 13. maja 1941 na Mali gori pri Ribnici spopadli z vojniki italijanske okupatorske vojske. Med ubitimi v spopadu je bil tudi vojaški vodja domoljubne in protifašistične organizacije Tigr Danilo Zelen. Pričevalec v pogovoru, Bruno Tekavec, je prvič javno razkril, da je omenjeno skupino tigrovcev izdal njegov oče, Filip Tekavec. Bil je predvojni komunist, po izdaji tigrovcev na Mali gori pa je postal komandant Ribniške partizanske čete.

Marijan Drožbež

Nove dinamike v medijih

Tegobe medijev, razcvet bedakov

Prostitute, če si bom tokrat privoščil nekoliko daljši uvod. Internet in v prvi vrsti socialna omrežja so v medijsko krajino prinesli pravo revolucijo. To vidimo dan za dnem. Ažurnost ni več stvar ur, niti stvar minut. Postaja vse bolj stvar sekund. Agencijske novice v svoji najosnovnejši vlogi ažurnosti izpodirva twitter, ki za novinarje postaja vse pomembnejši vir informacij. Njegovo "takojšnost" je skorajda že nemogoče prekositi. Morda bi lahko še za odtonek hitrejša postala najnovejša socialna omrežja, ki si šele utira pot. Govorimo o aplikaciji z imenom "Periscope", ki omogoča uporabniku predvajanje v živo na svojem profilu. Gre za neke vrste youtube, po katerem uporabniki videoposnetkov ne nalagajo, temveč jih predvajajo v živo. To bi lahko bil novodobni twitter z videoposnetki. Hkrati pa bi si pri opredeljevanju vloge socialnih omrežij v medijskem svetu rad izposodil misel Umberta Eca ob nedavni podelitvi častnega doktorskega naziva na univerzi v Turinu. Ob ugotovitvi, da so socialna omrežja močno razširila pretok informacij po celem svetu, je dejal: "Twitter omogoča javno izražanje mnenja legijam bedakov, ki so pred tem govorili kvečjemu po dveh ali treh kozarcih vina v gostilni". Eca so zaradi te misli številni napadli, a v njej je veliko resnice.

Tisk – številke nezadržnega padanja

V uvodu sem izbral dvojnost, ki jo socialna omrežja prinašajo v medije, ker se v tej dvojnosti zrcali tudi realnost slovenskih medijev. Youtube, facebook in twitter so močno spremenili medijsko krajino. In mediji se temu ne znajo prilagoditi. Če pogojuje gledanje televizije še vedno železna srajca navade povprečnega slovenskega državljanina se odtok gledalcev manj občuti, pa je stanje tiska (predvsem dnevnega) katastrofalno. Že prejšnji teden smo omenili padec naklade Dela, ki je leta 2005 bila še v višini 82 tisoč dnevniških izvodov, v prvem trimesečju letos pa (samo še) 32 tisoč. Podobno je z Dnevnikom in Večerom. Dnevnik je sredi leta 2005 prodajal 47 tisoč izvodov, v prvem trimesečju letos je prodane naklade bilo le še 24 tisoč. Večerova naklada leta 2005 je bila malenkost manjša od 49 tisoč izvodov, danes prodajajo samo še 23 tisoč (vse podatke smo črpali iz podatkovne baze oglaševalske zbornice).

V razloge za vrtočlave padce naklade bi se lahko poglobljali na dolgo in široko. Lahko bi vzeli pod drobnogled izbire posameznih uredniških politik, ki so najbrž tudi prispevale svoje k temu. A za to bi morali imeti precej več prostora.

Poglejmo tiste skupne vzroke. Potrebno je ugotoviti, da so dnevniki z navalom interneta izgubili svojo osnovno funkcijo posredovanja novic. Pred 20 leti je povprečen bralec kroniko in novice prvič videl ob 19.00 na televiziji in jih nato naslednje jutro v miru prebral v dnevniku. Danes novice lahko zastonj preberemo skoraj sočasno, ko se zgodijo, na vsakem pametnem telefonu. Dnevniki te funkcije nimajo več. Morali bi se temeljito

preobraziti in iti na pot tednikov: to pomeni več raziskovalnih zgodb, manj kronike, več reportaž in poglobljenih intervjujev, pa tudi grafično kompleksnejša zasnova. Čeprav so slovenski tiskani mediji skušali v to smer iti z grafičnimi in vsebinskimi spremembami (uspehi teh po-

skusov niso bili vselej tako izjemni), se očitno med bralstvom zadeva ni tako prijala. Drugi dejavnik pri tem je izkoriščanje interneta. Časopisi imajo danes svojo spletno stran, svoj facebook in twitter račun, pa tudi profil na youtube. Težava pa je tukaj druga. Internet ni dobičkonosen. Od spletnih vsebin medij ne živi. Poglejmo številke. Po podatkih agencije Mediana je v letu 2013 delež interneta na slovenskem oglaševalskem trgu znašal 3,7 odstotka oziroma 28 milijonov evrov (v lanskem letu je sicer doživel precejšnjo rast, za skoraj 50 odstotkov glede na leto 2013).

danjem prodane naklade ima za tisk potencialno uničujoče posledice. Internet in socialna omrežja so tako finančno težo tiska pri oglaševalcih močno zmanjšali, hkrati pa spletnim vsebinam prav pri oglaševalcih še ni uspelo narediti odločilnega preboja. Med vrsticami: kar 73 odstotkov vseh oglaševalskih sredstev (555 milijonov evrov) še vedno gre za televizijske oglase. Tudi ta podatek je zelo zgovoren in kaže na "tradicionalno naravnost" slovenske publike pri izbiri medijev.

Ecovi bedaki na twitterju
Eco je twitter opredelil kot forum, ki nudi možnost javnega izražanja mnenj "legijam bedakov". Zaradi tega je bil deležen številnih kritik. Kljub temu da je Umberto Eco. Njegova kritična ost, naperjena proti možnostim, ki jih internet ponuja bedakom, pa je vseeno na mestu. Zelo na mestu. Morda ne velja v prvi vrsti za twitter, a nedvomno velja to za spletne komentare, ki jih ima vsak medij vključene pod čisto vsakim člankom. Tovrstni komentari so pogosto na zelo nizkem, žaljivem in vulgarnem nivoju. Za Slovenijo to še kako velja. Tudi zaradi tega in kot posledica zadnje medijske spletne afere - samomor mariborskega ravnatelja - v Sloveniji ravno sedaj poteka javna debata o novem medijskem zakonu. Eno izmed tistih določil, ki so najbolj na udaru, predvideva odgovornost urednikov za vsebino spletnih komentarjev: neprimerne bo treba umakniti v najkrajšem možnem času. Spet gre tukaj za dvorezen meč. Že res, da je

nivo mnogih komentarjev tak, da ne bi smeli biti objavljeni. Problem, ki se postavlja, pa je v tem primeru čisto praktične narave: kako lahko urednik (oziroma medij) skrbi za čiščenje komentarjev? Kvečjemu bi to šlo pri velikih hišah, kjer je več zaposlenih. "Cenzorja" neprimernih spletnih komentarjev bi si lahko privoščili samo največji mediji, nikakor ne pri manjših medijih. Komentari se lahko pojavijo pod čisto vsakim člankom, vse dokler je zapis na spletu. Nemogoče je zato spremljati vse, kar zapisujejo bralci, saj lahko gre tudi za stotine oziroma tisoče komentarjev.

Sistem bi seveda obstajal. Gre za izključitev možnosti spletnega komentiranja. S tem pa se izključi tudi možnost interakcije med bralci in medijem, kar je danes bistvena značilnost (spletnih) medijev in pomembna pridobitev za javnost. Prelaganje odgovornosti na urednike ni prava rešitev. V tem primeru ni moral konkretno in strukturneje rešite predlagati zakonodajalec. Težko si je namreč zamisljati, da bi leta 2015 mediji ukinjali možnost komentiranja na spletnih straneh. To je ne samo v nasprotju z njihovimi interesi, temveč tudi korak nazaj glede na razvoj sodobnih medijev. Seveda, regulacija bi lahko šla v smeri omejevanja anonimnih komentarjev, za katerimi se največkrat skrivajo bedaki. A ta okvir bi morala določiti država oziroma kak regulacijski organ, odgovornost bi se ne smela prevaliti na vsakega urednika posebej.

Andrej Černič

Dragi spomini na dobrega vzgojitelja

Moj profesor Jože Velikonja

Na klasični gimnaziji v Trstu je bil v prvem povojnem desetletju moj profesor tudi Jože Velikonja, ki je 23. maja letos umrl na slovenski strani sončne Goriške. Bil nam je profesor zemljepisa in zgodovine, potem pa je nepričakovano, vsaj za nas študente, izbral za svojo novo domovino Ameriko oziroma Združene države Amerike.

Velikonja je bil za nas klasične izreden profesor – poln razumevanja, solidarnosti z nami in našimi problemi, rahlo ironičen, človeški. Nobenemu ni dal "cveka", če si ga dotični ni zaslužil po lastni krivdi oziroma malomarnosti in lenobi. Naša gimnazija in z njo klasični licej sta imela svoje prostore v mogočni stavbi na ulici Lazzaretto Vecchio blizu velike ribarnice in bili smo tam vse do izgradnje novih šolskih prostorov v svetoivanskem tržaškem rajonu.

Profesor Jože Velikonja je bil z nami dijaki zelo dobrohoten, veder po značaju, temeljit poznavalec svoje stroke. Pri njem so nam ure tekle kot minute, nismo se niti malo dolgočasili, ker nam je znal svoj predmet odlično posredovati, ga jasno razlagati in nas istočasno seznanjati z vsem, kar je k temu spadalo, tudi s splošno kulturo in prilagojenim tehničnim pisanjem. Osebnost imam na profesorja Ve-

likonjo dva izredno lepa in pomembna spomina. Po osamosvojitvi Slovenije sem čisto slučajno naletel nanj pred hotelom Slon v Ljubljani in med nama je stekel pogovor, poln prisrčne vsebine

foto dpd

in tople misli. V novonastalo svobodno slovensko državo je prišel na študijsko ekskurzijo, poslan od svoje univerze v Seattlu, kjer je poučeval že vrsto let. O Sloveniji mi je Velikonja govoril z velikim spoštovanjem in ljubeznijo, saj mu je ostala kljub vsemu vedno v srcu. Bil je poln vedrega optimizma do političnega, gospodarskega, socialnega razvoja Slovenije in ni niti malo podvomil o njenem vsestranskem narodno-demokratskem razvoju in kulturnem razmahu. Teklo je leto 1992, če me spomin ne vara, in Ljubljana, slovenska prestolnica, je bila vsa sončna, živahna, polna mla-

dega vrveža in tujih turistov tiste ga jasnega dopoldneva pred več kot dvajsetimi leti.

Potem drugi spomin: imel sem za seboj težke dneve bolečine in samote, pa prejmem zračno pošto iz Seattla z izrazi globokega sočustvovanja ob nenadni smrti svoje žene. Pismo mojega nekdanjega profesorja Jožeta Velikonje je bilo polno globokih solidarnostnih misli in srčnih želja po premostitvi tegob, ki so me zaidele in grenile voljo do življenja. Tako pismo je lahko napisal samo nekdo, ki ga je usoda kdaj kruto prizadela. Med poukom in po njem na klasični gimnaziji nam tega profesor Velikonja ni nikoli niti z besedico omenil, a nekateri od nas smo že tedaj vedeli, da so mu le nekaj let prej po nedolžnem, po povsem skonstruiranem procesu v Ljubljani poleti leta 1945 komunistične oblasti ustrelile očeta, nam vsem poznane primorskega pisatelja, avtorja povesti *Višarska polena* Narteja Velikonje. Vsa leta poučevanja na naši šoli nam profesor Jože Velikonja ni niti z besedico tega omenil, vem pa, da ni bilo v njegovem srcu nikdar prostora za togotost, sovraštvo, jezo. Dal nam je tako zgled odpustanja, pokončnost, poštenosti in s tem globoke vere v jutrišnji dan.

Za vse to bom svojemu dragemu profesorju Jožetu Velikonji za vedno hvaležen, predvsem pa zgled, kako je treba znati odpustiti, kako hoditi po poti ljubezni, ki smo je vsi tako zelo potrebni, tudi in predvsem danes, ko so na naših obzorjih vidni novi znaki nasilja, samovoljnih misli, prepričan in dejanj, ki so naš narod tako hudo prizadeli in mu še danes onemogočajo mirnejši in vedrejši pogled v prihodnost.

Drago Štoka

Javni sklad RS / Vizije 2015

Radostni žar mladih ljubiteljskih ustvarjalcev (2)

Nazvočim, med katerimi je bila vrsta uglednih gostov, od ministrice za kulturo Republike Slovenije Julijane Bizjak Mlakar do predsednika Zveze kulturnih društev Jožeta Ostermana, je na slavnostnem večeru dobrodošlico izrazila vodja območne izpostave Javnega sklada RS Nova Gorica Maja Bratec Jerman, ki je tudi povezovala program in k sebi najprej povabila novogoriškega župana Mateja Arčona. Prvi mož "mesta vrtnic" je med drugim omenil, da je Nova Gorica s svojimi kulturnimi ustanovami – Kulturni dom letos slavi 35-letnico – branik slovenske kulture na zahodni strani meje, in naglasil, da je ljubiteljska kultura vitalni del vsake skupnosti in da pomembno vpliva na razvoj vsakega okolja, zato jo bodo še naprej podpirali. Za njim je spregovoril magister Igor Teršar, direktor Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Povedal je, da je *Teden ljubiteljske kulture* nastal ob želji širši javnosti pokazati, kakšno pomembno mesto ima ljubiteljska kultura v Sloveniji in kako razveseljivo je dejstvo, da se z njo ukvarja vedno več mladih, ki prinašajo vedno nove ideje. Iskreno se je zahvalil vsem, ki delajo na tem področju, še posebno Urški Vidmar Pipan, ki je vodila celoten letošnji projekt.

Slavnostna govornica večera je bila magistra Julijana Bizjak Mlakar, ministrica za kulturo RS, ki je tudi sama poudarila pomen in visoko kakovost ljubiteljske kulture, ki ji Slovenija letos drugič namenja cel teden in se s tem pridružuje drugim evropskim državam, ki cenijo bogat kulturni izvir, ki izvira iz delovanja društev. Omenila je tudi rojake v zamejstvu in po svetu, "ki se še vedno z velikimi napori trudijo ohraniti svoj materni jezik. / ... / Zavedanje, da so prav zamejski Slovenci in Slovenki po svetu lahko naše okno v svet in most med narodi, je še pre malo. Ne najboljši odnos nekaterih do maternega jezika se odraža tudi v prav takem odnosu nekaterih do kulture in lastne kulturne dediščine. Narodi so svojo identiteto zmeraj gradili na ljudski in samobitni kulturi. Tako je v zapletenem kolesju zgodovine preživel tudi slovenski narod. Že zato si naša ljubiteljska kultura upravičeno zasluži, da jo počastimo na primeren način in na pravem mestu. Kulturna društva so vgrajena v temelje vseh naših najbolj vidnih kulturnih ustanov. Prav iz ljubiteljske, društvene kulture so se tudi v preteklosti porajali veliki umetniki ter polprofesionalne in celo mednarodno priznane profesionalne skupine". Ministrica je opozorila tudi na najrazličnejšo

mrežo kulturnih ustanov, s katerimi se lahko pohvali Slovenija in ki so prav danes tako cvetoče; v njih je razveseljivo vedno več mladih. Povedala je, da je v ljubiteljskih vrstah okoli 107.000 sodelujočih, ki delujejo v okoli 5000 kulturnih društvih. V njih je več kot 40000 mladih ustvarjalcev, ki se s kulturnimi dejavnostmi začnejo ukvarjati že v osnovnih in srednjih šolah. "Javni sklad RS za kulturne dejavnosti spremlja in podpira vso to dejavnost po strokovni, organizacijski in finančni plati, kar uspešno izkazuje v bogatih programih. Seveda je to prvenstveno zaslug številnih skladovih sodelavcev, predvsem pa delovanja kulturnih društev, ZKD Slovenije in tudi društev in krovnih organizacij v zamejstvu, ki imajo neizčrpno ustvarjalno voljo in organizacijsko iznajdljivost". Gospa ministrica je prepričana, da "nas bo ta ustvarjalni naboj spremljal tudi v prihodnosti", in zadržila, da bo ministrstvo za kulturo RS področju ljubiteljske kulture tudi v prihodnje namenilo ustrezno pozornost in v največji možni moči podpiralo dodaten razvoj na tem področju. Iskreno se je zahvalila vsem, ki skrbijo za to, da ostaja ljubiteljska kultura živa in kakovostna.

Iva Koršič

Festival Števerjan vabi!

45. Festival narodno-zabavne glasbe

V Trgovskem domu na Verdijevem korzu v Gorici so v ponedeljek, 15. junija, predstavili letošnji 45. festival narodno-zabavne glasbe Števerjan 2015, ki bo potekal med Borovci v briški vasi 3., 4., in 5. julija. Prisotne v prestižni palači je najprej pozdravila števerjanska županja (ki je hkrati predsednica ZSKP in predsednica SSO za goriško) Franca Padovan, nato sta predsednik društva F. B. Sedej Filip Hlede in tajnica Katja Dorni (na sliki) nazorno spregovorila o razvejenem in bogatem društvenem delovanju ter o bližnjem festivalu. Ker gre za jubilejno prireditev, bodo imeli 27. junija ob 20. uri med Borovci poseben priznanek: oddajo Glasba po željah v živo v sodelovanju s slovensko postajo Deželnega sedeža Rai. Zato je bila v ponedeljek v Trgovskem domu prisotna tudi ravnateljica programskega oddelka Martina Repinc. Več podatkov in slik o predstavitvi na www.noviglas.eu.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (70)

Mlečni izdelki

Materino mleko je odlično za dojenčka, ki bi moral biti po naturopatskih standardih dojen do drugega leta starosti, kravje mleko je namreč samo za telčke.

(Benjamin Spock)

Dr. Spock trdi, da je kravje mleko škodljivo predvsem v otroštvu, saj sibi imunski sistem, iz

tega pa izhajajo anemije, alergije in celo upočasnjene razvoj možganov. Materino mleko je za dojenčka nezamenljivo in je edino, ki mu zagotavlja vse, kar on potrebuje, obenem pa v črevesju hrani dobre bakterije, s čimer ima otrok zagotovljeno popolno imunost, seveda ob predpostavki, da se doječa mati pravilno prehranjuje. Vsaka samica v svetu živali doji svoje mladičke in tudi pri človeku je tako, dojenje je naravno dano.

Nekatere ženske pa ne dojijo oziroma nimajo mleka zaradi psihičnih obremenitev, strahu, preutrujenosti, stresa. Vsaka nosečnica bi se morala zavedati in se prepustiti sili narave, ki je divja in res silovita, še posebej ob porodu. Porodnica mora poslušati svoje telo in porod bo potekal normalno, kot veleva mati narava. Če se pa ženska ustraši, nastopijo težave.

Porod je danes postal pravi operacijski poseg, kar vsekakor ni, saj je najnaravnejša stvar na svetu. Če je mati zdrava, je njeno mleko bakteriološko sveže in čisto, medtem ko je vsak drug mlečni dodatek termično obdelan in tako brez vitaminov. Materino mleko je narejeno za otroka, njegova sestava pa je drugačna od kravjega, vsebnost in oblika aminokislin sta drugačni. V materinem mleku so prisotne take bakterije, ki dojenčku krepijo imunost predvsem na dihalnem in črevesnem traktu.

Ob otrokovem rojstvu se pljuča razprejo kot knjiga in se napolnijo s kisikom, črevesje pa začne takrat šele nastajati. Črevesje in pljuča sta prve tedne po porodu najšibkejša telesna organa. Kravje mleko ima veliko kazeina, ki dejansko spodbuja črevesno putrefakcijo.

Kravje mleko vsebuje tudi veliko več proteinov (5%) kot naše, človeško mleko (1,2%) – človek svojo težo podvoji v 180 dneh, telček pa v 47. Če dojenček uživa kravje mleko, je to precej naporno za ledvice in jetra, saj morajo izločiti ves presežek proteinov.

Materino mleko zagotavlja otroku 100% odpornost na vse alergije, vnetja in druge vsiljivce.

Kalcij v mleku, ki ga tako izpostavljen oglašujejo, dejansko ne pride pravilno absorbiran v naše telo, kar pa ne velja za kalcij iz rastlinskih izdelkov: sezam, brokoli, buča itd.

Kdor uživa veliko mlečnih izdelkov, močno preseže dnevni odmerek kalcija v telesu, ki se nato nalaga ob stene arterij in skupaj s holesterolom povzroča, da le-te otrdijo. Poleg tega

lahko nastanejo tudi ledvični kamni ali pa se odvečni kalcij nalaga v tkiva, kar povzroča kalcinacijo, ali pa v sklepe, kar privede do artritisa.

Kot sem že omenila v prejšnjem prispevku, nas mleko zasluzi, bolezn, kot so pri otrocih otitis, zadrževanje žrelca, kašelj, sinuzitis idr., takoj izginejo, če iz jedilnika črtamo mlečne izdelke, še posebej jogurt. Mlečni izdelki so namreč krivec za veliko število bolezni naše civilizacije, kot so različne vrste raka, predvsem na rodilih in urogenitalnem delu, ciste in miome, obolenja srca in ožila, astma, alergije, sinuzitis.

Ljudje smo edina bitja na svetu, ki uživamo mleko v odraslem obdobju, in še to ne naše. Zavedati se moramo, da zakoni narave za razliko od človeških ne priznavajo napak!

Kot je naše telo natančno grajeno v vsaki svoji malenkosti in najmanjši funkciji, tako moramo biti tudi mi dosledni pri našem načinu prehranjevanja.

Če telo prejme točna in jasna navodila, kako delovati, bo tudi učinek zdravljenja takojšen in jassen. Mit o tem, da so alternativne metode zdravljenja počasne in dolgotrajne, je nesmiseln. Učinkovitost je takojšnja, a le če so navodila jasna in točna.

Iščimo zdravje!

www.saeka.si

NOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.euUredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.euUprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.euwww.noviglas.euTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVI22C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo

zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 16. junija, ob 14. uri.

Ko je duša polna žalosti ...

Solze

E ni ljudje so resnično bogati... Imajo posesti, stanovanja, denar, celo prestiž. Jaz jim vsega tega ne zavidam, res. Nikoli nisem zavidala nikomur, ker tega čustva ne poznam. Nekateri boste rekli, da sem srečna in imam vse, kar si želim. Ampak verjemite mi, da ni res. Tudi v mojem življenju je veliko več žalostnih kot veselih dni, pa čeprav se mi včasih zgodi, da začutim tisto, čemur pravimo trenutek sreče. Trpljenje sem dejansko spoznala že od malega. Morda takrat, ko je bil moj oče hudo pijan in se je v gostilni tepel, da je bil ves krvav. Moja mama je morala z njim v avto, da ga je vodila domov. Mene ni marala vzeti s sabo, čeprav mi je bilo komaj kakih pet let, ker je bilo nevarno. Lahko bi prišlo do prometne nesreče. In me je pustila v strogem centru mesta, pred avtobusnim postajališčem. Pojdi domov s šestico ali z devetico, saj znaš, mi je rekla, s solzami v očeh. Sama nisem jokala, ker mi je bilo hudo všeč, če sem bila pogumna, če sem zmogla. To mi je ostalo, do danes. Grem naprej, vedno, čeprav z zadnjimi močmi.

V teh dneh je moja mama odšla od nas za vekomaj in meni se zdi, da mi vsak večer pošilja pozdrave preko kresnic, ki so k nam na vrt prvič prišle tistega dne, ko je bilo za vedno konec njenega trpljenja. Ona ve, da sem imela kresnice od malega nad vse rada, rečem možu, ko mi pripoveduje, da je prejšnji večer kresnica priletela v našo kuhinjo in pristala na mizi, kjer je on sedel. Vidiš sem mu rekla, tebe je imela mama še posebno v

čisljih. Ravno v teh dneh, ko smo se pripravljali k pogrebu, je v našo hišo začela pronicati voda, ve-

liko vode, ki je kmalu načela stene iz "gipsa" in pohištvo. Kljub neznanosti utrujenosti sem stisnila zobe. Saj bom zmogla, sem si rekla. Pripravila bom mami tak pogreb, kot si ga je želela, in obenem ugotovila, od kod ta voda, nekoliko smrdeča, ki mi greni življenje, tu, na meji med Brdi in Benečiji. Težki dnevi so bili za naju z možem, tako težki, da se ne prepoznam več, ko se pogledam v ogledalo. Tako težki, da sem zaprosila za pomoč prijateljke. Pravzaprav sem samo zapisala na Facebooku, da bo mamin pogreb in da si je mama za zadnje slovo želela lepe slovenske pesmi.

Sama sem poskusila njeno željo uresničiti, nekaj telefonskih klicev, a enostavno nisem imela dovolj moči na zalogi. Za vsakega pride trenutek, ko je enostavno preveč. In ostane samo tisti bedni... bo, kar bo. Komaj toliko, da sem šla do pogrebnega podjetja, tam se se zmenila za nekaj osnovnih stvari. Nisem imela volje, da bi izbirala žaro, še manj venček. Za tega sem samo rekla prijateljici, ki ima na Opčinah poznano cvetličarno, da bi ga imela v nežnih barvah, ne z nageljni, niti s palmom. Potem sem se doma spoprijela z vodo, ki je smrdeča pronicala v najin novi dom in uničevala to, kar sva si priborila s trudom in odrekanjem.

Na pogrebno jutro sva se zbudila utrujena in neprespana, z grdimi zabuhlimi očmi. Komaj po osmi sem se spomnila, da nisem več telefonirala za venček. Mož, ki je videl, kako mi je težko, je nekaj zlikal, da ne bova šla tja kot divjaka.

In že sva sedela v avtu z željo po kavi in namenjena v Kostanjevico, da tam prevzameva najino nekdanjo sosedo. Na parkirišču naju je presenetila sovaščanka, z velikim pladnjem slaščic. Za vas so, še dobro, da sem vaju ujela. In že me je objemala. V roko mi je stisnila tudi sliko svoje družine. Da nas ne boste pozabili, manjkate nam... Pri sosedi doma so nas čakale sveče, češnje, vizitke s toplimi, bodrečimi besedami. Moja nekdanja vas in moji sovaščani, ki naju niso pozabili. Vem, da je sedaj moj dom drugje, obenem vem, da bom še prihajala. Grem v avto, še drugi bi radi z nami, a ni prostora. Utrujena bi zaspala, ko gledam z okna vas. Kje je sedaj tista Suzana, ki se je prismejela v Kostanjevico? Nič več nasmeha, leska, veselja. Star, utrujen obraz, ki ne zmore več. Cerkev pri Sv. Ivanu, cerkev moje mladosti. Prižigam svečo in gledam tisti oltar, ki mi je ostal v spominu, odkar sem bila otrok. Tedaj je bila cerkev vedno nabito polna. Oče me je vodil k slovenski maši, vsako nedeljo, medtem ko je mama pripravljala kosilo. Velik, jaz majhna ob njem, nič ga nisem spraševala, a vendar sem ga skrivaj opazovala. Nikoli ni molil na glas, nikoli mi ni nič rekel. A sem vedela, da moli, tudi doma, vsako jutro, preden gre na delo. Tisto podoba križanega, pred katero je vsako jutro pokleknil, imam sedaj jaz doma. Ena redkih stvari je, ki sem jih vzela v domači hiši, preden sem stanovanje oddala. Tiste male deklice ni več, očeta tudi že zdavnaj ne. Mama je tu v tej svetli krsti, ki so jo pravkar pripel-

jali. Na njej venček iz najlepših vrtnic, kar sme jih kdaj videla. Prijateljica Viva jih je s hčerko poskala, zame. Na traku moje ime, pa še ime mojega moža, nečaka, svakinje in brata. Ni jih tu ob krsti, ker so rezervirali dopust in živijo tako daleč, na Bavarskem. Težko mi je, brata pogrešam in vem, da je prazno ob krsti, ker sva sama. Pa vendar sem začutila neko toplino, ko sva se pogovorila po skypu.

Počasi začno prihajati vsi tisti, ki

moja družina. Tisti, ki živijo v Trstu in Istri. Moj bratranec s sinom, nevesto in ženo. Pertoti, si rečem v šali. Od nekdanj zavidam ljudem, ki imajo veliko sorodnikov. Lepo je, če imaš s kom deliti tako srečo kot žalost. Iz objemov začutim, da niso tu samo zaradi protokola. Vem, kako težko jim je bilo pustiti službo, predvsem mladima dvema. In ne morem več zadržati solz. Niso več solze žalosti, ampak sreče in hvaležnosti. In objeme nosim še danes s seboj.

Potem prihajajo še ostali, Grazielle ne spoznam, pove mi, da mi sledi na Facebooku in se vidiva prvič. Margherita se mi približa z nežnostjo, ki jo premore samo ona. Poznava se nekaj tednov, a je prišla iz Benečije, osemdeset kilometrov je prevozila. Ni mi uspelo je prepričati, naj se ne trudi zame. Samo to mi je rekla, da mora priti. V trenutku, ko se objameva, razumem, da je imela prav. In sem vesela, da me ni poslušala in je vseeno prišla. Ona in vsi ostali.

Tatjana, mi je preko Facebooka obljubila, da bo pela. Prijatelji so vedeli, da si je moja mama želela lepe slovenske pesmi. Vedeli so, da mi zmanjkuje energije, da bi to organizirala. Ko jo objamem, morem verjeti, da sta prišla, z Juretom. Toliko let se ne vidavamo, čeprav imava za sabo dolge klepete iz daljnih študentskih let. Sedaj si skoraj vsaj večer voščiva lahko noč preko socialne mreže. Sram me postane, ko pomislim, da je bila zadnjič v Benečiji, kjer je predstavila svojo knjigo o Borisu Pahorju. Jaz sem ostala med pu-

bliko, ne da bi jo pozdravila, ker me je bilo sram. Nikoli se ne vsiljujem, mož mi pravi, da sem včasih pretirano sramežljiva. A sem taka, najraje stojim ob strani... Saj imamo ljudje dandanes tako malo časa... Sedaj, ko se s Tatjano objamava, jočem. In jočem tudi med mašo, ko med ubranimi, čudovitimi glasovi, ki prihajajo s kora, slišim njo, Markota, Tomaža, ki igra na orgle. Prišli so zame. Solze mi lijejo iz oči. Kako lepo pojejo, pravi soseda Frida. Prijatelji, ji pojasnim. To je zbor mojih prijateljev.

Po maši se večina vrača na delo. Žal, se jim mudi, razumem, še zadnjič se objamemo. In se vprašam, koliko časa bo minilo, da se bomo spet videli. Z Juretom in Davorinom povabimo še nekaj ljudi na sok in kavo. Mi trije... Spomnim se na prečute noči, na dolge večere, na razprave o poeziji in politiki. Na sanje, ki smo jih imeli. Njun objem, toplina, prijateljstvo. Pravo prijateljstvo ne pomeni vsakdanjega opravljanja ob kavi. Pravo prijateljstvo kljubuje letom, času, bolečinam. Vsi trije smo ganjeni, zaradi nas in vseh, ki so prišli. Napisal bom o tem, pravi Jurij, preveč je bilo lepo. A bodo ljudje to sploh brali, ga vprašam. Bodo, vedno berejo, je prepričan. Ljudje potrebujejo zgodbe o prijateljstvu in sanjah.

Ostala bi s prijateljci, ostala bi v Kostanjevici, kamor zapeljem sosedo. Spomnim se na tisto prekleto vodo v hiši, ki mi ne da, da sem z ljudmi, ki jih imam rada. In si, morda prvič v življenju, zaželim proč od vsega, kar je zemeljskega in materialnega. Proč od tega, kar te veže in ti jemlje čas za sočloveka. Brez vsega bi živela, samo za prijateljstvo in za človeško toplino. Brez vega, res... samo s srcem.

Suzi Pertot

Napovedi za prihodnjo športno sezono
Kaj nas čaka jeseni

Ne zamerite, če bo v tokratnem športnem koticu precej naštevanja. Nagibamo se h koncu junija, ko se tudi uradno končuje športna sezona in se nato začneja nova, 2015 / 2016. Pa čeprav so že nekaj tednov dejansko na počitnicah, se nekaterim igralcem in trenerjem ta čas izteka pogodba ali veljavnost izpisnice pri posameznem društvu. Športni delavci, ki res ne poznajo premora, pa mrzlično pripravljajo temelje za novo športno leto. Ker smo ob tem prelomu, pogledjmo, kaj nas čaka od septembra dalje oziroma, za zdaj na ravni klubov in ekip, kdo bo

računali spet na šestero peterk. Okoli Jadrana se sicer te dni porajajo pomisleki, vezani na izčrpanost do-

sedanje uprave in dogovarjanje z društvi iz projekta o sodelovanju, vendar verjamejo, da bo združena vrsta - po nazadovanju iz B divizije - naposled na startu C lige gold, kot se po novem imenuje peta državna liga. V C ligi silver, za vse C2, bosta kot doslej sodelovala Bor in Breg, v deželni D ligi Kontovel in Sokol, v pokrajinski promocijski ligi na Goriškem pa Dom.

V državnih in deželnih odbojarskih prvenstvih ima pravico do nastopanja osem slovenskih članskih ekip: Olympia in Sloga Tabor v moški državni B2 ligi, Zalet Sloga v ženski deželni C ligi, Zalet Kontovel v ženski D ligi, v moški D ligi pa druga ekipa Sloga Tabor in kar tri moštva projekta o sodelovanju naših klubov na Goriškem, formalno druga ekipa Olympie, Soča in Val. Še naprej bomo računali tudi na dve postavi, moško in žensko, v prvenstvih z magično črko A, in sicer na hokejiste na rolerjih Poleta Kwins v A1 ligi ter namiznoteniške igralke Krasa v ekipni A2. Zgoniški "pingpongaši" bodo po napre-

dovanju spet nastopali v državni C ligi, druga ženska ekipa ima pravico do igranja v B ligi, pričakujemo pa seveda kot navadno tudi vrsto drugih mlajših sestavov v nižjih deželnih namiznoteniških ligah. Tu pa bo kajpak tudi cela armada, v vseh omenjenih panogah, mladinskih postav v raznih starostnih kategorijah, od otroških do odraslih. Skratka, z jesenjo nas čaka nova res pestra sezona, ki bo bogata tudi na ravni nastopov slovenskih športnikov v Italiji v individualnih športih.

HC

Z 9. strani

O tujcih in o vsem,...

To je edino, kar je 'blasfemično' v *Pašjonu*, sama Jezusova zgodba je nedotaknjena, Jezus govori v knjižnem jeziku, sicer v teh prizorih niso le goli citati iz evangelijev, nekaj humornega je dodanega: človeške neumnosti in norosti, s katerimi je povezana škoda, ki si jo človek sam dela, ker ne prepozna, kaj je dobro". Predstava je kot koprodukcija z Gledališčem Koper v režiji Vita Tauferja, ki je z Mlakarjem ustvaril kar nekaj odmevnih predstav, koprosk premiero že doživela ob koncu letošnje sezone.

Na velikem odru SNG Nova Gorica bodo še predstave *Kdo se boji črnega moža* (novembra 2015), krstna uprizoritev "dramsko plesne etude" v režiji Ivana Peternelja, ki je s Terezo Gregorič tudi soavtor koprodukcije z Zavodom MN produkcija, v kateri je središčno izhodišče ksenofobija; *Lepa Vida* našega velikega Ivana Cankarja kot "igra o prebujanju duše" oz. "pešem hrepenenja", kot jo je označil O. Župančič, bo zaživela kot koprodukcija s Pešernovim gledališčem Kranj in Slovenskim stalnim gledališčem Trst v decembru 2015 v režiji Mihe Nemca, igralca SNG Nova Gorica, ki se je že nekajkrat z uspehom soočil z režijo. Marca 2016 bo krstno uprizorjena poetična groteska Franja Franciča *Tujec*; po nekaj letih bo spet gost v SNG režiser Jernej Lorenci, najbolj "atraktiven" slovenski režiser, ki je v zadnjih letih postavil na oder nekaj izjemnih predstav. *Tujec* se strukturno navezuje na Grumov *Dogodek v mestu Gogi* in na brezupno ujetost njegovih protagonistov. *Ondina*, prva slovenska uprizoritev dela Jeana Girardouxa bo v maju 2016. Zgodbo o nemogoči jubezni med eteričnim vodnim bitjem in vitezom, tragiko-

mično "pravljico za odrasle" bo na oder postavil Janusz Kica.

Štiri predstave pa bodo na malem odru. Krstna uprizoritev drame *Hura, Nosferatu* Andreja E. Skubica v režiji Simone Semenič bo v septembru 2015. To delo, ki v ospredje postavlja bolezen Dravet sindrom, bo nastalo kot koprodukcija z zavodom NETA in Slovenskim mladinskim gledališčem Ljubljana. Krstno uprizoritev dela *Krvava gora* Gregorja Brazela v režiji Matjaža Pograjca v gledališču namenja 100-letnici prve svetovne vojne. Rainer Werner Fassbinder je avtor "igre čustvenih manipulacij" *Grenke solze Petre von Kant*; režiral jo bo Arthur Nauzyciel kot koprodukcijo z Mimi teatrom Ljubljana, ki prvič sodeluje s SNG Nova Gorica, in Mestnim gledališčem Ptuj. Ljudmila Razumovska pa je avtorica dela *Draga Jelena Sergejeva*, triler o šoli izsiljevanja; režiser bo Alen Jelen, prvič gost v SNG Nova Gorica; premiera bo februarja 2016.

Poleg novih premiernih uprizoritev bodo na sporedu tudi ponovitve uspešnejših predstav iz prejšnjih sezon. Z dramo *Gospa Bovary* bo SNG Nova Gorica po dolgem času spet prisotno v tekmovalnem programu jubilejnega, 50. Borštnikovega srečanja. Pestro ponudbo lastnih uprizoritev bo SNG dopolnjevalo z gostujočimi predstavami v različnih abonmajih. V abonmaju Veliki oder bodo tudi *Srce na dlani* (SMG Ljubljana), *Švejk* (MGL in Gledališče Koper), *Hedda Gabler* (SNG Drama Maribor), v abonmaju Mali oder: *Hotel Modra opica* (SNG Drama, Mestno gledališče Ptuj), *Kdo se boji Virginie Woolf* (Gledališče Koper); v abonmaju Nedelja popoldan pa si bodo gledalci lahko ogledali tudi *Prevare* (MGL), *Boris, Milena, Radko* (SNG Drama Ljubljana), *Mame* (Kreker in SiTi Teater BTC).

Najmlajši obiskovalci gledališča se bodo tudi letos lahko srečevali na predstavah Goriškega vrtljaka, in sicer predšolski otroci kot abonenti Malega polžka, tisti iz nižjih razredov osnovne šole pa kot gledalci predstav Velikega polžka. Vsak izmed abonmajev ponuja sedem otroških predstav, izbranih med najboljšimi na Slovenskem. Mlade, ki se navdušujejo nad gledališčem, bo k odkrivanju te umetnosti vodila Tereza Gregorič v Amaterskem mladinskem odru, AMO, ki je nastal daljnega l. 1977 in ga je do lanske sezone zelo zagnano in predano vodil režiser Emil Aberšek. V AMO bodo mladi spoznavali razne vrste gledališča in tehnike uprizorjanja. Maja 2015 so se člani AMO udeležili delavnice uličnega gledališča in pri tem ustvarili ulično predstavo, s katero bodo nastopili na mednarodnem festivalu uličnega gledališča Ana Desetnica v Novi Gorici in Ljubljani. Spomladanski vpis abonmajev poteka od 15. junija do 11. julija 2015, jesenski vpis pa od 27. avgusta do 3. oktobra. Dosedanji abonenti lahko potrdijo abonma od 15. do 20. junija. Dijaki in študentje lahko vsakega abonma od 1. septembra do 21. oktobra. V času vpisa abonmajev je blagajna SNG Nova Gorica (Trg E. Kardelja 5) odprta vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, ob sobotah od 10.00 do 13.00, ter uro pred začetkom predstav. Dodatne informacije o vpisu dobite na telefonskih številkah (predklicna številka iz Italije 003865) 05 0335 22 47 (blagajna) in 05 335 22 51 (informacije) ali po elektronski pošti blagajna. sng@siol.net in info@sng-ng.si.

Naj spomnim, da zaradi dogovora med gledališči imajo abonenti SNG Nova Gorica, Gledališča Verdi iz Gorice, SSG Trst, Gledališča Koper in Kosovelovega doma Sežana pri nakupu vstopnic za domače reprize 20% popusta.

igral kje. Z obračuni o tem, kar je bilo, smo v prejšnjih dveh mesecih namreč v glavnem opravili.

Na nogometni sceni bo precej sprememb v primerjavi z minulo sezono. Meddeželne D lige ne premoremo več, v elitni ligi pa bosta zamejska paradna konja Kras in Vesna. V promocijskem prvenstvu bosta merila moči Juventina in (prvič) Primorec, v prvi amaterski ligi Breg, Mladost, Sovodnje in Zarja (derbijej torej ne bo manjkalo!), v drugi Primorje, v tretji pa Gaja.

V članskih košarkarskih prvenstvih bodo v zveznih tekmovanjih načeloma

MIRENSKI GRAD / Snovanja: harmonika, violina, OPZ in MIPZ Komel

Biseri nabožne glasbe

Z glasbo pod cerkvenim obokom se je 13. junija v prostrani cerkvi Žalostne Matere Božje na Mirenskem Gradu končal jubilejni niz Snovanj, ki sta ga - že desetič - uspešno izpeljala Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Arsatelier. Glavni "junak" večera je torej bila sakralna glasba, taka, ki posebno lepo zveni v posvečenem prostoru.

Ko govorimo o nabožni glasbi, morda najprej pomislimo na največjega mojstra te zvrsti, Johanna S. Bacha. V mirenskem svetišču sta se temu velikanu poklonila har-

Otroški zbor Emil Komel z D. Bandljem in E. Cavaleri

mel, ki je pod mentorstvom Damijane Čevdek Jug naštudiral mašo za otroški zbor *Gospod je moj pastir* Patricka Quaggiata. Kljub odsotnosti dirigentke so mladi pevci - pod taktirko zanesljivega in izkušenega zborovodje Davida Bandlja ter ob orgelski spremljavi Elisabette Cavaleri - prepričljivo in samozavestno izvedli svoj repertoar. V drugem delu je imel levji delež Mladinski zbor Emil Komel, ki se mrzlično pripravlja na tekmovanje na mednarodnem zborovskem festivalu. Pod Bandljevimi vodstvom je v zadnjih treh letih naredil velike korake in dokazal, da obvlada tako renesančni motet kot romantično himno, značajno spevnost pravoslavne liturgije in zahtevne skladbe sodobnih skandinavskih ustvarjalcev. Glasovi so bili tokrat posebno zlit, mladenke in mladeniči pa v odlični formi, da jih je bilo užitek poslušati.

PS. Držimo pesti!

Jure Bužinel

Mladinski zbor Emil Komel

monikar Jure Bužinel, ki je številnemu zbranemu občinstvu podaril zrelo interpretacijo znane skladbe Toccata in fuga v d-molu, in nadebudni mladi violinist Paolo Gonnelli, ki je odlično zaigral 2. Partito BWV 1004. V prvem delu koncerta je imel pomembno mesto Otroški pevski zbor Emil Ko-

Paolo Gonnelli

GORICA / Zaključna prireditev šole Ivan Trinko

Veliko učenja, zabave, doživetij in uspehov

Šolski pevski zbor

Sklepna prireditev srednje šole Ivan Trinko iz Gorice je že lepa tradicija, priljubljena celo med nekdanjimi profesorji in dijaki. Letos je potekala 10. junija v Kulturnem domu in je bila za res številne prisotne, ki so do zadnjega kottička napolnili dvorano, lep priznani. Prireditev je zelo "dobrodošla", sta iskreno dejala mlada napovedovalca, saj pomeni konec pouka, učenja, spraševanj, garanja, konec nepopustljivih zahtev profesorjev in staršev, "skratka: konec mučenja" in obenem začetek brezskrbnega poletja, ki se ga vsi učenci veselijo. V imenu "brezskrbne lahkotnosti" je večer, na katerem so prikazali nekaj utrinkov letnega dela, uvedel šolski pevski zbor; pod vodstvom prof. Joahima Nanuta je zapel dve pesmi. Vpogled v najpomembnejše trenutke letnih šolskih dejavnosti, izlete, ekskurzije, projekte idr., je nato nudila projekcija krajšega filma, ki ga je posnel in montiral prof. Franc Biancuzzi. Pod mentorstvom in v režiji istega šolnika so nato učenci 2. A razreda predstavili simpatičen gledališki prizorček iz naravoslovja; sami so si porazdelili vloge, izbrali so glasbo, poskrbeli za kostume, pri scenografiji jim je bila v oporo profesorica likovne vzgoje Elena Volpi. Dva nima skeča so nato sproščeno prikazali ustvarjalni učenci 2. B razreda. Dekleta drugih razredov treh sekcij so ob spremljavi kitare in klavirja zapela hrvaško ljubezensko Ruža crvena. Dragocena doživetja z nepozabnega "zelenega tedna" dijakov drugih razredov je ujel v svojo kamero in izvirno, tudi duhovito montiral prof. Aleksander Kodrič, pravi izvedenec za filmsko in fotografsko ustvarjanje.

Preden so učenci spregovorili še o podvigu tretjih razredov, medpredmetnem projektu *Naša meja*, in prikazali pomenljiv prizorček o življenju na meji ter

Ravnateljica Elisabetta Kovic in Ema Terpin

plesno točko, je k mikrofону stopila ravnateljica Elisabetta Kovic. Povedala je, da učenci vedno jezijo in ne ubogajo; ko pa se izkažejo, je izredno ponosna nanje. "Na šoli je veliko zabave, pa tudi veliko učenja". Letos je bilo posebno veliko projektov, urili so se na številnih področjih. Ogmorno je bilo športnih tekem, od *orienteringa* do košarke, učenci so dosegli odlične uspehe in veliko pokalov. Zelo dobro so se izkazali tudi v razrednem tekmovanju *Certamen slovenicum*: od prvih razredov so bili najboljši učenci iz 1. A, od drugih razredov tisti iz 2. A, od tretjih pa iz 3. B. Udeležili so se tudi Cankarjevega in Vegovega tekmovanja: zlato Cankarjevo priznanje je prejela učenka Jana Stekar, za visoke spretnosti v logično-matematičnem mišljenju pa zlato Vegovo priznanje Ema Terpin. Nje je ravnateljica podelila tudi študijsko nagrado za izredne dosežke v znanju slovenskega jezika, ki jo v spomin na nepozabnega prof. Ivana Sirka podeljuje Sindikat slovenske šole.

/ DD

(več fotografij na www.noviglas.eu)SNG Nova Gorica / Premiera: Neumnost
Vrtoglava kaotičnost
sodobnega časa

V sklepni predstavi izteka-joče se sezone Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, ki je razpletala zgodbe o ljubezni in njene pogubne ali odrešujoče moči, ni bila v osišču uprizoritve najbolj osvetljena ljubezen, pač pa velik, neustavljiv pohlep človeka po denarju. Prav tega kot enega izmed glavnih smrtnih grehov obravnava v svoji filozofski komediji *Neumnost (La estupidéz, 2003)* argentinski dramatik, prevajalec, režiser in igralec Rafael Spregelburd (1970, Buenos Aires), ki je eden izmed najpomembnejših avtorjev sodobnega argentinskega gledališča. Je tudi profesor, saj predava dramatik na raznih univerzah v Argentini pa tudi v Evropi, med drugim v Vidmu. Za svoje umetniško ustvarjanje je prejel že veliko nagrad, tudi za igro *La estupidéz (Neumnost)*, ki je na Slovenskem krstno zaživela na velikem odru SNG Nova Gorica, 21. maja 2015, v bleščem slovenskem prevodu Marjete Prelesnik Droz in režijski zamisli Ivane Djilas (1976, Beograd), ki ustvarja predvsem v slovenskih gledališčih. Predstava *Neumnost* spada v Spregelburdovo *Heptalogijo Hieronymu-*

sa *Boscha* kot četrta drama iz "ciklusa" o sedmih pglavitnih grehah. Družbenokritična "drama" ali groteskna komedija, odvisno

Kristijan Guček, Ana Facchini in Marjuta Slamič

od zornega kota, odslikava "dekadenco in propad modernih vrednot", saj le-te vodijo v brezno splošnega kaosa. Avtor igre o "pohlepu po denarju" umešča v Las Vegas, ki je "prestolnica par excellence" kroženja denarja med raznovrstnimi igrami na srečo (v malem je to tudi Nova Gorica!), ki omam-

ljajo in poneumljajo ljudi, da v zasvojenosti in zmedenosti delajo neumne izbire. V predstavi se na odru "simultano" prepleta pet zgodb: o petih, "hipijevskih" hazarderjih, ki noč za nočjo premišljajo, kako bi razvozlati pravilo rulete in prišli končno do zajetnega zadetka; o treh policistih, od katerih sta dva ljubimca, kar je v današnji realnosti že kar "normalno"; o matematiku, ki skrbno

hrani svojo formulo o razkritju prihodnosti oz. o koncu sveta, in njegovi drugi ženi ter sinu, ki so mu za petami "mafijci", ker jim dolguje veliko vsoto denarja; pa še zgodbi o vase zagledanem igralcu, ki upa v bajno kariero, in njegovi invalidni sestri, in o dveh prepredajalcih umetnin, ki bi rada čim

več iztržila za povsem zbledelo sliko. Poleg teh "glavnih" oseb se suče še vrsta stranskih likov, tako da sestavlja ta svojevrstno pisani odrski mozaik, poln grotesknh trenutkov in "grobega" humorja, kar 24 komedijskih likov. Vse te pa v resnici na slikovitem, v ozadju privzdignjenem prizorišču, ki zgovorno predstavlja izsek pokrajine okrog Las Vegasa in vabljivo lasvegaško nočno življenje in seveda posamezna prizorišča-hotelske sobe v obcestnem motelu (scenografinja Ajda Vogelnic), oblikuje le pet izvrstnih igralcev: Marjuta Slamič, Ana Facchini, Miha Nemeč, Andrej Zalesjak in Kristijan Guček. Prikazane zgodbe se istočasno razpletajo na odru, tako da jih gledalec kar težko racionalno spremlja, nazadnje se kar prevesti kaotičnemu toku. V prvem delu imajo igralci vsaj čas za "preobrazbe", tudi kostumske (celo vrsto različnih, zelo natančno in bogato izdelanih kostumov, ki dopolnjujejo orise nastopajočih likov, si je zamislila scenografinja Maja Mirković, izdelale pa so jih pridne roke v šiviljski delavnici gledališča), v zaodrju, potem pa se v dobri dve uri trajajoči predstavi začnejo zgodbe prepletati tako hitro in zmeraj bolj zmeden, da se igralci preoblačijo in tako prehajajo iz ene vloge v drugo kar na odru. Vse

se nekako pomeša: kaos je popoln! Neumnosti izvirajo pač iz neobvladljivega hlastanja po denarju in neupoštevanja moralnih načel. Ko človeka žene pohlep po denarju, se sploh ne zaveda, kakšne neverjetne neumnosti počenja. Sočloveka bi zaradi tega lahko gladko spravil v grob ali ga vsaj "pošteno" opeharil. Zaradi teh vrtoglavih preobrazb so se nastopajoči igralci kar pošteno namučili in izkazali krepko fizično vzdržljivost. Vsi so briljantno opravili svoje delo in se pri tem izkazali kot neverjetni virtuozni, ne samo rokohitri zaradi bliskovitih kostumskih menjav, ampak predvsem v karakterizaciji tako raznolikih dramskih oseb. Bili so učinkoviti in prepričljivi bolj kot nekatere režijske izbire. Režiserka Ivana Djilas bi jim lahko vsaj malce olajšala delo, s tem da bi "odskrnila" vsaj nekaj teksta. Pri predstavi so sodelovali še dramaturginja Ana Kržišnik Blažica, lektor Srečko Fišer, avtor zvočnih slik Boštjan Gombač, oblikovalka videa Vesna Krebs, oblikovalec svetlobe Samo Oblokar in asistentka lektorja Laura Bratašev.

V kot vselej izčrpnem in zanimivem gledališkem listu, obogatenu z mnogimi fotografijami iz

Andrej Zalesjak in Miha Nemeč

predstave, je tudi zapis Nataše Konz Lorenzutti, nekdanje igralke, sedaj pedagoginje na Gimnaziji Nova Gorica, na dramsko-gledališkem oddelku, o prerano premisljenem režiserju Marjanu Bevku, ki je bil tudi predsednik društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske in profesor. Kot pedagog se je ves predajal mladim in zanje pripravljaval recitale, predstave ... Od njega so se njegovi zdajšnji in nekdanji dijaki poslovlili 19. marca 2015 na velikem odru SNG Nova Gorica na žalnem recitalu, ki so ga pripravili sodelavci in gledališki kolegi, da bi primerno počastili njegov spomin.

Iva Koršič